

наша Ніва

П Е Р Ш А Я Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Э Т А

Заснаваная ў 1906. Адноўленая ў 1991. Выходзіць у пятніцы

**Мікалай Аўтуховіч**Масавай галадоўкай нікога
ня зьдзівіш. З Ваўкаўскага

сторонка 9

Чырвоным па беламуЯны працуць кансьпіратыўна.
Іхнія запісы — толькі ў Сеціве.
Новая беларуская музыка.

сторонка 11

Курт ВонэгутЯк скрасаці дзячучыну
з-пад вянца.

сторонка 18

ТЭМА НУМАРУ**I Ян, і Павал**

Айцец Надсан пра папу:
«Непахісны ў веры» —
сторонка 4. Дамініканец Пётра
Рудкоўскі: «Папа функцыянаваў
як сымбал супраціву
структурам зла і маральнага
анархізму» — **сторонка 3.**
Сяргей Хароўскі: «Будзе
перагляд палітыкі касцёлу
на межах Эўропы» — **сторонка 5.**
Аляксандар Лукашэнка: «Ені
быў ня проста славянінам, але і
вялікім чалавекам» — **сторонка 5.**
За што папу не любілі? Лёлік
Ушкін аглідае левую прэсу —
сторонка 7. Зьбігнеў Бжазінскі:
«Амэрыка не згаворвалася
з папам. Папа меў рашу,

крытыкуючы заходні съвет,
што арыентуеша на ілюзорныя
асалоды» — **сторонка 8.**

З УСЕЙ КРАІНЫ**Антыпольскі акт
у Баранавічах**

Польскі дом у ноч на 11 сакавіка
быў закіданы бутэлькамі
з фарбаю і алаганені надпісамі.
Старонка 13.

З УСІХ СТАРОН**Свае сярод сваіх**

Беларусь апынулася на вастры і
гепалітычнае барацьбы.
Інтыры ў Камісіі ААН
на правах чалавека. Віталій
Тарас з Жэневы — **сторонка 10.**

ВОЛЬНЫ ЧАС**Гульні самураяў**Шахматы сёгі. **Старонка 22.****ІНФАРМАТАР**

Усе аўташкілы сталіцы
Старонка 22.

Дык падпісвайся!

Падпісны індэкс «Нашай
Ніве» 63125. Падпіску
на «НН» прымаюць на любой
пошце, а ў Менску —
і на шапкі «Белсаюздруку».
Цана на месцы — 3820 рублёў
на поштах або 3530 рублёў
на шапкі «Белсаюздруку».
«Наша Ніва» — газета
24 старонкі без чужога слова
штотыдзень. Чытай сваё!

Ня бойцеся!

RELIGIONCOURTSCOM



Лабрадор Коні вызначыўся з адзінным кандыдатам

У Сочы Пуцін гарантаваў Лукашэнку пойную падтрымку: цэны на газ
ня ўзынімушца, што раўназначна \$120 мільёнам у выбарчую касу ППРБ.
Адначасова ў кампаніі-2006 дэмакратычнай апазыцыі наступіў першы
крытычны момант. Усяму віной спрэчкі падзялена на працэдурных пытаннях.
Лібадзька й Колас незадаволены: на іхнюю думку, сценар вызначэння
адзінага кандыдата фаварызуе Мілінкевіча. Кіраўнік штабу Мілінкевіча:
«Хай спыняць гістэрыкі. Адзінага кандыдата мусім вызначыць да ліпеня».
Кар. «НН» прысутнічаў на канфэрэнцыі дэмакратыўнай Гомельшчыны.

3 красавіка прыйшла Гомельская абласная кан-
фэрэнцыя прадстаўнікоў палітычных партый і
грамадзкіх арганізацый — першая з задуманых
у кожным рэгіёне краіны «перадвыбараў». На
парадку дня было вылуччана адзінага кандыдата
у прэзыдэнты ад дэмакратычных сіл. Сход
праходзіў у экстремальных умовах прыватнай
кватэры — з арэндай паўнавартай залі ўзынікі
непераадоленія цяжкасці.

Працяг тэмы на старонцы 2.

**50 РАДКОУ
РЭДАКТАРА**

ЛУКАШЕНКА ЗБАЯЎСЯ СІДОРСКАГА? Лукашэнка, выглядае, збяўся адправіць Сідорскага ў Вечны Горад на пахаваныне памы. Каб не пазнаёміцца з мондным гэтага съвету. Інчай немагчымы патлумачыць, чаму ад Раесі — прэм'ер Фрэдкоў, з іншых суседних дзяржаваў — прэзыдэнты, а з Беларус, якую папа хваліў за сацыяльныя стандарты, паслы ў Італі і Швайцары.

ПАЛАТЫКА — ТРАЎМАТЫЧНЫ ВІД СПОРТУ. Так ці інакш, а адны дэмакратычны кандыдат мусіць быць вызначаны, і як найхутчэй. З калупанынем пальцам у носе палітыка мае мала супольнага. Яна — траўматычны від спорту. З «дэмакратычнае піцеркі»—2001 у топ-палітыцы застасцца толькі адзін. Німа сумневаў, такая ж доля — калі я горща, таварыш Шэйман — чакае рэзыгнація—2006. Угоны за аранжавай майкай адзінага ў іплетоне ўжо зблізіліся.

Што він хочае — да палітыкай людзі ставіліся і будуль ставіцца цынчна. Але гэта не значае, што палітыкам трэба рабіцца немаральными. Людзі прайўляюць цынізм, але патрабуюць маральнасць. Такая ўжо ціжкая ноша дэмакрата.

Актыўістам, па вялікім рабунку, усё адно, хто з вас стане адзінам, спадарове кандыдаты. Рэйтынгі ў вас адноўляваюць малыя. Абое вы рабое. Але вызынчаеся з адзінім. Каб вас «зуброўчы» не замыкалі, як рымляне кардыналіў. Нішо то мае значчыні. Толькі віншы шанцы на посыпех. Прайўляйце сябе, дэмантруйце сваю жорсткасць. Чый імпэт адчуе вызынчык? Знішчага боку, ад вас менавіта ціпэр чаекае максымум стрыманасць і адказнасць. Вось яна, ціжкая місія дэмакратычнага палітыка.

Нацыянальным кандыдатам стане самы ірэспектабыўны. Астатнім накануне або падтрымка, або стаць раскошнікамі.

Першы крытычны момант кампаніі-2006

Працяг тэмы са старонкі 1.

3,2 дэлегата на квадратны Мэтар

80 дэлегатаў, фізyczна адчуюшы адзінства ў памяшканыі плошчы 25 м², мусіл прыйсці да ўсыедамлення адзінства палітычнага. Уздельнікі прадстаўлялі розныя сацыяльныя і ўзроставыя пласты насельніцтва Гомелю і рэгіёну. Яднала іх наяўнасць шок. Прагаласавал 79 чалавек. Патрабую большасць галасоў атрымлівае толькі А. Мілінкевіч.

Але выйшла наадварот: большасць адзначала ў бюлётні толькі адно прэзыдэнта.

Галасаваныне — папярэдзіл — было рэйтынгавым. Уздельнікі мелі матчымасць падтрымкі хоць усіх чатырох прэтэндэнтаў. Агучваючыя вынікі на твары Лябедзкі выразы шок. Прагаласавал 79 чалавек. Патрабую большасць галасоў атрымлівае толькі А. Мілінкевіч.

А. Мілінкевіч 48

А. Лябедзька 34

С. Калякін 30

С. Шушкевіч 6

Выявілася, што яўны фаварыт мясцовых актыўістаў — А. Мілінкевіч. Каманда А. Мілінкевіча расцэнівае галасаваныне ў Гомелі як прафіту ў басконістахізмізму. Аднак лідэр АГП западаўшы, што А. Мілінкевіч напроты фаварызуе паніяродне ўзгодненіе сінтараў.

АГП зрагавала разрэзм прэс-рэлізам, называўшы гомельскую канфэрэнцыю «кіраванай дэмакратыяй». «Усё выглядала даволі прыстойна. Квоты, бюлётні, хто за, хто супраць. Аднак у спрэчкі лёгкі й арытмэтык апошнія аказалася большія пілатадзольна. Трэба ўмець прапратацца. Важна аднінку карпаратыўных інтаресаў і наш супольны інтарес перамогі паставіць на першыя месцы», — кажа В. Карняенка. Але як мусіць стаць твой інтарес, кожны разумее па-своему.

Віктар Карняенка, кіраўнік выбарчага штабу Мілінкевіча, зўёны, што галоўнае — не ператвараць працэс ў басконістахізмізму. Аднак лідэр АГП западаўшы, што А. Мілінкевіч паніяродне ўзгодненіе сінтараў.

Віктар Карняенка, кіраўнік выбарчага штабу Мілінкевіча, зўёны, што галоўнае — не ператвараць працэс ў басконістахізмізму. Аднак лідэр АГП западаўшы, што А. Мілінкевіч паніяродне ўзгодненіе сінтараў.

Адной нагой у працэсе

Калі гомельскі варыянт паўторыцца на іншых канфэрэнцыях, дык А. Мілінкевіч прыйдзе на Кантрэс як самы рэйтынгавы кандыдат, а астагні — толькі як вылучаныя неінапалілярныя партыямі. Зрэшты, як ні круці, а А. Мілінкевіч усё-такі набраў большасць галасоў, прычым у поўнай адпаведнасці з узгодненнем з усімі працэдурой. І гэты багаж ён нясе на наступныя канфэрэнцыі.

Яшчэ тыдзень таму А. Лябедзька катаэгічна адуамаўляла матчымасць

удзелу ў працэсе вылучання адзінага кандыдата ўсіх, хто не падаў пісьмовыя заяўкі. Ціпер ён загаварыў пра У. Коласа і А. Вайтовіча, якія «адной нагой у працэсе, аднак не жадаюць быць жывым інтар'ерам адзінага кандыдата».

Складаная систэма, прыдуманая дэмакратамі, самі падтүрбуюць да пошуку кампрамісу. «Не дамовіўшыся, мы становімся па адзін бок барыкад з Лукашэнкам», — кажа С. Калякін. Паказальная я то, што дэлегаты ў Гомелі пастаўнавілі выслухаць і У. Коласа з А. Вайтовічам, а прагаласаваць за іх не змаглі. «Дысцыпліна дысцыплінай, але ці апраудаваць настолькі жорстка падыходзіць да рэгістрацыі кандыдатаў?» — дзілчы з нашумівамі пільгамі з шаргоўшчынай апазыцыі. «Ці на варта тут працягніць гуткасць — пакінучы нам найблізкыя выбары?».

Прес зьбілі з панталыку

Камэнтарты недзяржкаўтай прэзыдэнты, якія набраўлі пры галасаванні на паніяродную канфэрэнцыю, але не падаў пісьмовыя заяўкі.

«Беларуская газета» — паказальнік, што тыднік мае толькі аматарскае фота Мілінкевіча чыతрохгледавай даўніны — спадзяеца, што «на прэзыдэнцічных выбарах, калі б іні адбыліся, свае кандыдатуры выставяць тых апазыцыйных палітыкі, якія ўстрыймаліся ад удзелу ў працэдуре вызначання «адзінага», а сэць незалежных апапітніцтваў, якія выйдзе ў выніку, на будзе занадта доўгім».

«Беларусская белавая газета» бачыць ціпер «два акрэсленныя флянгі апазыцыі». З аднаго боку, цыпвер'ё звязаныя з «Піцеркіт» кандыдатамі, якія пастаўлілі подысы пад зачыкамі на ўздел у працэсе вылучання адзінага кандыдата. З другога —

Аляксандар Казулін, якога падтрымлівае значчыная частка сацыял-дэмакратоў. Астатнія кандыдаты — Колас, Фралоў, Вайтовіч, Статкевіч — «музіцы ваду», знаходзічыся паміж двума цэнтрамі, і мі давадзіцца прыстасцю да аднаго з берагоў. Чым хутчэй яны гэта зробіць, тым лепш, піша яна. Галоўнейшыя пытанні для «БДГ» — ці змоўгаў Казулін і кандыдат ад «чацьверкі» дамовіца?

Міністрам пасыля крытыкі гомельскай канфэрэнцыі Лябедзькам «чачьверка» стручвае ранейшыя адзінства. Ці азначае гэта ўзмацненне шансаў Казуліна?

Путін вызначыўся

Калі польская «Салідарнасць» не магла паразумецца, яе лідэры ішлі да ксяндзізоў. Мі дэмакратычнай аназыцкай патрэбілі пільгі аўтарытэтамі арбітараў? Пра вызначэнне такога гаварыліся перад пачаткам передвыбарцаў, але толькі ўнутрапацыльніцай. Віктар Карняенка да ідэі арбітражу маральных аўтарытэтів ставіцца адмоўна: «Ні будзе нікага арбітра, а крама нас саміх. А калі выйдзішь, што мы можам на роўных спаборніцаў з Лукашэнкам, — ні што ж, ніхай ён нас тады яшчэ адзін тэрмін павыхоўвае». І гэты варыянт цалкам матчымы. Но Путін тым часам вызначыўся з сваімі адзінімі.

У Соні на першы погляд нічога не адбываўся, а ўлагу журналісту забраў чорны лабрадор Коні. Аднак заяўлы Путіна былі недвусэнсіўнымі. Налета Беларусь будзе плаціць за гэмынішчы Пескоўшчыну. І рубель раперскай ўзводзіць не абязважкоў, і «белтрансгаз» пачакае — абы ціха, абы без розвалюцій.

Гэта азначае поўную падтрымку Лукашэнку. Пасыль украінскія наўку, бяз лішніх словаў. Ніхадзіх размоваваў, толькі каханыне. Каб кагосяць не палічылі марьяляткам.

Каму не пазадзіроўшыць у гэтай сітуацыі, дык гэта апазыцыйнымі кандыдатам, якія казыралі сваёй «прапа-сікасцю».

БНФ чакае прарабчэнныя

У сераду адбылося чарговае мерапрыемства пад складанай назвай Пасяданні дзеяньяў нарады дэмакратычных сил. Па выніках было вызначана, што ўсе «суб'екты» прызнаюць раней вызначаныя парадак правядзення перадвыбарцаў адзінага кандыдата. У сходы павінны скончыцца не пазней за 10 траўня.

Лябедзька скрыстаўся правам адкладаць рэгіянальныя сход — віцебскі не адбудзеца 10-га, а пераносіцца на пазнейшыя тэрміны.

Таксама падкраслены, што на Нацыянальнай Кантрэсі адбудзеца не зацвярджэнне, а выбары. Гэта значыць, што які да Кантрэсу ўсе кандыдаты — незалежна ад вынікаў рэгіянальных канфэрэнціяў — будуть разглядацца як раўнапраўныя прэтэндэнты.

Як сказаў нам намеснік старшыні БНФ Аляксей Янукевіч, БНФ «патраствуе аўтарызэнтычным ролізм АГП, чакае прарабчэнныя», але ў імі на бачыць крызісу даверу і разглядае заяву Аляксандра Лябедзкага як эмасційную рэакцыю на вынікі канфэрэнцыі.

Эмоцыі сапраўды прысыпчыць. Калі прэтэндэнты ад «Піцеркіт» не стрымаліся юх, павялічыцца імавернасць таго, што адзінным нацыянальнім кандыдатам настане вылучэнне гэтай кааліцыі.

Сяргей Балах, Але́сь Кудрыцкі

Мы так не дамаўляісі!

Хто за адзінства апазыцыі? — Аднагалосна. Але ёсць пеце працэдурнае

пытацьсі: кандыдаты дамаўляісі, кандыдаты дамаўляісі?

Кандыдаты думалі, што вылучаныя ўсіх, а выйшла — аднаго Мілінкевіча.

На думку С. Калякіна, выбары на канфэрэнцыях ад начатку задумваліся толькі ягоныя фільтар, закліканыя не пра-псысціць да Кантрэсу выпадковых людзей — «местачковых вар'ят»яў», як ён выказаўся. Яму падабалася б, каб актыўісты на канфэрэнцыях галасавалі за ўсіх кандыдатаў, якія іх большему задаваліся.

Нарэшце Папа наведаў Беларусь

Першыя слова Яна Паўла II да беларусаў дакладна супадаюць з першымі словамі ягонага пантыхікату: «Ня бойцеся!» Аляксандар Лукашэнка няспынна паўтарае адваротнае: «Бойцеся, бойцеся, бойцеся». Запалохвальнне грамадства і сваіх найбліжэйшых паплечнікаў сталаі ўмовай палітычнага посьпеху беларускага прэзыдэнта. Ці беларусы пачуюць слова Хрыста, ці застануцца пад магічнай уладай прэзыдэнцкага пасланні? Між тым тэраплутычныя слова Хрыста перадаў бы і самому прэзыдэнту. Спадару Лукашэнка, ня бойці свабоды, сваёй і чужой. Ня бойся праўды. Ня бойці дыялёгу. — Пётра Рудкоўскі ОП.

«Пашыру адыходзіць у лепшы сьвет найстарэйшая генерацыя інтэлігэнцыі — носьбітаў традыцый. Нам усім, позна, будзе не хапаць сапраўдных Арыстакрату «Духу», — гэтак напісаў мін Юры Гумянік незадоўга пасля таго, як стала відома, што Папа Рымскі Ян Павал II, вымавіўшы слова «Амэн», пакінуў гэты сьвет. Цалкам згодны з выказваннем гарадзенскага паэта, але хацелася б яшчэ тое-сёе даць і ўдакладніць.

«Адыходзіць у лепшы сьвет»

Вера ў лепшы сьвет не зьяўляецца адмысловай рысай хрысціянства. Не зьяўляецца яна таксама спэцыфікай рэлігійных вучыняў. Вера ў лепшы сьвет настолькі глубока «сядзіць» у чалавеку, што — парадаксальна — сталаі асновай сучасных атэистычных ды агнастичных грамадзка-палітычных вучынняў. Савецкі камунізм са сваім ба-

чаньнем «съветлага заўтра» быў жа на чым іншым, як спачвартанай прайавай гэтае веры.

Праўда, у апошні часы зьяўлялася плеяды прарокаў, сярод іх і беларускі філэзаф Вячаслав Акудовіч, які спынялізуноша ў прарапаведанні канца *усіх* «ілюзій» (і рэлігійных, і атэистычных), але такога тыпу прароцтва пераважна точыў у сабе столькі рэлігійнага патасу, столькі прэтэнзій на веданніе будучыні і канчатковай ісціні, што ўзынкае слушанне пададзэнніе, ці на ёсьць гэта раптам якасць чарговая пачварная версія атэистычнай веры... Але пакінем убаку гэту проблему.

Съмерца Святога Айн зьяўляецца добрай нагодай для таго, каб перачытаць і пераасенсаваць хрысціянскую «веру ў лепшы сьвет». Тое, што лічу вартым падкрэслення ў дадзены момант, — што *Хрыстос паслыў съмерці съышоў у адхлан*, у прадаводце «*валадарства съмерці*».

Гэтая ісцініна веры асабліва моцна адлюстравана ў праваслаўным багаслоўі і, на маю дум-

ку, гэта чыніць праваслаўнае вучынне «*аб апошніх спраўах чалавека*» больш поўным на парадкаванні з каталіцкім багаслоўем. Хрыстос, «першы сядр уваск-рэлігій», непасредна пасля сваёй съмерці перайшоў на ў лепшы съвет, а наадварт — на горшы! Праўда, знаходжанне ў «*вала-дарстве съмерці*» было ўсяго

рэчаіснасць.

На нашай зямлі беззліч *съядоў пекла* (прыгадаць хайді б стаўлінскі ці гітлероўскі лягеры). Нямала таксама *съядоў Божага Валадарства* (яно менш «*кры-лівае*», але яно ёсьць паўсюль там, дзе ёсьць, як кажа съвіты Павал, «*справядлівасць, раздасць і супакой у Духу Святым*»). Вось жа і «*адхлан*» — гэта не зусім «той съвет».

Колькі разоў даводзіцца чуць ад людзей, дык самому на ўласнай скурыві спланаць ситуацію, калі «*хацеў бы быць справядлівым, сумленным і добраўчылым, але ў нашым съвеце гэта немагчыма*». Менавіта. Апрача нас і нашых добрых памкненій функцыянуючых так званыя «*структурэ зла*», якія робяць «*бессэнсбоўнім*» нашы шляхетныя ўчынкі і добрыя памкненіні. Некаторыя людзі нават дакладна так і апісваюць: «*Нешта, як вір, мяне ўцягвае ў гэту бедзану зла і падману*». Гэта і ёсьць адхлан.

Працяг на старонцы 6.

Папа функцыянуваў як сымбаль супраціву структурам зла і маральнага анархізму.

СЪЦІСЛА

Шэсць год без Карпенкі

6 красавіка 1999 г. на сталаі палітыкі Генадзя Карпенкі. Акалічнасць яго съмерці да канца яшчэ высыплены, удава ў дзені мусілі перарадзіць ў Німеччыну. Увечары ў сераду на Кастрычніцкай плошчы Менску прыйшоў «Ланцут неабыякавых людзей» у памічы пра Генадзя Карпенку. Сабралася каля 50 чалавек. Амон вышыянай іх да Нямігі. Затрымалі Ірыну Багдановіч, якая ўзіла адказнасць за акцыю на сябе.

Працэс

У сераду ў судзе Першамайскага раёну стаіцы пачаўшы працэс над бізнесменам Андрэем Клімавічам. Палітыка абвінавачаўшы у паклёнэ (ч. 2 арт. 367 КК) і знязвязе прэзыдэнта (ч. 1 арт. 368 КК) за выкаванні, што ўтрымліваюцца ў ягоных книгах і улётках. Клімавіч вінаватым сябе на лічыць. Працэс праходзіць за зачыненымі дэзвірымі.

Прапановы Рады інтэлігэнцыі

Прападоўнікі беларускай інтэлігэнцыі прапанавалі ўсім патэнцыйным прэтэндентам на ролю

адзінага кандыдата правасэй супольную сустрэчу, каб дасцянуць згоды ў гэтым працэсе. Паводле Рады беларускай інтэлігэнцыі, якая прапанавала ў прэзыдэнты Уладзімера Коласа, асоба «адзінага» мае быць прымалічнай для «*ўсіх славу грамадства*». Пісьменык Генадзь Бурякін прапанаваў візыначычны кандыдата ў часе «*агульнанарадной акцыі*»: кшталту збору подпісаў за правядзенне реформэндуму аб зміненіні заканадаўства ці збору подпісаў за зміншэнне камунальных плацяжоў.

Бэлінскія Дому літаратурэ Універсітэт
Беларусь

Беларусь

Чысты Чацьвер

99 гадоў газеи
Наша Ніва

7 нарад жыў історыі
ARCHE

28 красавіка
19.00

Со шырокай публікай

Лявон Вольскі
К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К. Купалы, Л. Рубінштейн,
І. Ганчар, А. Барысюк, Г. Ганчар
і Ноэлі Бенедиктсон, Ч. С. Ісак

Уладзімір Арлоў, Адам Глебус,

Эміліяр Бартосік, А. Дзюсі Хада юзін,

Павал Ушакін, Аляксандар Лінкін, Віктар Барысюк

Людка Сінчанова, Зара Бурлачук, Даніла Жукускі,

Сяргей Харускі, Альберт Сокол, Альберт Кудрыцкі, Альгерд Зель

Со шырокай публікай

Лев Вольскі

К.

ня бойцеся



25 студзеня 2004 году. Папа прыняў на прыватнай аўдыенцыі танцораў брэйкдансу з Польшчы.

Ян Павал і Беларусь

Ян Павал Вялікі першы з пап пачаў у прывітаннях «*curbi et orbī*» на Вялікдзень і Нараджэнне Хрыстовама прамаўляцца і па-беларуску. Калі Беларусь была пад уладай СССР, Ян Павал II двойчы прымоў біскупа Часлава Сіповіча і беларускіх сцятароў, якія ў той час жылі ў вольным сусвеце.

Лукашэнка спачувае калегам пантывіфіка

«Ен быў ня проста славянінам, але і вялікім чалавекам», — пра гэта заяўіў прэзыдэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандар Лукашэнка ў аэропорце перад адлётам у Сочы.

У сувязі са съмерцю папы Яна Павала II кіраўнік беларускай дзяржавы выказаў спачуванье родным, блізкім, сябрам, калегам пантывіфіка.

«Ня ўсе ведаюць, але Ян Павел II вельмі любіў нашу краіну, — заяўіў А.Лукашэнка. — Мне вельмі прымены было, што ён падтрымліваў палітыку сацыяльнай скіраванасці, праводзімай у нашай дзяржаве. Гэты вялікі чалавек адным з першых сказаў, што Беларусь рухаецца ў правільным напрамку. І, як адзначаў ён, вельмі добра, што тут трываюцца сацыяльных стандарту і падтрымліваеца народ, — адзначыў А.Лукашэнка. — Гэта быў не чужы, блізкі чалавек для нашай краіны, нашага народу».

Паводле БелТА

Ён прызначыў першага ў другім палове XX ст. католіцкага біскупа на зямлі Беларусі — гарадзенскі Тадэвуша Кандрусеўчі. У 1993 ён павілічыў колькасць дыяцэзій у Беларусі і прызначыў першага ў гісторыі беларускага кардинала Казімера Сьвентака. Праз напружаную адносіны Ватыкану з Рэссейскай праваслаўнай царквой Ян Павал II так і ня змог прыехаць у Беларусь. З суседзяў Беларусі ён наведаў Польшчу, Літву і Украіну.

Пры ім прыйшла бэатыфікацыя 13 пакутнікаў Падляскіх, забітых расейскімі войскамі за нежаданне пераходзіць з Уніі ў праваслаўё ў XIX ст. Былі таксама бэатыфікаваныя 13 беларускіх пакутнікаў часоў Другой сусветнай вайны і 11 сисьцёр-назарацінак з Наваградку, якіх забілі немцы.

Некаторыя з энцыклік Святога айца асаўліва датычылі ўсходнія Еўропы. Гэта апостальскі ліст «*Magnis baptismi donum*» («Вялікі дар хрышчэння», 1988) з нагоды съвяткавання хрышчэння Русі. Таксама энцыкліка пра славянскіх апосталаў Кірыла і Мятода — «*Slavorum apostoli*». Паслы было апостольская настаўленіе «*Oriente lumen*» («Святыло Ўсходу»), пра ўсходнія цэрквы, у тым ліку і пра Грэка-каталіцкую царкву. Адна з апошніх энцыклік

У Ватыкан на цырымонію пахавання папы Яна Павала II накіроўваюцца Менска-Магілёўскі мітраполіт кардынал Казімер Сьвентак і гарадзенскі біскуп Аляксандар Кашкевіч. Ад съвєцкай улады ў пахаванні Яна Павала II бярцьце ўзялі пасол Беларусі ў Швайцары і ў Ватыкане (на сумішчальніцтве) Уладзімер Карапеў і пасол Беларусі ў Італіі Аляксей Скрыпко.

7 і 8 красавіка ва ўсіх съвятынях адбудуцца пахавальныя місы. 8 красавіка, у дзень пахавання папы Яна Павала II, ад 11-й гадзіны на працягу падгайдзіны ва ўсіх касцёлах будуть біць званы.

Яна Павала Вялікага называлася «*Ut ipsum sint*» («Хай усе будуть адно»). У ёй гаварылася пра патрэбу прымірэння паміж хрысьцінамі, іднанью праваслаўнай і каталікоў.

Ад 2002 беларуская мова з'яўляецца афіцыйнай мовай Касцёлу ў Беларусі. Па-беларуску службіца на базэнты і прамаўляючыя царкву казаніні ў большасці папафікі Менска-Магілёўскай і Віцебскай дыяцэзій, у цэлым па-ранейшаму пануе польская мова і дух польскага нацыяналізму.

З 1991 году выйшлі 22 рымска-каталіцкі і грэка-каталіцкі мілітоўнікі падарунку. Для парадаўніцтва, у праваслаўных за гэты час выйшла толькі перавыданыя мілітоўнікі мітраполіта Беларускай аўтакефальнай праваслаўнай царквы Мікалая Мацукевіча, а Беларускі экзархат РПЦ такіх выданняў не выдаў.

Калі адзначаўся 25-гадоды юбілей пантывіфікату, Таварыства беларускай мовы накіравала Яну Павалу II адмысловасці віншаванне з падзякай за пашырэнне беларускай мовы ў Беларусі і сусвеце.

27 верасня 2004 году папа ўручыў кардыналу К.Сьвентаку пачасную прэмію «Свядка веры».

Сонца ўзыдзе зноў

Касцёл мае велізарны людзкі, фінансавы, інфармацыйны й дыпламатычны рэурсы, што могуць быць эфектуна скрыстаныя дзеля Беларусі. На нашых вачах па ўсёй краіне параді ачольваюць зусім маладыя сцятары — беларусы, многія з якіх маюць немалыя амбіцы. — Сяргей Харэўскі.

Съмерць Яна Павала II стала ягоным збавенінем. Спакутаваны дашчэнту, да апошніх кроплі, чалавек сышоў. Як пантывіфік, ён да астатніх хвіліны, нібы капітан на караблі, заставаўся ля стырна. Гэтымі людзямі яму шчыра спачувалі. Мільёны людзей гэтым днём ўжалобі. І на толькі каталікі. У СМІ пахаваныне папы зацьміла сабою ўсе падзеі, як той месяц, што затуліць сабой сонца ў дзень пахавання папы. Выбары амэрыканскага прэзідэнта, напрыклад, асвятаўлялі шматкроць сціплей. Но перадусім людзтва смуткue не па правадыру царквы, а па выбітнаму Чалавеку.

Беларусам гэты смутак гарчэйши ад таго, што Ян Павал II гэтак і не наведаў Беларусі і наш краіні па ранейшаму несвабодны. Сотні тысячай беларусаў адчуваюць вялікі бясьпеку з гэтася нагоды. Пагатоў што пантывіфік наведаў найбліжэйшых нашых суседзяў.

Мне давялося быць съведкам візыту Яна Павала II у Літву. Я чую ў ягоных вуснаў беларускую мову, калі ён прамаўляў з Вострае Брамы да жыхароў Вільні. У разілі тады на столкі тыхі словаў, якія ён прамаўляў, а то, якія ўзьдэйнічалаюць на людзей, незалежна ад іхняе нацыянальнасці. Усе перажылі невыказаныя захапленыя выскарбаднасцю ў дарынёю, што праменілі ад гэтага чалавека.

Акурат у дзень ягоагона візыту ў Вільні ад раніцы імжыла, неба загінула хмары. Літоўская урадоўцы ды прадстадунікі розных краінаў, сядроў якіх быў і пасол Беларусі сп.Пішчансы, падаставалі бытлі парасоны. Ажно акурат як да папскага самалёта падкадуці трап, зырка бліснула сонца…

У той жа дзень у старасвецкім парку Закрэт на ўесь съвет гучалі беларускія словаў вітання пантывіфіка.

Не бірүся ацэнваць, наколькі мачнейшай стала вёра ў каталікоў Літвы ад візыту Яна Павала. Але то, што гэтая краіна ўмацавалася ў сваі самапавазе, было відавочна. Як і тое, што непадобнае зычлівае ўзрушэнні злучыла Літву. Відаць, у агліднай перспэктыве Беларусь не перажыве нічога падобнага.

У нас не абвясцілі нацыянальнае жалобы, як вёра ў Украіне, хоць адсотак каталікоў там меншы, чым у нас. Лукашэнка й не зібраўся на жалобную імшу ў касцёл, як гэта зрабілі большасць з ўзрэгіскіх лідаў-каталікатаў. Блэр, напрыклад, Больш за тое, тысіцы беларусаў ня здолелі патрапіць на жалобныя цырымоніі ў Рым праз немагчымасць аформіць візы — плён дзінасці беларускае «дышпляміт».

Беларускае ж съвятынства ня будзе мечь дачыненіння да выбараў новага папы, бо адзінаму нашаму кардыналу. Казімеру Сьвентаку, ужо 90 год і ён мае права ні выбіраць, ні быць выбраным. Дарэчы, украінскі кардыналы трапляюць па ўзросце (да 80 гадоў) у съпісмагчымых кандыдатаў на Святых пасад.

Можна, тым не менш, прадбачыць і пазытыўныя зрухи для касцёлаў у Беларусі. Відавочна, што, нягледзячы на кансерватыўнасць Ватыкану па азічэсці, адбудзеца перагляд ягонае палітыкі на межах Эўропы.

Спробы Яна Павала II навязаць прыязныя дачыненіні з Рэссейскай праваслаўнай царквою ні да чога не прывялі. Канфармізм каталіцкага клеру ў Беларусі ў Рэсе, катэгрычнае ўстрыманье тут ад міжканфесійнай палемікі й місіяністэрства не быў зычліва зразуметыя Москвою. Наадварот, не спыняючы аўбінавачаны ў празлітвыме, працігваеца антыкаталіцкая пропаганда на ўсіх узроўнях, ствараючы бісконцы пераагляд ягонае палітыкі на паднавартаснага эўропейнага жыцця.

Між тымі канфесійнай сітуацыя ў Беларусі ўсё больш разнастайна і ўскладнілася. Сеняя касцёлы дадаводзіцца канкуруюць на столкі з традыцыйнымі праваслаўем, колькі з імкнівів растучым упывам інрапратстантаў. Але зусім узкім новы дзень. І, смуткуючы сеняня, трэба дабаць пра заўтра.

Нарэшце Папа наведаў Беларусь

Працяг са старонкі 3.

Я асабістая глыбока перакана́ны, што адна зь першых краін, якую наведаў Ян Павал II пасыла сваёй сымерці, — гэта Беларусь. Беларусь зъяўляеца той крайней, у якой надзвычай высокі па-казынік «прымусавага зла».

Прауда, Ян Павал II у сваім навучаныні асабіста падкрэсліваў, што ў канчатковым пляне *канкрэтныя асобы* нясуць адказнасць за існаванье гэтых «структур зла». Напрыклад, зъбіванье мірных дэмантрантаў толькі таму, што быў дадзены «загад зъверу», або карупцыя чыноўнікаў, бо «інаки нічога не даможаўся», застаецца злом, за якое канкрэтныя асобы нясуць казаць, не «стварыў», а «падтымаў», бо згаданыя структуры ўжо існавалі.

Цікава было б падслухаць, што Ян Павал II кажа або хоча скажаць нашаму прэзыдэнту, але не сумніваюся, што ў любым выпадку гэтыя слова «ня ўпісваюцца» ў «лэгіку цікаваў» — звязкі прынцыпамі замойной палітыкі. Не сумніваюся ў тым, што Святога Айца ў першую чаргу цікавіці «Лукашэнка-асоба», а не «Лукашэнка-дiktатар», і цалкам прадпадабно, што тэррапуцыйныя слова Хрыста «На бойся! Ян Павал II хачеў бы перадаць намашу прэзыдэнту: «На бойцеся!»

«На бойцеся!»

Страх — гэта ўлюблены інструмент панаванья «Князя гэтага

беларусаў, што схаваліся ў сваіх «нораў», але таксама да «моцных гэтага сьвету», моцных гэтай краіны.

Найбольш запалоханымі ў нашай краіне зъяўляюцца ня праstry людзі, якія хочуць волі, але бяняцца пра гэта заявіць, а менавіта «кніпрастыя людзі», якія запусцілі аўтарытарна-рэпресіўную машыну.

Трагізм у тым, што гэтая «машина» надзвычай хутка ператвараецца ў жорсткага робата-тэрмінатара, які падпрадкоўвае сабе сваіго стваральніка. Спадар Лукашэнка зъяўляеца сέньня закладнікам тых структур, якія ён стварыў (хажа правільней было б казаць, не «стварыў», а «падтымаў»), бо згаданыя структуры

трагізм тых, хто мусіць дорага плаціць за вернасць уласнаму сумленню

Беларусь зъяўляеца той крайней, у якой надзвычай шмат «прымусавага зла». Папа добра ўсьведамляў трагізм тых, хто мусіць

дорага плаціць за

вернасць уласнаму

сумленню ў такіх

сітуацыях.

так што ў многіх паўстаюць пытанні: що ніяма тут перагібу або нават якогася масавага пыхозу?

Маўляў, над суданскім дзесяткі

так на плачах.

Вось жа плач над Папам, гэтак сама я і яго «праслáўленне»,

сапраўды нярэдка вылікае позу

надзірнікі. Пачні, можа,

ад «сéмантыкі» праслаўлення і

абагаўлення памерлата Папы.

Памятаю сваё навучанье ў

гарадзенскай альма-матэр (ду-

хойнай сэмінарыі). У 1998 сэмі-

нарныя ўлады даручылі мне

напісаць па-беларуску (!) тэкст

для насьценнай газеткі пад на-

звой «Маё адчуванье бліз-

касці Ян Паўла II» з нагоды

20-годзьдзя пантыфікату. Тэкст

я ахвотна напісаў, толькі ў він-

кі ён быў чамусці надрукава-

ны абалістным пытвам і паве-

шаны так нікса, што калі хтось і

захацеў бы сёе-то пачытаць, то

мусяў бы стаць на калені! Хоць,

пэўна, ніхто, апрача мяне і сэмі-

нарныя цэнзараў, так і не пазнаёміўся з мaim тэкстам, яго

падрыхтоўка мела для мене

важнае значэнне: я ўсьвядоміў,

напаколькі сэмінарныя выхава-

чая практика далёкая ад антра-

палёті і пэдагогіка Карала Вай-

тылы — Ян Паўла II.

Прыўшаўся тады «лагодна на-

мякнучы» на некалькі фундамэн-

тальных разыходжаній: 1) пэрсаналіз Ян Паўла II і пава-

га «шукочанага сумлення» —

і ўніфармізм, упіхванье клеры-

каў у «пракрустову ложу», патра-

баванье аднолькавасці ў гарад-

зенскай сэмінарыі; 2) я ні толькі

павага да нацыянальнай адмет-

насці, але і вывучэнне розных

нацыянальных моў Ян Паўлам

II — і прынцыповая адмова сэмі-

нарныцкіх (тагачасных) ўладаў

вывучаць беларускую мову, спа-

лучаная з пагардай да беларускай

культуры, на практицы — пры-

мусавая палінізація, замацоў-

ванье ў беларусаў комплексу

непаўнавартасці «Wy przecieś jeſteſcie homo sovieticus», «W

jezyku bialoruskim? W poganskim

jezyku chceſie odprawiać Msze

święta?»), дыскримінаванье і вы-

даленне беларусаў; 3) адкры-

тысьць Папы да розных інтз-

што ішлі за ім на Галгофу і ля-
мантавалі над ім. Думаю, што
нельга, гаворачы пра памерлага
Айца Святога, абмінчыць увагай
факт амаль сусьветнага «плач»
і нельга не запытаць пра яго
сэнс.

Без сумніву, плачу тут шмат, і
у простым, і ў пераносным сэнсе,

Беларусь зъяўляеца той
краіней, у якой надзвычай
шмат «прымусавага зла». Папа добра ўсьведамляў трагізм тых
хто мусіць
дорага плаціць за
вернасць уласнаму
сумленню ў такіх
сітуацыях.

так што ў многіх паўстаюць пы-
танні: що ніяма тут перагібу або
нават якогася масавага пыхозу?

Маўляў, над суданскім дзесяткі

так на плачах.

Вось жа плач над Папам, гэтак сама я і яго «праслáўленне»,

сапраўды нярэдка вылікае позу

надзірнікі. Пачні, можа,

ад «сéмантыкі» праслаўлення і

абагаўлення памерлата Папы.

Памятаю сваё навучанье ў

гарадзенскай альма-матэр (ду-

хойнай сэмінарыі). У 1998 сэмі-

нарныя ўлады даручылі мне

напісаць па-беларуску (!) тэкст

для насьценнай газеткі пад на-

звой «Маё адчуванье бліз-

касці Ян Паўла II» з нагоды

20-годзьдзя пантыфікату. Тэкст

я ахвотна напісаў, толькі ў він-

кі ён быў чамусці надрукава-

ны абалістным пытвам і паве-

шаны так нікса, што калі хтось і

захацеў бы сёе-то пачытаць, то

мусяў бы стаць на калені! Хоць,

пэўна, ніхто, апрача мяне і сэмі-

нарныя цэнзараў, так і не пазнаёміўся з мaim тэкстам, яго

падрыхтоўка мела для мене

важнае значэнне: я ўсьвядоміў,

напаколькі сэмінарныя выхава-

чая практика далёкая ад антра-

палёті і пэдагогіка Карала Вай-

тылы — Ян Паўla II.

Прыўшаўся тады «лагодна на-

мякнучы» на некалькі фундамэн-

тальных разыходжаній: 1) пэрсаналіз Ян Паўla II і пава-

га «шукочанага сумлення» —

і ўніфармізм, упіхванье клеры-

каў у «пракрустову ложу», патра-

баванье аднолькавасці ў гарад-

зенскай сэмінарыі; 2) я ні толькі

павага да нацыянальнай адмет-

насці, але і вывучэнне розных

нацыянальных моў Ян Паўlам

II — і прынцыповая адмова сэмі-

нарныцкіх (тагачасных) ўладаў

вывучаць беларускую мову, спа-

лучаная з пагардай да беларускай

культуры, на практицы — пры-

мусавая палінізація, замацоў-

ванье ў беларусаў комплексу

непаўнавартасці «Wy przecieś jeſteſcie homo sovieticus», «W

jezyku bialoruskim? W poganskim

jezyku chceſie odprawiać Msze

święta?»), дыскримінаванье і вы-

даленне беларусаў; 3) адкры-

тысьць Папы да розных інтз-

што ішлі за ім на Галгофу і ля-
мантавалі над ім. Думаю, што
нельга, гаворачы пра памерлага
Айца Святога, абмінчыць увагай
факт амаль сусьветнага «плач»
і нельга не запытаць пра яго
сэнс.

Без сумніву, плачу тут шмат, і

у простым, і ў пераносным сэнсе,

так што ў вернасці

«Ойцу Свя-

тому» і нікта

ніхадзіць

іх з'яўленіе

з'яўляюцца

іх з'яўленіем



Хто такі папа?

Відомыя слова Ісуса «Пасынавечак маіх», адрасаваныя апосталу Пятру, касыцелі інтэрпрэтату як наданыя будучаму рымскаму біскупу улады над чалавечымі душамі. Згодна с каталіцкім веравучынем, пераемікамі гэтай улады звягліла ўсе наступнікі Пятра на біскупскі пасадзе. Паміж Пятром і Янам Паўлом II было 260 пасад (некаторыя гісторыкі сцьвярджают, што 259 і 262; былі і альтыны). Крытыкі Ватыкану сцьвярджают, што, па-першым, знаходжаныя Гітрап у Рыме не даказана, па-другое, сама пасада біскупа з'явілася толькі ў другім стагодзідзя.

Узмацненые ролі біскупа Рыму супадають з заніпадам імператарскай улады. Біскуп робіца галоўным абранцам і взыходнікам настрою рымлян. З другога боку, і шматлікія барбарскія плямёны аддавалі перавагу духоўнай уладзе Рыму прададавай скончанай Канстантынополем. Гэта і стала крыніцай вілікай схімы.

На працягу стагодзідзя папа быў прызнаным разлічным аўтаратам заходняй царквы. Нікікі скандалы не магілі пахініць яго. Першы сур'ёзны ўдар Ватыкану наіншы Лютер, абвісіціўшы ўсіх без выключэння папаў антихрыстамі. Гэты погляд атрымала тае пашырэнне, што Гінчі Пачай вымушаны былі нагадваць пастве ВКЛ, што антихрыстам можа быць толькі адзін чалавек.

Другім крызісам стала абыяднаніе Італіі. Папа быў пабудаваны съвецкай улады ў «вечным горадзе». Толькі ў 1929 годзе была адраджана дзяржава Ватыкан.

Гэтая дзяржава адразу стала адным з галоўных ворагаў Краіны Саветаў. Праклёнены папу слалі народны пазт БССР Якуб Колас, за адмову стварыць беларускі касыцёл, не падпрадкаданы папу, быў асуджаны скенду Адамом Станкевіч.

Зразумела, такі небяспечны вораг ног заставаца без нагляду съвецкай разведкі. Прымочы пасла рэспублікі Коста-Рыка Фэрнанду Кастро, папа Пій XII ін здагадваўся, што пад гэтым іменем хаваецца агент съвецкай разведкі вільнянскі лісіц Грыгулевіч. Грыгулевіч у сваім кнізе «Папства XX стагодзідзя» напіша, што Пій XII адпавядыў «усім патрабаваным ды съяздам».

У жыцці кожнага папы настое мімонт, калі ён маю адгукніцца на сваё імя, дадзенае пры хрысьце. У такім выпадку спэцыяльныя служкі ўдарыць малаточкі і абвесьціць: «Папа сапраўды памёр». Пасля гэтага кардыналы зібраюцца на канклю і праводзяць увесі час у ізяліні, пакуль не назавуць аднаголосна імя новага пантыфіка. Сёлета пісцінно за сям стагодзідзя дзіверы Сысыцінскай каплі, дзе абраюць папу, на будучы замыкаць. Кардыналы змогуць пераходзіць адтуль у дом Святога Марта і сабор.

Як будзіць зваць новага папу? Адно можна сказаць напэўна — ён ня будзе звания Пётра II. Бы, згодна са старжытым паданнем, той, хто возьме імя першага папы, стане апошнім.

Усяслай Шатэрнік

Выходнымі беларускія каталікі разьвітваліся з папам. На фота: муры езуіцкага кляштару ў Горадні ператварыліся ў съяні памяці.

Беларусы пра папу



Фото: БЕЛАТАСС

Намеснік старшыні Аб'яднанай грамадзянскай партыі **Яраслав Раманчук** паходзіць з каталіцкай сям'і з мястэчка Сапоцкін на Гарадзенскім. Эта адзін з населеных пунктіў у Беларусі, да якіх вуліца Яна Паўла II: «Эта чалавек, які меў магчымасць зазірнуць у мінулае і напрасць прафакчыніе за учыненых Касыцёлам крыдыв. І калі мае землікі перайменавалі вуліцу Леніна ў вуліцу Яна Паўла II, я быў пачаслівы. Я я ведаю іншага дзеяча, які б адыграл туюную ролю ХХ ст.».

Пробашч менскай грэка-каталіцкай парафіі Свято-

га Язэпа айцэ **Андрэй Абламейка**: «Папа заўсёды нас падтрымліваў. Зусім нядыўна, некалькі месяцаў зьяўляўся, ен перадаў нам заклік: «Будзьце мужымі, трымайтесь». І для нас, грэка-каталікоў, гэта важна».

Рыгор Барадулін, народны пазт Беларусі, перакладык на беларускую мову «Рымскага трыціцца», напісанага папам: «Я перадаў Святыому Айцу пераклад «Рымскага трыціцца» й напрасіў апостальскага блаславенія для ўсіх прадстаўнікоў беларускай інтэлігенцыі, якія працујуць для развіцця беларускай хрысціянскай культуры, працујуць на адра-

джаўніне Беларусі. Святы Айце пераклаў на мae рукі сваё блаславеніе, прыняў пераклад і падараў мяне асьвяченую ружанец. Гаварыў я з папам пабеларуску, ён добра разумеў нашу мову».

Іван Пашкевіч, экскіратнік амністрацыі презідента, пінер дарада асацыяцыі прафэсаўскіх перакладаў Беларусі: «Яго ўшлы на Рымска-каталіцкую царкву ў Беларусі быў янич і ў тым, што яна стала ў Беларусі нацыянальнай царквой. Найболей нацыянальнай нават па моўнай прымеры ёсьць Рымска-каталіцкая царква. Я з зайздрасцю пігляду на некаторых ксіндоў, якія сёньня ідуць у першынштварат беларускай інтэлігенцыі. Гэта таксама ўшлы Яна Паўла II».

Паводле Svaboda.org

Ян Паўл II так і не прыехаў у Беларусь. Але адведаў Вільню, Вострую Браму съянту. На фота: папа на Крыжовай гары.

За што не любілі пантыфіка

Для адных нябожчыкі Вайтыла — «кароль, якога займелі Польшча» («Газета Выборчыя»), «першы суверэнны лідэр» («Гардыян»), «сапраўдны гігант» («Фігаро»). Для левых жа ён — «кансерватыўны рэвалюцыянэр» («Лібэрасьён»), «містык і марыянэтка ЦРУ» («Юнгэ Вэлт»), «геніяльны пэрформэр» («Тагесцайтунг»). Левую пресу аглюдае Лёлік Ушкін.

Французская левалібральная «Лібэрасьён» піша, што вынікі дзеяніасці пантыфіка вельмі сувірочлівія. Прызнаючы яго заслуగі ў барацьбе з камунізмам, у дыяліту з жыдамі, газета піша, што пантыфік адначасна заставаўся ультрапрэзідэнцкім католіком. «У вобласці карыспы амаралі сэксу або сям'і польскі папа быў ультракансерватарам, што адпавядае поглядам касыцёлу ў ягоі роднай краіне. Жорсткая пазы-

ция адносна кантрацепцыйных сродкаў і прэзэрватываў, нават калі вялосі пра барацьбу з СНДам, яго рэгулярныя выпады на адрас гомасексуалістаў паставілі царкву на мяжу працістаяніні з каштоўнасцюмі, якія даўно дамінуюць у заходнім грамадстве. Папа неаднаразова асуђаў практику абортаў і з'утаназіі — «санрайднага забойства людзей». Німецкая «Тагесцайтунг» лі-

чыць, што съмерць Яна Паўла II была «падрыхтаваным іэропрограммам». Аўтарка Ізольда Шрым ставіць пытаныне: «Чаму столкні людзей, нават некатолікоў, рагам запікаваліся становішчамі пантыфіка? Чаму раней у падобных ситуаціях Ватыкан адмаўляўся даваць іншую інфармацыю?» Яе адказ — бо гэта была інсініроўка Журналісткі піша, што Вайтыла — абсалютна новы вобраз мэдия-рэпро-



21 студзеня 1998 году. Папа на Кубе. Яго вітае Фідель Кастро. Папава крытыка лібералізму не засцерагла яго ад нападак з боку левых радыкалаў.

зэнтатаў Ватыкану. «Калі раней папа быў проста намеснікам Бога на зямлі, то за часамі Вайтылы ён

стаў фактычна яго інкарнацыяй. Яшчэ пры жыцці абрэзы Яна Паўла II з'явіліся па ўсім каталіцкім съвеце. Рэзюм з газэты: «Папа быў мостам паміж роляй (каталіцым) і постмадэрнізмам. Парадаксальна, аднак ролі розрэзантаў ў мас-мэдія першымі зразумелі не рофарматары, лібрары або царкоўныя рэфармісты, а саме кансерватыўная каталіцтва».

Найболей разышлася нямецкая «Юнгэ Вэлт». Яна прыгадала пантыфіку ўсё: нежаданыя расыследаваць съмерць ягонага папярэдника Лючані, які быцца бы быў забіты «Опус дэ» за тое, што замахнуўся на карушию ў банку Ватыкану, ролю ЦРУ ў выбраны пантыфіка, папава захапленыя мэдія-эфектамі, аўтарытартызм унутры царквы і, натуральна, ролю ў барацьбе супраць СССР.

Працяг на старонцы 15.

Зьбігнєў Бжазінскі: «Амэрыка не згаворвала з папам»

«Амэрыка не згаворвала з папам супраць Савецкага Саюзу, не ўзгадняла з Ватыканам сваёй палітыкі. Аднак сваім аўтарытэтам і пазыцыяй Ян Павал II аббуджаў чалавечыя пачуцьці і памкненны, блізкі да нашай праграмы абароны правоў чалавека, вастрыё якой мы съядома скіроўвалі супраць СССР», — кажа былы кіраунік амэрыканскай Рады нацыянальнай бяспекі.

— Дзе Вас засыпела выбраныя папам кардынала Карадзіла Вайтылы?

— Я быў у Белым доме, у той яго падземнай частцы, дзе праводзіцца пасяджэнні Рады нацыянальнай бяспекі, якой я ў той час кіраваў. Я вёў пасяджэнне Рады, презыдэнт Джымі Картэр быў тады ў Кемп-Дэвілде. Раптам да мяне падышоў афіцэр і падаў мne вузкую палоску тэлестайпу, на якой было напісаны: «Толькі што быў выбраны новы папа — кардынал Карадзіл Вайтыла, першы папа-нейтальянец больш як за 400 год».

Само сабой, паведамленне зрабіла на мяне вельзарнае ўражанье. Я тут жа перанішы пасяджэнне, перайшоў у суседні кабінет і патэлефанаваў у Кемп-Дэвіл презыдэнту, каб падзяліцца зім гэтай новінай.

Картэр, апрош сваіх дзяржаўных аваязяк, жывы цікавіўся рэлігіі, ставіўся да яе вельмі суправ'езна, і ён адразу спытаў у мяне, ці ведаваў я нававыбранага папу асацыст. Я адказаў, што ведаю, меў нагоду пазнамёнца зь ім падчас аднаго з яго візітаў у Злучаныя Штаты, у Гарвардскім універсітэце ў Бостоне, дзе ён якісць кардынала чытаў лекцыю. Пасля лекцыі ён запрасіў мяне на чай, і ў нас адбылася добраўга, вельмі шчырай і цікавая размова.

Презыдэнт запытаў, як я ацэнываю новага папу. Я сысціла адказаў, што гэта выдатны чалавек, ксэндз, работнік, тэоліг, актор, філэзаф, энэргічны арганізатор, а таксама цвёрды, мошны, няздомны палітычны дзеяч. Усё гэта ў адной асобе. Презыдэнт высушаху мой адказ з вялікай цікаўнасцю і сказаў, што гэта, здаецца, выдатна.

У той самы вечар я гляджаў па тэлевізоры, як презыдэнт прызначыла штотысяцную на верталёце на лужку Белага дома, дзе яго зазывчай вітаюць журналісты, і, вядома, першым гучыць пытанніе: «Што вы, пане презыдэнт, думаеце пра новага папу?» На мой жах і сорам, чую адказ: «Выдат-



18 лістапада 1990 году. Ружанец для Раісы Гарбачавай. Першае спаканыне савецкага лідара Міхаіла Гарбачова з папам.

ны выбар. Найбліжэйшы, асабісты сібар доктара Бжазінскага».

Я тут жа сабе ўлічыа, як гэта дойдзе да папы і ён падумава пра мяне: «Ну і брахло!» (сміячу) і больш не захода са мной сустракаца.

— Пазней Вам удалося выправіць гэтае неспаразменне?

— Не, урэшце, гэта было ня так істотна. І потым, дзякую богу, у мяне было шмат зусім выключчных нагод для асацыстых гутараў з папам — падчас съездынай, абедаў, вячэр. Аднога разу я нахват чытаў Святое Пісанье падчас імшы, якую ён адпраўляў зусім прыватна. А другі раз у вельмі выключчай сітуацыі — у сінэжні 1980-га — мне прыйшлося тэлефанаваць яму познаўчы, каб паведаміць, што на працягу 48 гадзін савецкія войскі могуць увайсці ў Польшчу.

— Што Вы падумалі самі сабе адразу пасылаў выбараў папы? Што вось ціпер у вас ёсьць саюзник у процістаянні з Савецкім Саюзам?

— Такое гаварылі адразу. Зрэшты, што тут гадаць — апоўдні таго самага дня прыйшоў да мяне пасол ПНР пры ААН. Заходзіў ён у мой кабінет, нічога ня кажа і толькі трymае над галавой вішнітонскую газэту, дзе вілізны літарамі напісаны: «Папа — палітик». Гэты чалавек быў у нейкім здрэнцвенні, хоць ён жа, урэшце, быў перакананы камуніст, які шчыра служыў ПНР. Тады для мяне стала канчатковая ясна, што пачынаецца новая эпоха.

А потым я меў прыемнасць праглядзіць даклад, падрыхтаваны КГБ для Палітбюро КПСС, дзе катэгарычна съцвярджалася,

што выбар папы быў мэтанакіравана і съядома інсypіраваны мной...

— ...задно з кардыналам Джонам Крулем з Філадэльфіі, так?

— Я, маляў, падгаварыў кардынала Крула, які ў сваю чаргу падгаварыў амэрыканскіх кардыналаў, а яны ў сваю чаргу падгаварылі немецкіх кардыналаў, і

Я меў прыемнасць праглядаць даклад, падрыхтаваны КГБ для Палітбюро КПСС, дзе катэгарычна съцвярджалася, што выбар папы быў мэтанакіравана інсypіраваны мной.

У выніку гэтага ўзаемнага падгаворвання змова была праведзена ўжыццей.

Праз нейкі час я размаўляў з папам, і ў канцы сустрэчы папа мне кажа: «Пане прафэсар, прашу не ўзабаве даць аб сабе знаць». Я на гэту цалкам шчыра: «Выбачайц, съяўты яйцец, але ж я не могу вам так называць». А ён так сур'ёзна памахаў мне пальцам і сказаў: «О, вы, пане прафэсар, мяне выбрали, дык ціпер мусіце да мяне прыходзіц».

— У які момант Вам стала ясна, што ёсьць супольныя наўзёнкі паміж пантыфікатам Яна Паўла II — прэзыдэнтам Джымі Картэра, якога называлі «прэзыдэнтам правоў чалавека»?

— Гэта было з самага пачатку

відавочна — хоць гэта было, хутчэй, гісторычнае супадзенне, а ня вынік нейкай змовы, пра што пісалі ўсялікую лухту некаторыя наўгяды і прымытнікі амэрыканскіх журналістаў.

Папа сваім аўтарытэтам, сваій пазыцый абсалютна надзвычайнікі спосабам абудзіў пэўнія чалавечыя пачуцьці, мары, памкненны, блізкія да вельмі празічай пасяджэннай праграмы абароны правоў чалавека, якую мы пасыплюдна ажыццяўлялі і вастрыё якой — прынамсі, з майго пункту гледжання — было цалкам съядома скіравана супраць Савецкага Саюзу.

— Савецкая прэса пісала пра змову паміж Вашынгтонам і папам...

— Ни толькі савецкая, але і заходняя. Паўтараю — гэта былі выдумкі.

— А чі было супрацоўніцтва?

— Не было супрацоўніцтва ў сэнсе карадынацый ўзаемных дзеянняў. Затое мы выдатна бацьлі — не было ў гэтым, зрэшты, ніякага сакрэту, — што касцяці на ўсходзе працуе падвойна. Адкрыта і падвойна. Мы рабілі нешта іншае, што таксама набліжалася прынцыпавым пераменам, — падтрымлівалі незалежны дэмакратычны рух, а ў СССР (прынамсі, падчас майго знаходжання на пасадзе, у 1977—1981 гадах, і пачынаючы ад майго заступлення на пасаду) — нацыянальны рух.

Менавіта за часамі Картэра ўпершыню ў гісторыі халоднай вайны нарадзіліся дзіве зусім новыя ініцыятывы, якія датычылі Савецкага Саюзу, — съядома падтрымка нацыянальных рухаў у СССР (гэта была дзейнасць, што абацілася на съядома сфермульвання стратэгічных мэты), а таксама беспрэцэнтная збройная дапамога для руху супраціўлення ў Аўганістане, які фізyczна ліквідаваў савецкое войска. Ніколі раней Амэрыка такога не рабіла.

— Што прападзівага, а што мітынгнаў ў сцвярджанні, што Ян Павал II перамог камунізм?

— Гэта спрашчэнне. Само сабой, ён спрычыніўся да ўзмацнення пачуцьця незалежнасці і салідарнасці сярод запалохных, скарупаваных, пранізаных даносніцтвам людзей; сярод людзей, якія адчуваюць сябе самотнымі, выкінутымі на ўзбочыну жыццяў праз тое, што інавадзелі рэжым. Нечакана, дзякуючы звялінню папы, гэтыя людзі адкрылі для сябе, што іх пераважная большасць і што гэта большасць мае такі самы нэгатыўны погляд на рэжым. Гэта ў першую чаргу адносіца да Польшчы, але ж ня толькі. Гэта ўпэўненасць знаходзіла водгук ва ўсім савецкім блёку. І ў гэтым сэнсе папа спрычыніўся да падзеньня камунізму.

Але было і шмат іншых чыньнікаў. Сам лад быў гнілы, агідны, ён спрыяў пасрэдніцтву. Гэта была систэма, у якой пасрэдніцтва ў маральных ці інтелектуальных адносінах людзі мелі большыя шанцы на поспех — бо систэма бацілася ініцыятывы, вольнай думкі, творчасці; прымытнікі систэмы, заснаваны на ілюзорнай канцепцыі, якую выдатна пасавала людзям з комплексамі, без пачуцьця ўласнай годнасці. Ею кіравала дурнота, яна ўсі абацілася на герархію дурноты. Яна мусіла ўрэшце разваліцца.

Кatalіцкі касцёл зынікаў. Ператвараўся ў сукупнасць нацыянальных касцёлаў. Ян Павал II наноў цэнтралізаваў яго.

— А якім чынам папа змяніў сувет?

— Калі мы глядзім на гэтыя пантыфікат у шырокім ракурсе, мы ня можам абмажкоўвацца тым, пра што гаварылі дагэтуль, хоць усё гэта вельмі важна. Але ёсьць яшчэ дзіве іншыя, больш істотныя рэчы.

Калі выбраў папу, каталіцкі касцёл быў у стады разлажэння, ён східзіў на нішто. Пасля II Ватыканскага сабора ён імкніў ператвараўся ў каляінью асобы мясцовых касцёлаў, якія ўсё глыбей разыходзіліся паміж сабой з тэалігічнай пункту гледжання. Іншыя словамі, каталіцкім ператвараўся ў свайго роду аналаг пратэтантызму, які, як вядома, складаецца з мноства пратэтанцкіх ізрэвак. Каталіцкі касцёл зынікаў. Ні будзе казаць, добра гэта ці дрэнна, канстатую факт.

Ян Павал II абнавіў, узмацніў і аб'яднаў каталіцкі касцёл. Ён зрабіў гэта сваім аўтарытэтам, упэўненасцю ў сабе, харызмой, а ў першую чаргу верай. Некі ў інтэрв'ю італьянскай прэсе я сказаў, што папа — адзін з тых пап, якія сапраўды вераць у Бога. Потым я блажуся, што, калі гэтыя слова дайшлі да папы, яны моглі яго непрыемна зачапіць. А ёсць такі ён быў глыбока веруючы, і гэта адчувалася надзвычай выразна.

Ягоная роля ў абудове, ва ўратаванні каталіцкага касцёла мае вялікае сусьветнае значэнне. Ён адухайляў гэты касцёл і адначасова цэнтралізаваў яго, што, прападзіў, у сваю чаргу можа з часам прывесці да акасыянення, кансерватызму і д. Шмат хто ўжо ціпер аўбінавачавае яго ў гэтым. І ў пэўных сферах веруючыя католікі, да якіх я, у прынцыпе, сібя заличаю, могучы мец нават некаторыя пярэчаніні, на-

ЗЬБІГНЕЎ БЖАЗІНСКІ (нарадзіўся ў 1928) — выдатны амэрыканскі палітоляг польскага паходжання, выкладчык шмат якіх універсітэтаў (у тым ліку Гарвардскага, Калумбійскага, Балтымэрскага). Падчас прэзыдэнцтва Джымі Картэра (1977—1981) кіраунік Рады нацыянальнай бяспекі. Аўтар многіх кніг, у тым ліку «Чатыры гады ў Белым доме», «Плян гульні. ЭША супраць СССР», «Вялікая шахматная дошка. Галубыя мэты амэрыканскай палітыкі».

Масавай галадоўкай нікога ня зъдзівіш

На 5 красавіка ў Ваўкаўскім прадпрыемстве прадпрымальнікі, паводле звестак саміх удзельнікаў акцыі пратэсту, удзельнічалі 38 чалавек. Прычым восем з іх далучыліся ў апошнія два дні. А пачаў галадоўку прадпрымальнік Мікалай Аўтуховіч (на фота) 15 сакавіка, больш як трох тыдняў таму.

Асноўнай прычынай пратэсту з'яўляючыя штрафы на 2,08 млрд руб. на самога Аўтуховіча (прыблізна сёмае частка штрафу) і на ягоную партнэрскую фірму «Ніка-транс». Лічба фантастычная.

Аўтуховіч мае грутоўны падмурок для зарабіцьня грошей — 22 таксоўкі-«мерсэдэсы». Кіроўцы спакойна працаўлі, пакуль на вішаў дэкрэт — нельга месьць больш як трах наёмных работнікаў. Кіроўцы мусілі перайсці ў фірму «Ніка-транс», у якой (зноў вымушана!) Аўтуховіч пачаў наймаць гэтых людзей, якія раней спакойна працаўлі ў яго. Падатковыя органы адразу правілі звышпільнасьць — кіроўцы па-ранейшаму здаюць гроши прадпрымальніку, а не здаюць у касу «Ніка-транс».

Гэта гісторыя адбылася паўтара году таму. Нагадаю: адразу астронамічны штраф, арышт рабунку Аўтуховіча, арышт таксавак на вуліцах Ваўкаўску з удзелам міліцыянтаў з аўтаматаў Калашнікова. Сей-той лютіць у нас расейскія баёўкі начшталі герайчнай эпапе «Мінты». І тыхіх людзей не цікавіць, што на арыштаваных машынах працаўлі людзі, у якіх ёсьць жонкі, дзеці, башкі. Не цікавіць, што некаму неабходна зарабіць гроши, каб сесіі, жыць. Арыштавалі «мерсэдэсы» на напэўны тэрмін. Дзісяткі людзей засталіся без сродкаў да існавання.

Толькі масавая галадоўка, якую ў каstryчніку 2003 г. распачаў сам Аўтуховіч, дапамагла



вирнуць кіроўцам таксавак працу. Потым была цягніна ў судах. Здавалася, што ўсё скончана. Аднак цяпер новая галадоўка.

Віртаночыся з Ваўкаўску, разгаварыўся з адным пасажырам: чым жыве гэтая ўлада, калі прадпрыемствы шмат якія ледзьве працаюць і часта — на затаварванье складоў? Хіба са штрафу? На задворы сэнс — штраф не павінен перавышаць 10—15%

ад грошей, за якія штрафуюць. А насамрэч робіцца іншым чынам: за год праз руکі прадпрымальніка прайшоў мільён рублёў — штраф два мільёны. Выходціш, што, каб яго заплаціць, два гады трэба на ёсьць...

Тады чым вытлумачыць суму ў два мільяды? Адзін съедыні меце растигнучы, што за 2003—2004 гады кіроўцы далі 670 мільёнаў выручкі, а за гэтую вы-

ручку фірма павінна была нібыва заплаціць ажно 445 мільёнаў рублёў падатку. Хаця гроши ёй не належалі. Як ператварыліся гэтыя лічбы ў два мільяды рублёў штрафу, зразумець немагчыма.

Супраць штрафных рэпрэсій і змагаюцца галадоўшчыкі. Праўда, таксоўкі гэтым разам не арыштавалі. А вось сем грузавікоў «Ніка-транс» стаяць трох ме-

сяцы пад плотам, ражунак фірмы арыштаваны, супраць кіраўніцтва расплачата крымінальная справа: маўляй, аказвалі паслугі ў сферы таксаперавозак, ня маючы ліцензіі... Так што заводы могуць стаць або працаць на склад, стабільна павялічваючы «лічбы вытворчасці» — нул, нул, нул, такія дарагі сэрцы ўлады.

Сяргей Максімовіч

Цены на газ стануць сусветнымі

«Беларусі трэба быць гатовыя да ўсусветных цнаў на газ, няледзячы на часовая пагадненін з Расіяй», — заявіў агенцтву «Інтэрфакс» Анатоль Паўловіч, які ўзначальвае ў палаце прадстаўніцтва камісію, што займаецца пытаннямі прамысловасці і энергазабеспячэння. Паўловіч сказаў, што як толькі Рәсей дадзіцца да ўсусветнай гандлёвой арганізацыі (а гэта можа адбыцца ў 2006-м), яна падыме цны на газ для Беларусі да ўсусветнага роўню.

Рэканструкцыя рынкаў

У чэрвені распачніцца рэканструкцыя трох менскіх рынкаў — Чэрвеньскага, Чыжоўскага і Курасоўскага. Так, Чэрвеньскі рынак ператворыцца ў шопінг-цэнтар, дзе пад адным дахам будуть знаходзіцца і гандлёвая залі, іофісы, і паркінг. Капітаваньць мадэрнізацыі будзе \$30 млн, але перабудова не павінна прыпыніцца працы гандлёроў.

Засолім і перасолім Рәсей

«Мазырсоль» пашырае дылерскую сетку ў Рәсей, дзе і праада большую

частку прадукцыі. Летасць у Рәсей прададзе 173 тыс. тон солі. Прадпрыемстваў рыхтуецца завесці дылераў у тых рэгіёнах Рәсей, на якіх беларуская соль яшчэ не дабрасцяла, — на Даўлекін Усходзе і Пойдні. У гэтым выпадку пастаўкі мазырская соль ў Рәсей павысіцца да 190 тыс. тон.

Залатыя рэйкі

Праз рост цэн на чорны метал у Рәсей Беларуская чыгунка на можа набыць патрэбнай колькасці рэек. Тона рэек каптусце \$585 (летасць — \$394). Ужо бракуе тысячи тон рэек і адпаведнай колькасці мапаванняў. Праз рост цэн будзе набыта толькі 12

тыс. тон замест заплянаваных 30 650 тон.

Прагнозы МВФ

Эксперыты Міжнароднага валютнага фонду лічаць, што сёлетні рост беларускай эканомікі складзе 7,1%. Урадавы прагноз — 8—10%. МВФ лічаць, што інфляцыя складзе 12%, а Саўмін разылічвае на 8—10%. Паводле МВФ, эканоміка краіны будзе ўсё часцей сутыкацца з рызыкамі праз зымнічныя станоўчага ўплыву замежных фактараў — у прыватнасці, праз падарожаныне расейскага газу. Праўда, улічваючы абяцаныя Крамля не павышацца у 2006 г. цаны

на блакітнае паліва, прагнозы МВФ ураду ўжо ня страшны.

Стайка зыніжана

Нацыянальны банк зменшыў стаўку рэфинансавання на адзін пракэнт. З 6 красавіка яна складзе 15% гадавых. Нацбанк разылічвае на такое зыніжынне тэмпаў інфляцыі, якое дазволіць яму сёлета давесці стаўку рэфинансавання да ўзроўню 9—12%.

Скардзьцеся, на здароўе!

Палата прадстаўнікоў ухваліла прэзыдэнцкі дэкрэт «Аб удасканаленіні працаў з насельніцтвам».

Цяпер на толькі дзяржаўную арганізацыі, але і індывідуальныя прадпрымальнікі павінны будучы мець книгі скаргай, заўгар ды пранош.

Парушэнні правілаў вядзення кнігі можа прыесьці да адміністрацыйнай адказнасці. Скаргі павінны разглядацца цягам пятнаццаці дзён.

АК, АФН

КУРСЫ ВАЛЮТ

на 7 красавіка:
1 амэрыканскі дэйлар — 2 154 рублі
1 зура — 2 775,75 рубля.
1 латвійскі літ — 3 986,67.
1 літоўскі літ — 803,90.
1 польскі злоты — 674,94.
1 расейскі рубль — 77,28.
1 украінскі гривна — 407,05.
Паводле Нацбанку

Свае сярод сваіх

Беларусь апынулася на вастрыі геапалітычнае барацьбы. Аб гэтым съведчаць падзеі апошніх тыдняў у Камісіі ААН па правах чалавека ў Жэневе. Спэцдаклад пад Беларусі ёсьць. А ці будуць спэцдакладыкі ААН?

У цэнтры ўвагі Камісіі ААН па правах чалавека апынулася рэзюльцыя пра беларускую сітуацыю за 15 красавіка минулага году. Сёлета да 20 красавіка камісія павінна вирнушаць разгляд гэтага пытання на выніках спэцдакладу Адрыніка Севярына аб правах чалавека ў Беларусі. Ня выключана, што раз之举ы будзе звязаны з абмеркаваннем, а сам іншыту спэцдакладыкай скасаваны.

Сам па сабе Севярын даклад на выліку сінэсціі ні ў міжнароднай супольнасці, ні, тым больш, у самой Беларусі. Факты парушэння прав чалавека ў краіне абраодаваліся неаднойчы, пагаршэнне сітуацыі

апошнім часам нязменна адзначае самыя розныя міжнародныя арганізацыі. Ни стаў нечаканым і адказ афійнага Менску на крытыку: кіраунік беларускай дэлегацыі Сяргей Алейнік патрабаваў ад Севярына прабачэнні перад беларускім народам за абраузу. Спэцдакладык, у сваю чаргу, абвінаваці Менск у крывадушнасці.

Спрактыкаваны дыпламат А. Севярын апынуўся пад скрыжаваным агнём — яго атакавалі на толькі беларускія чыноўнікі, альбо Ірына Красоўская, на думку якой даклад вызначаўся празмернай мяккасцю. Сітуацыя, аднак, выявілася значна вастры-

шаю, чым уяўлялася беларускім правааборонцам. Значная частка краін поруч з Беларусью дамагаеца замацаванням такога міханізму прынцыпія рашэнняў, які б дазволіў увогуле здымка з разгляду пытання на правах чалавека ў канкрэтных краінах і, як вынік, ліквідаваць у будучыні сам інстытут спэцдакладыкі. Рәсеі, напрыйклад, ужо ўдалося наладзіць падрхтоўную працу ў кулоарах такім чынам, што рэзюльцыя па сітуацыі ў Чачні, напрыйклад, на 61-й сесіі камісіі ААН разглядаца ня будзе!

Аб тым, што Арганізацыя Аб'яднаных Наций Камісія па правах чалавека ў тым ліку патрабу-

юць рэфармаваныя, гаворыцца даўно і адкрыта. Сёлета 21 сакавіка генэральны сакратар ААН Кофі А酣ан у сваім выступе таксама прызнáў, што многія сібры арганізаціі занятыя на столкні абаронай правоў чалавека, колькі абаронай саміх сябе адкрытыя або крытыкай іншых дзяржав. Разам з тым, многія міжнародныя арганізацыі — тая, як Хельсінкская федэрация правоў чалавека, «Міжнародная амністыя» да іншых, — занепакоены тым, каб у працэсе меркаванай рэформы не адбылося канчатковое вылягчэнне самой сутнасці працы Камісіі.

На мінулым тыдні ў Жэневе быў прадстаўлены даклад арганізацыі *Freedom House* пад назвай «Найгоршыя з горшых: самыя рэпресіўныя рэжымы ў сувецце-2005». У сіліз з 20 найменш свободных дзяржаваў, якія паводле альфавіту ўзначенія Беларусь, шэсьць краін сёняня з'яўляюцца сябрамі Камісіі па правах чалавека. Гэта Кітай,

Куба, Саудаўская Арабія, Судан, Эрытрея й Зымбабвэ. Натуральна, усе гэтыя краіны, а таксама Рәсеі галасавалі лягасаваныя на галасаваныя пры адноўкаў вайсковай колькасці галасоў за і супраць. Працэдура гэта дазваліяе. Год назад, між іншым, Украіна таксама галасавала супраць. Склад украінскай дэлегацыі пакуль, наколькі відома, не з'яўляўся. А ёсьць яшчэ краіны, якія ўстрымаліся. За іх галасамі цяпер ідзе сапраўднае паливанье. З абудвух баку...

Віталі Тарас, Жэнева

«Фактар Жэневы». Што адбываецца ў Камісіі па правах чалавека? Жэнэзік Палац нацый — у цэнтры міжнародных падзеяў або на пэрыфэрыі? Чым яшчэ, акрамя штаб-кватэры міжнародных арганізацій, з'яўляючыя гэты швайцарскі горад, заціснуты паміж Францыяй і Італіяй, паміж мінімальным возерам і Альпамі, паміж мінімальнымі працэсамі?

Пра гэта чытайце ў эсэ **Віталі Тараса** ў наступным нумары.

За нараджэнне дзіцяці 1,6 тыс. далераў

З пачатку красавіка толькі ірландзкія (гэльскія) вэрсіі называють магуты выкарыстоўваць на дарожных і вулічных знаках заходніх рэйній краін (так званых *Gaeltacht*) — у графствах Корк, Донгал, Голуз, Керы і Мэй. Ангельская вэрсія такіх населеных пунктаў як *Dunquin* ці *Ventry* больш ня маюць правовых падстав для афійнага выкарыстаннія. Хаця закон не пашыраеца на прыватнае ўжываньне ангельскамоўных вэрсій, толькі ірландзкамоўныя варыянты *Dun Chaoin* і *Ceann Tra* будуць ад гэтага часу выкарыстоўвацца ў справаводстве, дэлавым лістуванні, на будынчых і дарожных знаках. У той жа час у астатніх раёнах краіны ірландзкамоўныя і ангельскомоўныя вэрсіі называють роўны статус.

А што Беларусь? Правадзіць паралелі паміж Смаргадавым востравам і нашай краінай не зусім каректна —



розная гісторыя. З аднаго боку, ангельская акупация трывала куды даўжэй за расейскую ў Беларусі; але ангельская мова з ірландзкай адносяцца да розных груп індэўрапейскай моўнай сям'і — германскай і кельцкай, да таго ж ірландцы — каталикі, а жыхары Вялікабрытаніі — з большага англікане.

У пэўным сэнсе Ірландыя да нядзяўнага часу можна было лічыць самым нядзяўным «нацвյетворным» прасекам у Эўропе, разлізаным у дзяржаве, што дасягнула сувэрэнітэту. Што ж, ён і сап-

раўды нядзяўны, калі па-правуноўваць з Фінляндыйці Чэхія. Але ў паўднёвай з Беларусью азначэнне застацца спречным. З аднаго боку, пасля ўсіх палянізацый-рускіх-рускіх і 37% беларускіх чыноўнікамі як вольнікамі на паўднёвадзе ўжыванні расейшчыны. Зрэшты, якія за-канадаўца, такі і закон. Прываджае дурноту нашых транслітарацій у афіцыйных выданнях і той зусім не вялікі рэзананс абурэння, які транслітарацыя выклікае. А, паміж іншым, акурат транслітарацыі (то бок з якой мовы будзе перанесена назва ў той жа тапанімі) адгырывае вельмі істотную ролю для «суверэнітetu беларусчыны» ў сувесце. Так і прэзідэнту мы сябе съвету як жыхар *Polotsk, Skorina Avenue*.

Уладзіслаў Белавуса

Правасуддзяве па-швэдзку

Швэдзкая паліцыя мусіць выплацаваць ўсё большыя грошы грамадзянам за незаконнае затриманне. Летася 450 чалавек атрымалі кампенсацыю за незаконнае дзеянне паліцыі — агульна 2,3 млн крон (каля 250 тыс. зўра). Заканадаўствам забаронена дабаўляць дадатковыя тэрмін звязанення за ўзкі з турмы, бо ўтрыманні вязняў — першыя авабязак

дзяржаваўнай аховы, а не саміх пакараных. Апошнім часам аблімкоўваецца пытаньне стварэння прынтыных турмаў, якія будуть, на ўзор Брытаніі, карыстацца грашымі зь дзяржавнага бюджету. Усё гэта робіцца ў аднаведнасці з Канстытуцыйнай, дзе права чалавека разглядаюцца вышынай за права дзяржавы, якія выступаюць не як абстракцыі, а як існуючыя дзяржавы апарат. Тым часам на мінімум тыдні

праграма півэдзкага тлобачаны «Халодныя факты» падрыхтавала гадзінны рэпартаж пра сымяртона пакараныне ў Беларусі і ўшчамленыне правоў звязаных.

AK, Стакгольм

Пад знакам «Пагоні»
25 красавіка ў памяшканні Сэнату Чэхіі адбыўся круглы стол «Ад таталітарызму ў тыраніі да сапраўднай Незалежнасці». Ініцыятарамі правядзення

былі Звяз беларусаў замежжа, група сэнатораў на чале з віцэ-старшынём верхній палаты Эўропарламента Оўтрапатам і прадстаўніком «Міжнароднай амністыі». Удзельнікі дыскусіі аблімкоўвалі, як Эўропа (Чэхія ў прыватнасці) і беларускія дыяспора ў Эўропе могуць дапамагчы беларускай справе, дэмократызацыі Беларусі. Сэнатары Ярамір Шчэціна і Марын Мэйтстрик выказалі спадзей, што хвала рэвалюцыйных

надзеяў, якія працягліся па Грузіі і Украіне, хутка прыйдзе і ў Беларусь.

Прысцутны

Дзень Волі ў Маскве

Калі двух дзясятак чалавек правялі пікет ля беларускага пасольства ў расейскай сталіцы, каб павініраваць яго супрацоўнікаў з Днём Волі. Улады не дазволілі им сяліцца на сцяне фабрыкі і шахты, што Кучма раздадаў амаль задарма.

Плякат «З Днём Волі!», бел-чырвона-белая сцяга і беланікі. Для супрацоўнікаў пасольства буй

падрыхтаваны вінівалавы ліст на беларускай і расейскай мовах, дзе гаварылася: «Гэты дзень — наша сцява як людзей, чые праціўнікі пахаваны ў Беларусі. Гэта і ваша сцява як людзей, якія служаць беларускай дзяржаве».

Баўтрамей Горбач, Москва

Музыка беларускай кансьпірацыі

Адгукуючыся на запатрабаваны часу, у Беларусі з'явіліся выканалы і калектывы, якія працуюць нелегальна, трываючыся на генным узроўні прынцыпах кансьпірацыі. Іх не пачуш на Бангалоры, а запісы можна знайсці толькі ў лабірінтах сеціва. У іх свой шлях — змаганье прац музыку й слова з заходамі ўлады падзяліць музыку на «чэсных» і «нечэсных». А ў песнях усё гранічна дакладна: тут — чорнае, тут — белае. Больш дакладна: чырвонае і белае. — Зыміцер Падбярэскі.

«Чырвоным па беламу» — праект некалькіх беларусаў. Нічога падобнага раней у беларускай музыцы не было.

Тым жа літаратарам, якіх амаль выціснулі з уласнае хаты, не застасцца нічога, як сустракацца з чытаным на кватэрзах, хоць на прыкладзе С. Антончыка можна чакаць, што і з чытаньне вершай на кватэрзах можна атрымаць кару. У Беларусі тым часам адрадзілася пашыраная за савецкім часам звяза: музичныя кватэрнікі. З дапамогай сеціва плошча «кватэрзы» павялічваецца да неймаверных памераў.

«Чырвоным па беламу» — тыповыя «кватэрнікі» — беларускія моўны хіп-хоп сацыяльна-палітычныя афарбоўкі. Некі давялося пачуць меркаваныя маладога афраамэрыканца: хіп-хоп — блюз сённяшняга дня. Але блюз — перш за ўсё музыка індывіда, «мнаналёт» ад першай асобы, апавед пра скрухі і праблемы жыцця. Для блузу німа забаронены тэм, гэта музыка прыгнечанай меншасці, якую да пачатку ягоці камэрцыйлізацыі таксама «не рэкамендавала» пускаць у прыстайныя месцы. Аднак блуз у якасці альтэрнатывы саладжавай эстрадзе нарадзіў рым-энд-блуз, той — рок-н-рол. І музычнае развалюшча зрабілася фактам!

Хіп-хоп рэвалюцыйны ён зробіць. Але прымусіць задумца над жыццём, асабліва маладую аўдытаюю, можа.

Праз паўтара месяца пошукаў удалося пагутарыць з адным з узельнікаў калектыву, адшукайшы яго нідзе «на скрыжаваннях Эўропы». Аднайменная тэлепраграма можа быць спакойнай з боку Эўропы папулярнасць ёй не пагражася. Асьціркоўка з узельнікаў «ЧиБ» можна зразумець: ёнцы ў іх песнях тое, што можа пацягнуць выкарыстаныне не аднаго папулярнага артыкулу Крымінальнага кодэкса. Але пайшлі на гэта выкананыя съяздом. Набалела — яці мяккае слова для таго, каб вызначыць прычыну нараджэння праекту.

Адной з таких прычын быў, на думку майго суразмоўніка, які выступае пад мянушкай Кроў. Кроў — тэгарычнасць пазыцыі Крова (ад англ. crow — варона) вынікала нават з таго, што творчасць «IQ48» для ўзельнікаў «ЧиБ» — гэта не хіп-хоп. Аднайчасова Кроў зрабіў уражаны інталігентнага, разумнага чалавека з дакладна акрэсленымі поглядамі.

Мяркуючы па ўсім, гэта нешта накшталт творчай суполкі бязъяркі выяўленага лідера. Займаваючы ўзельнікі праекту хто чым, папярэдні музичны волыт калі й быў, дык нязначны. А «ЧиБ» для іх — спосаб выказаць погляды на жыццё: ніяк не прафесія, толькі хобі.

Што да песьні, то калі «Мы беларусы», «Пра зынкіў», «Ліст да Аляксандра Лукашэнкі» мала чым вылучаючы на фоне традыцыйнага хіп-хопу, дык «Годнасць» зроблена з сапраўднай выдумкай. Музичным фонам паўстае спачатку intro зымітавана сымфанічнага аркестру, пасля чаго зададзены аркестрам востры рыф кладзеца ў рytмічны падмурок усёй песьні. Цікава і арыгінальна!

Такім чынам, кожны можа скласці ўласнае ўражаныне аб тым, што робяць заканспіраваны хіп-хоперы «ЧиБ». Даставаткоў вайсці ў вэб-сторонку www.c-p-b.tk. І калі не з'абаве пасыла гэтай публікацыі ўваход на гэтую старонку зачыніца, можна будзе казаць пра першую перамогу выканануа: ён пачал!

Зыміцер Падбярэскі: Тэматыка твораў выканануа хіп-хопу ў сувесі вельмі разнастайнай. Чым быў выкліканы ваш зварот на менавіта да вострых палітычных, сацыяльных тэм?

Кроў: Самі мы — беларусы. Нас хвалюе тэматыка Беларусі. Праз хіп-хоп мы можам выказаць, што нізгодныя з тым, што цяпер творыца ў Беларусі. Аб гэтым і съяздам.

ЗП: Ці выразна вы ўсывадзілі тое, што, звязаныя са такіх тэм, робіцца ўзельнікамі на столькі шоў-бізнесу, кіткі ў першую частку фігуранткамі палітычных разлій?

К: Мы ўзельнічаем у палітыцы таксама на толькі ў Беларусі, але і на ўсёй Эўропе. Тому мы з найвышэйшай адказнасцю падходзім да гэтай тэматыкі.

ЗП: Наколькі музыканты англаўканыя па палітыку? Бы размыкаўцаь уласна творчасць і грамадзянскую пазыцыю, погляды музыкантаў не абходна.

К: Мы — таксама людзі, маєм уласныя думкі. З дапамогай таленту музыканты могуць выказаць уласныя погляды і звязаныца да грамадзян.

ЗП: У некаторых песьнях «ЧиБ» прысутнічаюць слова, якія абрацаюць чалавечую годнасць.

К: Мы не згаджаемся з гэтай



палітыкай. І мы проста ў твар гэта гаворым. І нахам пры гэтым баяцца. Мы кансьпіруемся толькі таму, што лепш не сядзець у турме, а быць на волі і хоць такім спосабам казаць прадбу.

У культуры хіп-хопу ёнцы та-каю рэч, як андраграфіч. Музыка така падпольная. Тут дзеяйнчыца іншыя праўлы ў адрозненіі ад музыкі камэрцыйнай. Яна існуе толькі для ідзі. Мы на гэтым не зарабляем гарычы. Мы гэта робім дзеля таго, каб пака-заць людзям: німа чаго баяцца, сённяшняня ўлада — гэта тэатр абсуруду. І калі нехта не згаджаваецца, ён павінен пра тос казаць.

ЗП: Сытуація ў Беларусі зменілася. У такім выпадку вывесіце праект на цывікі і будзене прыняціяў змаймаци ю музык?

К: Усё залежыць ад грамадзтва. Як яно ўспрыміе тое, што мыробім, і ці будзе наагул патрэба

тос рабіць далей. Гэта — наша хобі. Мы гэтым не займаємся прафесійна, для сябе мы можам штосьць рабіць, але сапраўдныя праекты паўстаюць для таго, каб хіп-хопам закраниць грамаду ў Беларусі — і такія гурты, як «Нестандартны варіант», і вельмі папулярнага апошнім часам Сяргогу. Каб яны началі съязджаць на беларускай мове, што гэта гучыць на съясенішна, а нават вельмі-вельмі файна.

ЗП: Якую песьню першай засынявалі на плошчы Незалежнасці ў Менску на вяртаніні на вольную ўжо Радзіміту?

К: З уласных, мне падаеца, найлепши прагучала б «Быць альбо не быць». Гэта адзін з апошніх сынгліаў.

Маючы на ўвазе айчынную музыку супраціву, нельга ка-

зяць, што «ЧиБ» былі ў гэтай галіне першапраходцамі. Недзе ў 1997 г. па руках пайшла касэта «Акадэмічны шклоўскі панк», потым у сеціве з'явіліся розныя, часам нават дасыцінныя міксы сацыяльна-палітычнага зместу. «ЧиБ» на проста пайўнілі гэтыя съісы — яны зрабілі музыку супраціву фактам, вынікі якога, калі казаць аб тэндэнцыі ў цэлым, прадбачыць немагчыма. Хоць бы таму, што ў развале СССР рок-н-рол адгыраў вельмі істотную ролю.

Ни можа ўпізунена адчуваць сябе краіна, грамадзяне якой змушана слухаць адны — дазволенія ім — песьні, а самі сабе съязджаюць тое, што сапраўдны падаеца.

Не бывае дзівюх музык, якія ні намагаліся тое зрабіць беларускія міністэрствы...

(Паводле праграмы «Па-за трактам» радыё «Свабода»)

СЪІСЛА

«Найлепшае» ад «Крамы»

12 красавіка ў музычных крамах звязаніца дыск *The Best* «Будзь разам з намі» ад «Крамы». Зборнік з найлепшымі песьнямі «Крамы» залежыліся неаднакроць, аднак толькі цяпер выбраныя творы выдадзены на CD. Старыя альбомы «Крамы» наўрад ці звязаніца на дысках: «Усе напы старыя запісы былі зроблены кепска, — кажа Ігар Варашкевіч, саліст «Крамы». — Мы перапісалі найлепшыя песьні, з дзелам музыкай з *Apple Tea*. Яны ўпершыню заглянулі як мae быць».

На дыску 14 песьні ад «Хворага на рок-н-рол»

(1993) да «Хавайся ў бульбу» (2001), 12 красавіка а 17-й

музычных калектыву сустэрэнца з прыхильнікамі ў краме «Містэрый гук» на Нямізе, каб паставіць аўтографы на першых асобінках дыска.

Лесьвіца Аляксандры Канстанціна

Дээт «A&K» запісаў кліп на песьню «Stairs of separation» («Лесьвіца падзелу»). Геранія кліпу рабіць галоўны выбор у жыцці — парвачы з мінушчынай ці застасца той, які была. Кліп, які выйшоў на тэлеканалі біярасавіка, здымаліся на лесьвіцы гатэлю «Беларусь».

АВ, СБ



Андрэй Ракін

Чуткі пра звольнені ў БДУ перабольшаныя

Звесткі пра выключчэнне зь Белдзяржуніверсітэту супрацоўнікай, якія падпісалі звартот грамадзянскай ініцыятывы «Волі народу», аказаліся скажонымі. Як стала відома карэспандэнту «НН», звольнены з БДУ толькі начальнік упраўлення па міжнародных сувязях Аляксандар Рухля. Старшыня Саюзу беларускіх пісьменнікаў Альесь Пашкевіч застасіў на пасадзе дачніка філфаку. Былы дэвэрэт студгвардада Павал Бычкоўскі пазбыўся афіцыйнай пасады, аднак ціпер узначальвае Апекунскую раду студгвардада. Гэта грамадзкае аб'яднанне, мэта якога — знаходзіць гроши для інтэрнатаў. Прычына ліберальнасці простая: Бычкоўскі зняў подпіс пад звартам «Волі народу». Рэктар БДУ Васіль Стражак у інтэрв’ю ўніверсітэцкай газэце зазначыў, што асаўбіста перагаварыў з усімі супрацоўнікамі і «большасць» свае подпісы зняла.

АШ

Крымінальная справа на каардыната «Зубр» спыненая 5 красавіка праз «назначанасць прычыненай школы». «Зубройца» затрымалі 8 студзеня ѹ аўбінацілі ѹ надпісах на сыненах «Свабоду Марынчу». Як бачыл, супрацоўнік праваходчыны систэмы адмалываючы фабрыкація палітычнай матываванай крымінальной справы.

Начальнік съедчага аддзелу Навабеліцкага УУС Гомеля прызнаў заслугу руху «Зубр» у барацьбе з інасанізмам. У лісьце, надрукаваным 31 сакавіка ў газэце «Комісомольская правда» ў Беларусі» афіцэр міліцыі М. Гаралаў падзяліўся засыгромі наокон пагроза фашызму ѹ Беларусь. У прыватнасці, ён адзначыў, што «Зубр» — адзіны моладзеў рух, які не побадаўся адкрытым уступіць у канфронтаныя ня толькі з уладай, але й інасаністамі.

Фотакарэспандэнт «НН» **Юлій Да-рашкевіч** 29 сакавіка атрымала адказ ад начальніка Ленінскага РУУС Горадні на сваю скагу: 10 сакавіка падчас вулічнай акцыі прадпрымалікай яз затрымалі міліцыянты й ледзь не набілі фатакамару. Журналістка праціла пачаць крымінальную справу на міліцыянтаў, якія перашкаджалі ёй у прафесійнай дзеянасці. Начальнік РУУС лічыў, што яго падначаленія дзеячнічалі здзяялі біяслекі журналісткі й захаванасці аппаратуры. Адказ журналісткі абскарджае ў раённай прауктуры й мае намер ісці з скаграй ня толькі да абласной, але й да распубліканскай.

Старшыню Слонімскай арганізацыі ПБНФ **Івана Бедку** 29 сакавіка звынавацілі ѹ распаўсюдзе ўётак. Ен быў затынкам санкцыянаванага мітынгу 26 сакавіка, хадзя ўётак на ім і не раздаваў.

У кватэры, дзе раней жыў **Міхаіл Марыніч**, 29 сакавіка судовыя выканаўцы праўлілі волі маймансы. Ціпер у кватэры жывуць былая жонка Марыніча і яе сын — Павал і Гар.

Суд Ленінскага раёну Горадні 29 сакавіка прызнаў законным звольненне актыўніка прафсаюзу РЭП з ААТ «Гарадзенскі завод аўтамабільных агрэгатаў» **Паўла Саўкіна**. Прафсаюзы актыўіст быў звольнены 8 лютага. Афіцыйная фармулёўка — «за систэмнае невыкананне без паважных прычын ускладзеных на яго абавязкаў», сам лічыць, што падстакай была прафсаюзная дзеянасць.

30 сакавіка стаўшыся Берасцейскай абласнай арганізацыі Свабоднага прафсаюзу **Валеніца Лазарэнкава** выклікалі ѹ РУУС: як аўбінавачаўчы у арганізацыі несанкцыянаванага сходу падчас страйку прадпрымалінкай. Аднак суддзіздыя разглядаў справу пакуль адмалываючы.

Мікола Статкевіч 31 сакавіка ня змог выехаць у Чэхію на ўезд Часкай сацыял-дэмакратычнай партыі: ён знаходзіцца пад падпіскай аб нівелізаціі, бо фігуруе як пададзраны ў крымінальнай справе пра вулічныя акцыі ў Менску ѹ кастрычніку 2004 г.

На волю выйшаў 31 сакавіка старшыня ГА «Пэрспектыва» **Анатоль Шумчанка**: прафтар Максоўскага раёну Менску пастановіў вызваліць яго «за малазначанско злачынства». Аднак аўбінавачанчы ў ёнцы сукені эмлінка з прадпрымалінкай не зьявілі.

Гомельскія ўлады забаранілі мітынг

Скаўтаў пазбавілі рэгістрацыі

У 1992 г. у Беларусі было створана Аб'яднанье беларускіх скаўтаў (АБС). Аднак нават аўтознанаму чытчу пра дзеянасць арганізацыі вядома на больш, чым пра беларускі эміграцыйны скаўтынг, што зарадзіўся ў 1940-х. Між тым улады звярнулі на скаўтаў увагу. 25 сакавіка Вярховны суд ліквідаваў грамадзкае аб'яднанье паводле пазову Міністру. Пра далейшы лёс скаўтынгу гаворыць канцлер АБС **Кастусь Хадыка**.

Кастусь Хадыка: Міністэрства юстыцыі ўказала на размыщчэнне юрыдычнага адресу ў жылым фонду і адустанасць юрыдычнага адресу на пічаткы. Падчас пасяджэння я сказаў, што мы ня будзем сబе абараніць, бо ня бачым сэнсу ў змаганні з дзяржавай. Аднак я ўпёрнены, што

арганізацыя як група асоб, якія працавалі над алігайн мэтай, захаваеша. Юрыдычны статус для нас ня мае супрэзінага значэння. З другога боку, мы трацім над сабой контроль дзяржавы, што таксама важна ў некаторых аспектах.

«НН»: Што далей?

КХ: Я буду заставацца са скаўтамі. Скаўтынг — сапраўды адзін з выдатных мэтадаў выхавання моладзі. Людзі прыходзяць у скаўткі арганізацыі — людзі, што хвараюць душой за Беларусь. І ліквідацыя юрасобы не ліквідуе гэтага пачуцця ў душы.

Сяргей Макарэвіч

СЦІСЛА



2 красавіка ў т.зв. днём яднання Беларусі з Расія незарэгістраваны «Малады фронт» павінішаваў прэзыдэнта Расіі Путіна ѹ пасла Расіі ў Беларусь. А 12-й гадзіне калі расейскі амбасады сабраліся дзесяць маладафронтніц, якія падрыхтавалі адмысловы зварт і сувочтны торт з надпісам «Расея + Беларусь = Равалоцыя!». Аднак за некалькі метраў ад пасольства міліцыянты спрабавалі затрымаць актыўіста «МФ» Барыса Гарэцкага і выбілі ў яго з рук торт. Нягледзячы на гэта, маладафронтніцы падышлі да пасольства і передалі віншаваныя дарадцам пасольства, якія сказаў, што яна ведае беларускай мовы, але плаўбача перадаць зварт далей.

1 красавіка ў падтрымку Лукашэнкі, заяву на яго падаў прадстаўнік незарэгістраванага руху «Лімон» **Сяргей Сяменаў**. Ініцыятары меліся зьбіраць подпісы за перайменаванне плошчы Леніна ў плошчу Лукашэнкі. Сяменаў затрымалі на трайлейбусным прыпынку, пратыкалі ў пастрчніку тры гадзінай хадзелі канфіскація партрэты Лукашэнкі.

У Смаліяйчыках 31 сакавіка, а ў Барысаве 1 красавіка былі затрыманы актыўнікі незарэгістраванай арганізацыі «Зубр» **Аляксандар Маўчанай**, **Міхаіл Старавойтав**, **Аляксандар Казак**. Маўчанава, якін кака, у пастакунку некалькі разоў ударыў па галаве.

Сябэр Хельсынскага камітету **Раман Юр'гель** 1 красавіка быў аштрафаваны за наезд на 50 базавых велічыні за несанкцыянаваны пікет супраць інтэграцыі Беларусі ѹ Расеі. Акцыя дадойцілася 15 хвілін.

Падчас раздачы ўётак 2 красавіка ў Магілёве затрымалі актыўіста «Зубра» **Максіма Дварацкага**. На яго склалі пратакол пра адміністрацыйнае парушэнне па ч.3 арт. 172 КАП (распакою друкаваных выданняў без выходных звестак).

У Менску 1 красавіка падчас распакою ўётак затрымалі актыўіста АГП **Аляксандра Бяспалага** і **Сяргея Лапусту**. Ўёткі знайшли толькі ў яго

палага, на яго й склалі пратакол.

Журналістам недзярхайчай газэты «**Express**-press» з Баранавічай 1 красавіка адмовілі ў атрыманні інфармацыі. Начальнік КУРЭП «ЖРЭУ» **Л. Астапчык** і ягоны намеснік **В. Кудзевіч** адмовіліся дадзіць звесткі аб праграме рамонту бальконаў журналиста **Аксана Лянько**. А начальнік пасольства і. стасевіч адмовіўся паведаміць **А. Чарненку** вынікі праверкі трох спартовых школаў.

5 красавіка з Аршанскай калені ўзмоцненага рэжыму №8 ў расплюбліканскую турэмную бульону на вул. Кальварыйскай у Менску пераведзены

палітэзняволены **Аляксандар Васільев**.

Пракуратура Ленінскага раёну Горадні 5 красавіка адмовілася распачынаць крымінальную справу ў дачыненні да былога кіраўніка Саюзу падлікай **Тадэвуша Кручкоўскага** паводле аўбінавачанчыні ў гвалтаванні схіленыні студэнткі да палавой сувязі.

3 красавіка Кансэрваторыя-хрысьцянская партыя — БНФ праўляла ў Менску ў ДК МАПД традыцыйную IV Конферэнцыю «Ідзалы Беларускай Народнай Рэспублікі і Адраджэнне Беларусі».

АШ



Гарадзенскія вуліцы. Вясна.

Іхнія кветкі, нашы палеткі

РУСЛАН РАВІКА

Прышыла чарговая вясна, і пацягнула стомленых маразамій сънегам людзей да зеляніны. Пасля ўсёнакольнай шэрый гразі шукав чалавече вока травы, цягнецца на прыроду.

Аднак народжаным беларусам дзіўнавата бачыць кагосьці, каго цягне корпачца ў зямлі, на маочы на мэце здабыць харчаваньня. Давялося мне пабыць у сваякоў за Бугам. Як можна гэтак марнаваць свой час на непатрабшчыну, якую пасля не з'ясі? Купляюцца на краме і садзяць каля хаты экзатычныя хвойкі. І вечна апякуйся пасля гэтым ліліпузкімі крывулямі. А то яшчэ рассыпаюцца на ногі насенне маўрытанскага траўніку...

Жыхары Забужжа сапрауды любіць такое, да чаго наш беларус ніколі не дадумаецца. Прыягнуць на падворак камень, дзярцуць яго вяхоткай, мыноч шампунем. Потым паўдні круціць яго туды-сюды на падворку. Ці добра ён глядзіцца з хаты і з вуліцы?

Беларус гэтак ніколі не зробіц! Ен выкарыстае кожны лапік зямелькі пад цыбульку. Любі валун вялісі ў кришну!

Да чаго дайшлі ў сваім Эўразвізіе: ідуць на краму па ўтнаеные і гадзінамі там чытаюць інструкцыі. Гной для траўнікаў, падсыпка калійная для хвойкі, гранулы для пышнейшага цвіценяня, комплексная ўтнаеные для гародніны; утнаеные вадкае, утнаеные расpusчальнае; утнаеные для аднагодовых і для шматгадовых, утнаеные — вы толькі ўдумаіцесь! — для мху. ... І ёсць гэта запакавана, да 100-граммовых пакуначаку да падцэнтэрных мяխу.

Злуресені ўсё гэта прачыташь.

Беларускія аматары расыліннага сьвету ведаюць два тыпы ўтнаеній — з-пад каровы і з-пад кабана. Не, забыўся. Яшчэ складзены ў калгасе меж салетры. Запакаваны самавалам у скворышчу. Дзе Мішка вартайником. І дакажы ты беларусу, што трускалкам трэба адмыслюва ўтнаенне, калі ён атрымлівае ўраджай, якім зайдзросяцца прафесары Горацкай сельгасакадэміі і старшыні калгаса ў іхнім дзяржайным датациі.

Падяк на сваім падворку толькі адпачывае, атрымлівае асалоду ад сувірання прыгожага. От, хіба той валун памне. А беларус, праклінаючы свой марны лёс і жыцьцё, збірае жукі, аброртвае бульбу. Но ж трэба ашчадзіць сямейны бюджет. Асалоды ад назіранія бульбяніх кветак німашака. Затое ёсьць пэўнасць у сагай зіме. Беларусы ўсё яшчэ падсвядома баяцца голаду. А хіба на трыста тысяча пражывеш?

Калі ўжо й беларус забагацее?

СЪЦІСЛА

Антыпольскі акт

Баранавіцкі Польскі дом у ноч на 11 сакавіка быў закіданы бутэлькамі з фараоном. Націрпеў фасад камініцы. Насупраць будынку, на плошчы, зявіліся надпісы такоі самаю фараону: «18.03.1921 — не простиш! Не забудзем», «Сталін—Беряя—Катынь» (на неісменнай расейскай мове). Побач была прымаванана ўлётка, у якой зневажаліся палікі — прыгнітальнікі мясцовага насельніцтва. Таксама нагадвалася, каб памятавалі ляжі, што «Баранавічы — гэта расейскі горад».

Вядома, што 18 сакавіка 1921 году была падпісаная жахлівая для Беларусі на сваіх выніках Рыская дамова. Панская Польшчы і бальшавіцкай Расея «пасекі наш край папалам», які пісаў некалі наш паэт. Цінер нехта спрабуе нагадаць пра гэтага, але з выразным нацыянально-бальшавіцкім акцінгам. Зрэшты, большасць жыхароў гораду, у тым ліку і наведальнікі Польскага дому, ужо на памяцькошы, што адбылося ў загаданы дзень. Да іх гэта і не цікавіць.

Дагэтуль засталіся невядомыя аўтары надпісаў. Адказніць за гэту акушыю на сябе ніводная арганізацыя ці гроўпойка не ўзяла. Дарочы, гэта першыя за шмат гадоў праіства міжнацыянальнай варожасці.

Недзе ў 1992—1993 г. на цагляных камяніцах вуліцы Леніна, дзе жылі збліжанага ганаровыя каміністы і чыноўнікі, з'явілася мноства маленікі, амаль незаўважных надпісаў «Акушанты, преч!», зброленых пад трафарэтку. Яны пімалі год пікому на муліялі вока і нейкі час таму пасыхкова з'ялі пад новай пабелкай. У прыкладна той самы час у адным з раёнаў гораду на плошчы будоўлі было напісаны:

«Падзялі чырвона сцяг над Райхстагам — падымем і над Крамлем».

Ціпер сцены ў Баранавічах размалéўваюць палітычнымі лέзунгамі толькі «зубры»,

Проблемы вёскі па-асіповіцку

Рэалізацыя праграмы будаўніцтва жыўля ў асіповіцкіх вёсках сутыкнулася з іншачай сродкай. Кошт будаўніцтва дому фіксаваны — 18 тыс. доляраў. Аднак пры пастаянным павелічэнні цін на будаўнічыя матэрыялы асіповіцкіх падрадчыкі адмаўляюцца ад шрагу прадугледжаных праектам работ. Гэтак, 28 дамоў здадзі без хлявоў, у іншых не праводзіліся ўнутраныя работы — паклейка шпалераў, фарбаваныя падлогі і да т. п. Нагледчыкі на гэта, дамы здаюцца ў эксплуатацію. Летасць здадзі 80 будынкаў, а за першыя месцы гэтага года — 28.

**Рыгор Латышнівіч,
Асіповіч**

3 радасцю ён жыв

У суботу 2 красавіка ў Магілёве прыйшла вечарына памяці Валяніціна Ермаловіча. Знаны грамадскі і тэатральны дзеяч памёр перад Калядамі, 22 снежня. Красавіцкая імпрэзу зладзілі абласцная суполка ТБМ, упраўленне культуры гарвыканкаму, народны тэатр «Валяніцін» і клуб «Чароўны ўспамін». З Менску аддыша даніну павагі вядомаму тэатральному дзеячу прыхілкі Вольга Інгава, Сяргей Законікай, Радам Гароцкі. Віля вечарыну Зінайды Бандроніка. Усе выступаўцы канстатавалі: «Не кажыце — з сумам ён памер, кажыце — з радасцю ён жыв!». Падчас вечарыны прыйшла вестка пра скон папы Яна Паўла II.

Кожны чацвёрты — непрыдатны

Летасць на Магілёўчыніне кожны чацвёрты прызыўнік прызначаны непрыдатным да вайсковай службы. Паводле слоў вясінага камісара вобласці Івана Краўчэні, за апошніх гады лічба стабілізавалася і вагаеца ў межах 21—25%. А вось у забруджаных чарнобыльскай бядой рэгіёнах колькасць такіх маладых людзей перавышае 40%.

Горкі невыязны

У Горацкай сельгасакадэміі скасавалі състэму праходжанія за мяжой студэнцкай вытворчай практикі. Летасць за мяжой працаўвалі 600 горацкіх студэнтаў, у асноўным на фэрмах Брытаніі. Для маладых людзей гэта была імагінацыйца атрыманы ўнікальны досвед, пабачыць, як працуе высокаразвітая сельская гаспадарка, і легальная мажлівасць зарабіць гроши. Паводле слоў в.рэктара Васілія Неўдаха, у справе выезду за мяжу ад научвучальнай установы нічога не залежыць, аднак прафесійная паводле слоў в.рэктара В.І. Нагледчыкі на гэта не пачерпні. Але студэнты, што пасыпілі аформіць ўсе дакументы на выезд за мяжу, ўсё ж спадзяюцца, што іх адпушыць сёлета на практику. Пагатоў у візу і відзе кожны заплаціў пад 600 доляраў.

Алесь Белагубаў, Магілёў

«Павявае Захадам»

У гарадзкім цэнтры культуры (ГКЦ) Ворашы зачынілі выставу мастакоў творчага аўяднання «Ардзінцы» Анатоля Журавлёва, Барыса Іванава да Анатолія Марышава. Аднак у ГКЦ ладзіўся рэспубліканскі сэмінар-практикум дырэктараў сяродзінных сцэнічных навучальных установ «Іздзялітчычная і выхаваўчая праца з наўчвучэнцамі». Таму выставу з абстрактнымі карцінамі загадалі прыбраць, бо, як выказалася адна пані-кіраўчыка, ад «павявае Захадам». Летасць тут адмовілі ў правядзенні запланованай мастакоў выставы да 490-х угодкаў Аршанскай бітвы. І вось ціпер забаранілі, здаецца, зусім апальчычныя авангардныя творы аўтарства адзінай выставы на 1980-х у галерэі Аршанскай бітвы. І вось ціпер забаранілі, здаецца, зусім апальчычныя авангардныя творы аўтарства адзінай выставы на 1980-х у галерэі Аршанскай бітвы. І вось ціпер забаранілі, здаецца, зусім апальчычныя авангардныя творы аўтарства адзінай выставы на 1980-х у галерэі Аршанскай бітвы. І вось ціпер забаранілі, здаецца, зусім апальчычныя авангардныя творы аўтарства адзінай выставы на 1980-х у галерэі Аршанскай бітвы. І вось ціпер забаранілі, здаецца, зусім апальчычныя авангардныя творы аўтарства адзінай выставы на 1980-х у галерэі Аршанскай бітвы.

Канцэрт не для ўсіх

Канцэртам у Аршанскім доме культуры чыгуначнікі распачаўся гастрольны тур Прэзыдэнтага аркестру РБ. З праграмай «Майскімі кароткімі начамі» выступіла ціпля брыгада зорак беларускай эстрады. Квіткі каштавалі 20 000 руб., і на кожны ахвочы панаставілі гарадзішчы на савецкіх песьнях мот адгадаць такія гроши. Але была зыбна — буйныя аршанскія прадпрыемствісты выкупілі месцы для сваіх работнікаў. Взгронаў вайны на канцэрце было пішмат. Так, для вясімдзесяці сібрую клупу вэтэрнаў вайны і працы «Яничы на вечар» далі ўсёго адзін даромовы квитак. Хоць менавіта для іх падобны канцэрт быў бы сапраўднымі съвятыннымі падарункам.

Яўген Жарнасек, Ворашы

Дзень Волі ў Воранаве

Сябры лідзкіх арганізацый БНФ «Адраджэнне» і ТБМ упішавалі ў Воранаве памяць генэрала ад інфантрыі, міністра БНР Цырыльяна Кандратовіча, усклаўшы кветкі да ягонай магілы. Гэта адзін з магіл міністра БНР на тэрыторыі краіны. Генэрал Кандратовіч стаў лі вытокаў стварэння ўзброеных сіл БНР. Рэсейскімі гісторыкамі ён занесены ў сілі «чатырох вялікіх здраднікаў імперыі» поруч з баронам Мангейтам, гетманам Скаропадзікам і генэрал-лейтэнантам Доубар-Мусыніцкім, якія займалі вельмі высокія пасады ў царскай Расеі, але перайшлі на бок нацыянальных рухаў сваіх народу.

Станіслаў Суднік («Наша слова»), Воранава

Сельмашаўскі маняк

У Гомелі архытэктаны 50-гадовы мужчына, якога абвінавачваюць, прынамсі, у пяцінаццаці нападах і згвалтаваннях кабет і непаўнолетніх. Напады ўчыняліся цигам апопіншы чатырох гадоў у розных кутках гораду, але найбольш маняк упадаў рэйн «Сельмашу», які слысе найбольш крымінагеній часткай гораду.

Сяргей Балахонав, Гомель

(Заканчэнне. Пачатак у №12)

Трыюмвіры,

У артыкуле Алеся Аркуша «Рызыкуюная барацьба намэнклатуры» (НН, №7 за 18 лютага) актуалізуецца пытанье: ці існаваў «Саюз вызвалення Беларусі» ў рэальнасці? Ці маглі быць яго лідэрамі Баліцкі І Adamowіч? І ці маглі нацыянал-дэмакраты ўзяць уладу ў свае руکі на мяжы 1920-х і 1930-х? З Алесем Аркушам палемізуе **Анатоль Сідарэвіч**. Ігнатоўскі, Чарвякоў, Лукевіч. Менавіта гэты трывомвірат адыгрываў ключавую ролю ў беларускім дзяржаўным і грамадzkім жыцці ў 1920-х, піша ён.

Ігнатоўскі, Чарвякоў, Лукевіч. Назавём іх трывомвіратам. Менавіта іны адыгрывалі ключавую ролю ў беларускім дзяржаўным і грамадzkім жыцці ў 1920-х.

Давайце прыгадаем. Хто ўваходзіў — побач з дзеячамі БНР — у склад Часовага беларускага нацыянальнага камітэту (1919—1920)? Хто, выявіўшы выдаць палітычнае чыншы, на базе левазэрэйскага «Маладое Беларусі» стварыў Беларускую камуністычную арганізацыю, пастаўшы КП(б)Літвы і Беларусі перад фактам існавання ў Беларусі другога кампартыі, у якой працуяць Сыціан Булат, Васіль Камлюк (вось дзе прататып для прыгодніцкага гістарычнага раману!)? Міхал Марос, Язэп Каравацкі, Аляксандар і Васіль Сташэўскі, Міхась Чарот ды іншыя, не выключоно Міхала Гурвіна-Мараўскага? (Які ўнёсак у справу беларускага дзяржаўнасці, науки і культуры зрабілы іныя, цяпер можна даведацца з энцыклапедычных біяграфіяў). Хто выпатрабаваў у БССР Баліцкага? Хто даў працу ў наркамасветы БССР шыфу канцыянернай Найвышайшай рады БНР Некрашэвіч? Хто пастаўіў выкладчыкам у БДУ і Беліздэхнікуме старшыню Рады БНР Лёсіка? Па чыёй кнізе дзеци і моладзь выучвалі гісторыю Беларусі ў 1920-х, а дарослыя — і на пачатку 1990-х?

Беларускія народныя камісары

Аляксандра Чарвякова па праву можна лічыць адраджальнікам БССР у ліпені 1920 г. Знаў-такі, ум хапіла палітычнага чыншу і дзяячынства, каб дамагчыся для Беларусі максымальна магчымага. Ён — адзіны з сібру першага ўраду БССР, які здолеў на толькі застасці ў кірауніцтве распушлікі, але і падніцца на самую высокую прыступку яе дзяржаўнае герархіі: у 1920—1924 г., ён адначасова ўзначальваў ЦВК і СНК БССР і быў у 1920—1922 г. наркамам замежных

спраў (распубліка была прызнаная Нямеччынай).

Чарвякоў ад лістапада 1920 г., калі аднавілася КП(б)Б, і да сім瑟ш быў неаднім сібром яе Цэнтральнага бюро, а потым Бюро ЦК. З кастрычніка 1921 г. да яго далучыўся Ігнатоўскі (перапынкі былі з сакавіка 1922 да сакавіка 1923 г., а таксама з лютага да лістапада 1924 г.). Дарэчы, Ігнатоўскі быў адзінім сібром кірауніцтва КП(б)Б у 1920-х, які меў вышэйшую адукацыю. За першых сакратароў трапляе ў 1925 г. у БССР. Хто стаяў за гэтым пераводам? Фармальна — кірауніцтва ЦК ВКП(б). Але хто падаў ідэю? Ці не Чарвякоў?

Важна зацеміць наступны факт: беларуская ўлада на герархіі знаходзілася ў стадіі станаўлення. Яна папаўнялася пасыля першага (1924) і другога (1926) узбуйненняў БССР. Да пачатку патрому (1930) яна не паспела «устаяцца» і кансалідавацца. Адсюль і відавочная «праявы ўнутранай барацьбы», і немагчымасць змовы.

І да ўзбуйненняў БССР, і пасыля іх фармальнымі і нефармальнымі лідэрамі ўладай эліт заставаліся Чарвякоў ды Ігнатоўскі. Названыя А.Аркушам наркамамі Баліцкімі да наемнікі наркамамі А.Адамовіч не адыгрывалі ключавой ролі. Наркамам Баліцкім фармальна з'яўляўся кураторам Інбелкульту (Акадэмія), але презыдэнт гэтай установы У.Ігнатоўскі быў ягоным шэфам па партыйнай і па дзяржаўнай (сібрада Прэзыдіуму ЦВК) лініі. (Ніколі празъядэнт Акадэміі не стаяў так високо ў БССР, як у 1920-х.) Ну а А.Адамовіч і па адміністрацыйнай, і па партыйнай лініях быў падначалены сібру ЦВК БССР, наркамаму і кандыдату ў сібры Бюро ЦК КП(б)Б Прышчэпам.

Як і Чарвякоў, быў наемнікі наркамамі ў час Літбелу, потым даслужыўся да пасады кірауніка падатковага ўпраўлення наркамату фінансаў СССР. І вось з гэтага пасады трапляе ў 1925 г. у БССР. Хто стаяў за гэтым пераводам? Фармальна — кірауніцтва ЦК ВКП(б). Але хто падаў ідэю? Ці не Чарвякоў?

Важна зацеміць наступны факт: беларуская ўлада на герархіі знаходзілася ў стадіі станаўлення. Яна папаўнялася пасыля першага (1924) і другога (1926) узбуйненняў БССР. Да пачатку патрому (1930) яна не паспела «устаяцца» і кансалідавацца. Адсюль і відавочная «праявы ўнутранай барацьбы», і немагчымасць змовы.

І да ўзбуйненняў БССР, і пасыля іх фармальнымі і нефармальнымі лідэрамі ўладай эліт заставаліся Чарвякоў ды Ігнатоўскі. Названыя А.Аркушам наркамамі Баліцкімі да наемнікі наркамамі А.Адамовіч не адыгрывалі ключавой ролі. Наркамам Баліцкім фармальна з'яўляўся кураторам Інбелкульту (Акадэмія), але презыдэнт гэтай установы У.Ігнатоўскі быў ягоным шэфам па партыйнай і па дзяржаўнай (сібрада Прэзыдіуму ЦВК) лініі. (Ніколі празъядэнт Акадэміі не стаяў так високо ў БССР, як у 1920-х.) Ну а А.Адамовіч і па адміністрацыйнай, і па партыйнай лініях быў падначалены сібру ЦВК БССР, наркамаму і кандыдату ў сібры Бюро ЦК КП(б)Б Прышчэпам.

Іх ідэалёгія

Кожны, хто вывучае і выкладае гісторыю БССР, на можа не адзначыць: Чарвякоў ды Ігнатоўскі быў тымі дзеячамі, якія турбовалі Москву пытаннем пра ўсходнебеларускі землі.

Апрача «зібраняня» беларускіх земляў, яны праводзілі падтыку «зібраняня» беларускіх кадраў. Ці няма іхняе заслугі і ў тым, што ў 1923 г. была абвешчана амністыйя «для ўчастнікаў беларускіх прыса-

вешчкіх вайсковых фармаванняў 1918, 1919 і 1920 гадоў», «для беларускіх працавацеляў, што згаджаюцца з савецкаю ўладаю», «для ўсіх беларускіх сіліяў, якія належалі да працівасавецкіх выступленняў»? (артыкул Лукевіча «Савецкая амністыйя»?)

Мы можам казаць пра ленінскую нацыянальную палітыку, пра канцепцыю СССР як саюзу раёнпраўных распублік, але не забывайма, што сталінскаму пляну аўтаматизаціі супрацьстала і кірауніцтва КП(б)Б, і ці на ў першую чаргу сібры Цэнтральнага бюро Чарвякоў ды Аляксандар Хацкевіч, якога можна было б называць праваю рукою старшыні ЦВК БССР. (У тым, што ЦБ КП(б)Б выступіла супроты сталінскай канцепцыі, нічога дзіўнага: па-першае, дзеянічай аўтарытэт Леніна, па-другое, стаўшы «сувэрэнам», трапіўшы ў кірауніцтва БССР ці Украінскае ССР, «інтэрнацыяналіст», як правіла, уваходзілі ў місісівую інтарэсы і нават становіліся іх абаронцамі. Так было, напрыклад, з Аляксандрам Мясінковым, які амойна пастаўіўся і да таго, што Расей адвадрова ад БССР яе віцебскія, смаленскія і магілёўскія землі, і да ідзі ССР Літвы і Беларусі.)

Палітыка «каранізацыі» і «беларусізацыі» таксама была складаюча часткаю ідзялітеті бельнркамам. Мы можам казаць пра вялікую ролю ў правядзеніі беларусізацыі Ігнатоўскага і Баліцкага, але не забывайма, зноў жа, пра Хацкевіча. Пік «беларусізацыі» гісторыкі звязываюць і з яго імем.

Нарэшце, сацыяльна-эканамічную палітыку бельнркамам зводзілася да безумоўнай падтрымкі новасці эканамічнай палітыкі Леніна—Бухарына. Каля сталіністы ў 1929 г. вінавацілі Бухарына за лёунг «Обагащайтесь!», дыл Чарвякова ў тым жа годзе вінавацілі за прамову на VII з'ездзе Саветаў БССР у траўні 1925 г. Старшыня ЦВК сказаў тады: «Багацей, селянін, здабывай больш багацьця, і чым

Зьбігнеў Бжазінскі: «Амерыка не згаворвала з папам»

Працяг са старонкі 8.

прыклад, у пытаньні кантролью нараджальнасці або ўздзел жанчын у шэршту рэлігійных абрадаў. І ўсё-такі адбудова касыёду — рэч, якай надобаў захаваць сваё значэнне і якой папа даў рады.

Другая сфера, у якой ягоны ўклад немагчымы перацаніць, — тое, што ён стаў агульнасусветным сымбалем духоўнай веры ў, скажам так, агульнатэстычным кантэксце. Німа іншага лідэра, іншага яго папаўніцага аўтарыту, які ў сусветнім маштабе адыгрываў бы такую ролю, якую адыгрываў ён папу пры малі на рэлігійных службах на толькі ў Польшчы і іншых каталіцкіх краінах. Сотні тысяч людзей шчыра віталі яго ў Маро-

ка, Японіі, амаль пайсюль. Ён уласбяляў у сабе нешта, у чым кожны чалавек у нікай ступені мае патрэбу, калі шукае чагосьці

кель. Спрычыняючыся тым самым да павышэння ролі духоўнага пачатку ў матэрыяльным сусвеце.

большага за сябе самога, якісці ключ ад таімніцы, існаваньне якой кожны ўсьведамляе і адчувае, але я можа ясназумець. І папа — у аблежванай, вядома, ступені — даваў людзям гэты

ключ. Спрычыняючыся тым самым да павышэння ролі духоўнага пачатку ў матэрыяльным сусвеце.

— Чаму пасыля падзеньня камунізму папа адной з галоўных нагроў, можа, нават самай галоўнай, называў матэрыялістычна-спажывецкую культуру свабоднага сусвету, да якой

мы, заходзячыся за жалезнай заслонай, столькі дзесяцігоддзяў імкнуліся?

— Я пісаў пра гэта ў книзе «Разлажэнне» — я таксама мяркую, што заходнія культуры анапаваны спажывецтвам. У вялікай ступені я падзяляю погляд папы, што наша сёньняшнія культура грунтуюцца на вельмі нетрэбічных падмурках: яна геданістычная, матэрыялістычна, канфармісцкая. Яна не ўзмісціла таго, што з'яўляецца ўласна, выключна чалавечым, у пурным сенсе духоўным, арменте на рэчы недаўгавечныя, на ілюзорныя матэрыяльныя, сэксуальнай ці пэсайдэнтэлектуальныя асалоды.

— Як вы ставіцесь да крытыкі, якой папа паддадаў гра-

мадзка-еканамічную мадэль, акрэсленую як «інайлібралізм», што непадзельна запанавала ў Амерыцы з пачатку 1980-х і пазней была экспартавана на ўсю плянізу, асабільна ў краіны троція сусвету?

— З вялікай ступенню сымпаты. Я лічу, што панцыці глябализму ці рыначнай эканомікі недастатковы ўлічваючы элемент маральнасці, справядлівасці. Замале мы разважаем пра вынікі, якія нясе для чалавека як асобы канцэнтрація выключна на рыначных працэсах, на зараблянні грошы, і зашмат дапускаем, каб супярэчнасць ў сусвеце паглыблілася.

Пераклау СП паводле gazeta.pl

або Помнік камісарам

больз ты будзес багаты, тым больш багаты будзе наша Савецкая рабоча-сялянская дзяржава».

А Луцкевіч?

Я не памялося, калі скажу, што ідзалёгій беларускаўца цалкам супадала з ідзалёгіем Луцкевіча. Гэты выдатны мысьляр, адзін з аўтараў ідзі Канфэрэнцыі Вялікага Княства Літоўскага, распрашчыкі каніцепцій Злучаных Штатаў ад Балтыйскага да Чорнага мора, аўтар рэзольюцыі Беларускай Рады ў Вільні аб разрыве дзяржавных дачыненняў з Расіей і аўтар Акту 25 Сакавіка, выдатна разумеў, што Беларусь — і ў гаспадарчым, і ў культурным пляне — яшчэ не дасыпела да незалежнасці. Луцкевіч, як марксіст-эвалюціяніст, ня верыў у даўгавечнасць СССР і ленінскага нацыянальнага эксперыменту і ўсё ж вітае ленінскую нацыянальную паціліку, бо разглядае БССР як неабходны этап на шляху да незалежнасці Беларусі. (Зрешты, і А.Цывікевіч бачыў, што БССР «уступіць сваё месца жывому жыццю» — незалежнай Беларусі.) Ён вітае НЭП і «прышчапаўшчыну», бо яму імпанае стварэнне прадукцыйных фэрмерскіх гаспадарак.

Менавіта Луцкевіч выпрацоўвае ідзалёгію нацыянальной пацілікі як у Заходній, так і ва Ўсходній Беларусі. Пра ягоную інтэлектуальную тегемонію ў заходнебеларускім руху пісала эндыкція віленская газета «Slowo» (31 жніўня 1928). Гэта дзяякуючы ягоны ініцыятыўне і выслікам беларусы атрымалі польскія і сінтарктскія мандаты ў польскім парламэнце. Ад пачатку 1920-х ён настойліва працягаваў ідзю масавае арганізацыі працоўных. І калі Тарашкевіч сеў пісаць праграму БСРГ, яму на вельмі давілося напружвацца: праграма была ўжо распрацаваная ў Луцкевічавых артыкулах.

«Мерапрыемствы, пажаданыя ў БССР»

Калі ў лістападзе 1922 г. беларусы — на зэздзіўленыне многім — заселі ў Сойме і Сонаце, вакол іх началі круціца агенты Масквы. І заходнебеларускі чыньнік не ў малай меры ўпільвае на паціліку Масквы

у БССР. Менавіта тады на просьбу савецкага прадстаўніцтва ў Варшаве Луцкевіч піша «даклад пра тое, якія мерапрыемствы былі б пажаданы ў БССР з гледзішча заходніх беларусаў». Вось голоўныя пункты таго дакладу: 1) павелічынне тэрыторыі рэспублікі; 2) культурная праца; 3) амністыя дзеячам БНР; 4) арганізацыя тэрытарыяльных войскаў.

Ці ж не такую паціліку праводзілі беларускі? Іншае пытаныне, ці была іх паціліка ўзгодненая з Вільняю, але што по-гляды Луцкевіча, Чарвікова да Ігнатоўскага супадалі — бісцірэчна. І калі бальшавік ў 1929 г. пачаў на ўсіх скрыжаваннях крачыцца пра «адзіны нацыянальны фронт», дык можна канстатаваць: ён у пўнай меры меўся, а не чале гэтага фронту стаўлі троі дзеячы — Луцкевіч, Чарвікові да Ігнатоўскага. Тому, хто скажа, што я перарабіўшо Луцкевічу ролю, раю паціліка артыкулу № 8 «Дзяяслова»: там я сумленна сабраў з бальшавіцкіх газет, часопісаў ды брашурак байдзіць усё, што яны пісалі пра баку беларуское дзяржаўнасці ў канцы 1920-х — пачатку 1930-х г. З гэтых пісанін ўнікае, што Луцкевіч быў ідзолягам і правадыром «нацфашысту» у Заходнім і «нацдэмаму» ва Ўсходній Беларусі.

Бальшавікі месці часткову рацію і тады, калі казалі, што гэта Луцкевіч засылаў эмігрантаў у БССР. Ведама, не засылаў, але заклікаў іх: «Калі хочае адыграць нейкую ролю ў будаваны беларуское нацыі, калі хочае нешта свае ўкласці ў агульнанацыянальную беларускую скарбніцу, — варочайцесь дадому!»

Баі на блізкіх подступах

Некаторыя бальшавікі таксама былі марксістамі і ня горычаха Луцкевіча ведаў, што такое нацыятворчнасць, аўтэктыўна і суб'ектыўна перадумовы ўзьнікнення дзяржавы. Каб на дача ажыццяўвіца незалежніцкім ідзalam, бальшавікам трэба было калі не спыніць, дык стрымаць крышталізацыю беларускага наці (тэрыні Луцкевіча), а зеля гэтага патрабавалася: перш-наперш разьбіць адзіны нацыянальны фронт; па-другое, раскалоць заходнебеларускі рух; па-трэцie, ліквідаваць у БССР сінтарктскую

цигам 25 гадоў нацыянальную эліту і істрымліваць фармаваныне нацыянальна беларускую эліту ў будучыні. Паколькі реалізація стаўлінскіх плян аўтанаамізацыі ўжо было немагчыма, заставаўся адзіны сродак: правесці цэнтрализацыю ССР пры фармальнym захаванні саюзных рэспублік. Ведама, ліквідація паддягаў і нэп, бо найперш ён перашкаджала усталяванынні татальнаага кантролю дзяржавы ў эканоміцы.

Справа «СВБ» папярэднічала ідзялігічнай і арганізацыйнай падрыхтоўкай. Першыя стрэлы ў Ігнатоўскага, Чарвікова, Баліцкага, Ластоўскага, Цывікевіча, Алеся Дудара, Міхасі Зарэцкага да іншых гравчалі ў лютым 1929 г. Вельмі рэкамэндуе Алеясі Аркушу паціліка кнігу «Стэнаграфічная справа з дэпутатамі XII з'езду КП(Б) (5—14 лютага 1929 г.)», якая выйшла ў тым самым годзе. Тэксты ў кнізе прыгладжаны, а таму рэкамэндуе таксама кнігу праф. Расціслава Платонава «На крутым павароце: Ідэолагія-пацілітычнае барабаца на Беларусь ў 1929—1931 г.: Дакументы, матэрыялы, аналіз» (Менск, 1999).

XII з'езд быў, не пабоююся гэтага слова, цемпрашальская-антыйнтэлігенція. Тон на ім задаў Антон Платун.

Пра акадэміка Платуну

Дзядзька з пачатковай адукацыяй, Платун быў на пачатку 1929 г. кіраўніком сікцыі (прафсаюзу) працоўнікоў асьветы, а з 31 жніўня 1929 г. замініу Баліцкага на пададзе нарката. Партыя ўскладзе на яго адказную задачу — «ачыстку» Акадэміі. Ён з гэтага задачаю справіцца. Пры ім у 1932 г. увіл авабязковую сымгадовую адукацыю. А у 1933-м партыя адправіла яго ў Сібір. Кажуць, там ён стаў начальнікам палітадзелу МТС.

На XII з'езьдзе адбыўся такі дыяллёг. Выступае нарката Прышчэпаў і, абаранічы БАН, кажа: «Пры арганізацыі Акадэміі партыя падабрала ўсё лепшае, усё самое блізкое нам, што можна было падабраць. Ясна, што ў Акадэміі мы ж Платуну не назначым». (Голос: «Чаму?») Да ўяго за душою няма нікай навуковай падрыхтоўкі. Што ж, мы арганізум Акадэміі толькі пад назваю? Да нас жа вераб'і засымлююць!»

Прышчэпаў памыліўся. Платун на толькі «ачысткі» Акадэмію — у 1931-м стане акадэмікам.

Дучы міма Інстытуту гісторыі і гледзячы на эмэралінныя дошкі ў гонар Горына-Каляды, які заняў месца Ігнатоўскага, ды Шырабакова, што заняў месца Ігнатоўскага і Каляды, я здзіўляюся: чаму там няма дошкі і ў гонар Платуну?

Пастаўіць на калені

У сваёй працаве Платун абвісыціў пра явамі нацыянал-дэмакратызму тэатральну дыскусію, ліст трох аб выхадзе з БДУ ды іншай. Асабліва ж увагі ў працаве заслугоўваюць развагі пра стаўленне партыі да інтэлігэнцыі: «У адносінах да некаторых, больш часткі, паступаючы мяккавата, — кажа Платун. — Я лічу, што траба больш жорстка падысьці, больш жорстка страсянць, трэба было б, урэшце, палажыць гэтаму канец. Там, дзе не дапамагаюць пацілічныя перакананыні, трэба ўжыць хірургію». (Р.Платонаву цытуе гэты пасаж у першапачатковым варыянце: «...ударыць як належыць, ударыць,

так, как у сяго-таго пер' пасыпалася».)

У выступе дасталося Баліцкаму і Васілевічу. Ім, хто карыстаеца «належным аўтарытэтам сярод інтэлігэнцыі», Платун праціваваў «выступіць» у друку.

Пад Баліцкага ён капаў і далей — сумніваўся, што школа ў БССР зьяўлялася працоўнай, казаў, што яна не давала належнага выхавання, у тым ліку антыэрлігінага. Адзначаў, што ў програмах «надзвычайна мала элемэнтаў інтэрнацыянальнага выхавання». Нарышце, пірчычна першым сакратаром Гамарніку, які ў дакладзе сказаў, што «Акадэмія... на наших руках».

Мы здагдаемся, што насымель пілатуна выступіць супроці першага і другога сакратароў ЦК, і адзначым, што ў гэтым працаве вызначана цэлая програма. І яна будзе звязанына ў 1929—1931 г. А пакуль што вакол гэтых пытаній — творчая інтэлігенцыя, школа, Акадэмія — разгорненца дыскусія на звязьдзе.

Гэта ціпер мы ведаем, што адбываўся адкат ад ленінскіх прынцыпаў нацыянальнай пацілікі, а тады ўсё гэта затуманывалася стаўлінскано тэорый абсвастраненія кілавай барабацы. У залі пасяджэнній звязу ўтварылася такая атмасфера, што старшыня ЦВК вымушана быў зноў выйсці на трывуну і, як піша Р.Платонава, «адмовіца да выказанай пазыцыі».

Гэты «грэх» — «эзорыя ўступак інглігэнэнты» — разам з заклікам багацецца будзе ўпісаны ў канцы 1929 г. у пастанову Бюро ЦК і Прэзыдіуму ЦКК у якасці віны Чарвікова перад партыяй і народам. Але перад тым як нарадзілася пастанова, Масква памяняла «лібрэргальную» Гамарніку на Канстанціна Гея. Гэта пры Гею Бюро змусіла Чарвікова напісаць для «Звязд» пакаянны артыкул. А побач быў зъмешчаны рэдакцыйны артыкул, тэкст якога зацвердзіла Бюро. Крытычна-выкryвальная ацэнка ўм дэйнасці Чарвікова, у параўнанні з пастановою Бюро, якую рыхтавалі Галадзэд, Ігнатоўскі і Васілевіч, была настолькі восцрай, што Чарвікову звярніўся з заявай у ЦК ВКП(Б) і асабіста да Лазара Кагановіча з просьбай адклікаць яго з Беларусі на іншую работу. Але час Чарвікова яшчэ не настаў.

Ня змова, але служэнне

Ціпер, калі я зблізшага апісаў, што дзеялася ў 1929—1930 г., хачу яшчэ раз спыніць Алеясі Аркушу: што з дзеяцьцю БНР (усе яны былі пад каўпаком ГПУ) і наркатаў надаваўся на кіраўніка «нейкас заўсякі падысьці»? Выкlyчаныя на пацілічнага чыншца арганізацыі? Алея Аркуш пісала: «Прышчэпаў і Баліцкі? Другарадны дзеяч Адамовіч? Атакаваны Ігнатоўскі і Чарвікову? Ці мо Баліцкі?»

З пад увагі выпускаеща і бальшавіцкая ляяльнасць да партыі, культ партыі. Вера Харужая хадзіла з камры ў камэрзу і ў гарыжава таварышаў падпісваць самага гаваровы, бо «так траба партыі». Не яна першая і не яна апошняя.

І ўсё ж я ўсё быў такія замбаванія. Калі настаяч час выбару — памерці з чыстым сумленнем ці пайсці на звязку, — Ігнатоўскі, Жылунович, Чарвіков і Галадзэд выбрали съмерці. Ім, а таксама Баліцкаму, Прышчэпаў ды іншыми наркатаўм мы абавязаны пастаўіць помнік — адзін для ўсіх. Бі і краіна, якой яны паслужылі, для ўсіх адна.

За што не любілі пантыфіка

Працяг са старонкі 7.

Паводле вэрсіі газеты, які ў 1978 г. паміж Вайтылам і Бажанікім (дарадцамі тагачаснага презідэнта ЗПАД Дж.Картара) была заіччана тайнай дамоўка. Яна была накіравана перш за ўсё супраць Савецкага Саюзу, польскага працамуністычнага ўраду і, нарышце, супраць прыхильнікаў т.зв. «Тэалеўскі вызваленінні» — хрысціянскай леварадыкальнай плыні, папуліарнай у Ладзінскай Амэрыцы.

Рэзюмэ: «Папскія прэтэнзіі на духоўнае лідерства ў сувеце нагадваюць сучасныя забабоны Буша. Нягледзячы на вонкавыя адрозненні (нагадаю, папа не

Нарады і пошта

СЯМЁН ПЕЧАНКО

Працяг. Пачатак тэмы ў нумарах 6, 9, 12.

Нарады падзяляюцца на ўнутраныя (па падраздзяленны — роце ці батальёны) і нарады ў межах часці (у сталоўцы, на КПП, у штабе). Бываюць чарговыя і нечарговыя. Нарад на падраздзяленні прызначаюцца вайскоўцы з ліку найбольш падрыхтаваных. Такі нарад, як і нарад на КПП і штаб, лічыцца ганаровым. А вось у нашай вучыбзе нарад на сталоўку лічыўся пакараннем. Мабыць, мяне лічылі добрым салдатам, бо за паўгоду вучыбкі я толькі двойны трапіць у сталоўку, астні час прастаяўшы на тумбе — днівальнім.

Днівальныя адказніць за нарадак у казарме, за выкананне і падтрыманне вайсковай дысцыпліны, падпіадкоўчыцца непасрэдна дзяжурнаму па падраздзяленні. І ад таго, як павядзеш сябе ў нейкай няштатнай сітуацыі, будзь залежаць, атрымаеш ты нечарговае звальненне за добрую службу ці будзеш пакараны. А такіх сітуацый шмат. Гэта й высыяленыя дачыненія паміж вайскоўцамі, і самаходы за межы часці, і няшчасныя выпадкі, і крадзеж мae-масцы. Пра кожнае здарэнне, нават, на першы погляд, добрае, ты мусіш неадкладна прынфармаваць начальніцтва. Вось і паўстасе няпрыты выбор — як на стаць «стукачом» і пры гэтым на трапіць на дызель (так у войску называюць дысцыплінарную часці). Тыя, каго, рэзыкуючы юласціні свабодай, часам даводзіцца прыкрываць зусім таго на вартыя і далёка не таварышы.

Куды спакайней начувашся ў сталоўцы, дзе сирод цывільнага пэрсанала можна на нейкі час адараўшца ад войска, перапрапануўшыся ў працоўную вондратку, а зрабіўшы нейкую працу, нават адпачынкі на сівёжым паветры.

Свае плюсы службы на КПП: можна паназіраць за знадворнымі сіветам, адбегчыць ў краму, калі на тэрэры часці мяня сваі. Мінус — знаходзячыся ў нарадзе, у выхаднія дні даводзіцца нізаірачка, якіх нехта іншы ідзе ў звальненне.

Нарад па штабе вызначаеца сваім ізврэвасцю — блізка да начальніцтва, але ёсьць і такія, якім пададбесца менавіта тут несці службу.

Перад заступленнем у любы нарад вайсковец мусіць прысці адпаведна падрыхтоўку. Абязважковая реч — ідэальны выгляд, асаўліва гэта датычыць нараду на КПП і на штаб. Далей настасе працэдура разводу. Часам сама працэдура здачы-прыёму нараду выкарыстоўваецца вайскоўцамі ў якасці дзейнілага сродку адпомысць каму звычайне непрынесьляў. Пашукаўшы, можна знайсці шмат розных хібаў: і паддо-



га дрэнна памытая, і ўзлётка «запушчана», і ў прыбіральні запушчана на водар апэлісці...

Гэта што датычыць службы шарагаўца. У сяржантаў панішаму, яны застуваюць на нарад дзяжурнымі па падраздзяленні, старшымі рабочымі па сталоўцы, на КПП (як правіла, у вялікіх часціх) і вызваліваюць ад фізычнай працы, то бок на мяночы падлогі ці посуду. Але адказніць ў іх больш.

Праверана на вонце: налейши трапіць у нарад у суботу, каб пазбегнуць уделу ў ПГД, калі ў вас німа плянай пайсці ў звальненне. Найгорш, калі трапіліш на нарад пад прыезд якой праверкі ці вілікага начальніцтва.

Але час у нарадах ляціць хутчэй, а з ім і служба. Мін нарады пададліся тым, што давалі магчымасць пісаць лісты, асаўліва-уначы, калі ўсё супаковалася.

Вайсковая пошта гэта не толькі ліставанне. Кожнае падраздзяленне выпісвае сабе прэсу, у тым ліку абавязкова часопіс «Армія» і «Беларускую военную газету». І, зразумела, «СБ» — куды без яе! Таксама мы выпісвалі «Комсомолку» і «Прэссбол». Вялікую папулярнасць мелі зборнікі сканвардаў і крыжаванак. Усё гэта рабілася на салдацкіх складках.

Прачытаная прэса захоўваеца ў падшытам выглядзе ў пакой адпачынку і інфармаціі (так называюць былы ленінскі пакой — «ленінку»), якую мы праразілі «слукашнікам», бо там вісей партрэт прэзыдэнта). Я амаль усю службу адказваў за гэты пакой і

хадзіў у клуб па сівежыя газеты і лісты.

Газеты газетамі, але больш за ўсё салдаты любяць пісаць, а яшчэ больш — атрымліваць лісты ад сябровак, бацькоў. Цікава было пачытаць ліст сабра, які служыў у іншых месцы, каб зразумець, наколькі мне пацанавала з часцю.

Бывае, што ў войску малады чалавек заводзіць паштовае знаёмства з дзячычайнай (ды не з адной — таварыш дадаў авесткту ў газету і быў літаралія засыпаны водгукамі на праланову пазнаміщца). Дзячычы мусіць быць асыдзіроўкімі, бо далёка на ўсё маладыя людзі зазіраюць далёка наперад, часта маючы на мэце праста забіць час. Таму, калі атрымаше абліплены з краю ліст, які пачынаеца: «Прывітанье, мілі, пішу табе з падзючага танка...» — на версе: ваш Сярожа ці Саша вырышай пажартаваць, бо далёка на ўсе за службу пабачаць той танк. Здзараша і наадварот. Бывае, што з найлепшых паміненняў дзячычыні ўсіляк спрабуе сучэшніца соўсемавана байць, часта нерэважліва ўжываючы досыць съмелья слова і вобразы. А гэта хлапчані можа ўспрыніць ўсё вельмі сур'ёзна і паверыць напісаніму, што пры hvadзе будучыні да непрадказальных вынікаў. Са словамі трэба асыдзіроўкі нарады: у стане адараўанасці ў салдата рэўніць, часам цалкам беспрычынная, становіцца частай гэтымі сініцамі.

Існуе заборона выдаваць пошту салдатам, якія застуваюць на варту, ці тады, калі яны будуть мець справу з баявой бройдай. Ды на ўсіх

так змрочна. Бываюць і шчаслівія выпадкі, калі захапільнае і цікавае абаім знаёмства спачатку дапамагае выхыць у войску, а потым мае добрыя працы.

Для мяне ліставанне было нейкай своеасаблівай тэрыторыяй свабоды, дзе я быў сам сабе гаспадар, бо размаўляў на той мове, якай пададліся, пісаў пра што хацеў, пра што думаў і што адчуваў. У сваіх лістах я мог выказаць сваё стаўленне да войска і некаторых аспектаў службы, чаго ні зробіх утоляс.

Сядзяць вайскоўцам дагутуль німа адзінага меркавання, што лепей — ісці ў войску «халастым», ці пакідаць «на волі» дзячычыну, атрымліваючы дадатковыя прычыны для сумненняў. Я трапіць у войску ў статусе вольнага маладога чалавека, а пакінуў яго, маючы надзею і веру на сівётную будучыню. Кожны мусіць выбраць сам. Паштовыя знаёмствы, вайсковыя ці цывільні, заўсёды рэзыкуйнай і не абавязковая прыводзяць да шчаслівага фіналу. Што, аднак, анікі не ўпльвае на коласць буйнай рэзыгнанці, да якіх належыць пераважная большасць маладых абаронцаў Айчыны.

На жаль, не абысьціся бяз лыжкі дзёгцю. Разносяць калегам лісты, на раз выслушоўваў нарады на то, што канверты часам былі ўскрытыя. Бывала, парушаночы правілы перасылкі, бацькі клалі суну разам з лістом колькі тысіч рублей, і поўты высыяліліся, што менавіта той ускрыты канверт і мусіць трошкі ўзбагаціць вайскоўца.

Каго вінаваціць у гэтым выпадку? Працяг будзе.

— бацькоў ці пошту (цывільную ці юлансную вайсковую), цяжка сказаць.

Атрымаша грашовы пераказ асобе цывільнай непарыўнай прасыцей, чым салдату, які можаў які месяц прачакаць, пакуль не нарадыца магчымасць трапіць на пошту. Вось і рэзыкуюць бацькі, якім часам ў галаву на прыйдзе, што нейкі добры чалавек паквіціць на салдацкія гроши.

Ня маю нараданіні ў вайсковых паштароў сваёй часці (усё ж часць маленякі, усё нарадоваку), але ведаю прыклады, калі вайсковыя паштальёны пададлілі сібі несумлення. Сібар майго брата, служача ў войску, трапіць у шпиталь і дадоі час не атрымліваў лістоў. Неяк, будучы ў нарадзе, панёс на сметнік съмечыце. Там знайшоў мех, з якога высыпаліся стосы нераскавэртаваных лістоў. На самым версе ліжаў ліст ад майго брата, дасланы колькі месяцаў таму і ўжо падмоклы. Аказаўся, што паштальён папросту не захадзіліся за хоўніцай пошты хворых і, калі назыбралася багата, ён гэткім чынам яе ўтылізаваў.

Якай ж выснова? Нягледзячы ні на што, пішыце свайму салдату — бацькі, браты, сістрычкі, дзячычы (асаблівы!), пішыце часціцай і болей. Нават не чакаючы ад яго адказу, бо далёка не заўсёды ў яго ёсьць магчымасць гэты адказ напісаць. Але ён заўжды будзе вам уздычны за клюпат і памыць пра яго.

У наступны раз пра тое, як вайскоўцы бавяць вольны час.

Працяг будзе.

Судак

СЯРГЕЙ ХАРЭУСКІ

Судак — я толькі адна з найбільш каштоўных наших рибай, але і адна з найпраяжайших. Гэта вельмі грацыёзная і дужая істота. У нечым судак падобны да акувы: зялёна-сіня афарбюка сіпіны пераходзіць зялёна-аліўковымі палосамі ў брунатныя плямы на заляціста-белым брушку. Дзеля паліуничай пасыплюховасці Бог падарыў гэтай рыбіне чатыры іклы паміж зубоў. Як і два спінныя плаўнікі, іклы ў судака — яго выразная прымета.

Высокія смакавыя й пажыўныя якасці судака відомы здавен. Гэтую рибу шануюць ва ўсіх краінах нашага кантыненту. Найўнасьль судака ў нашых водах не забываецца адзінчыць і сярэднявечнымі аўтары хронік Мазея з Міхова да Міхалон Ліцвін, і літаратары Новага часу — напрыклад, Юзаф Крашэўскі да Павал Шпілэўскі, на кожаучы ўжо па розных іншых падарожніках да адмысловуцай. И насамрэч, некалі судак быў адной з найбуйнейшых рыбай на нашых абрахах. Іхтэлягі лічачь нармальным судакоў масай у 20 кг і даўжынёй 120 см. Некалі гэтая рыба была звычайнай на беларускім стале. Але да сёньня як колькасць страшна зменшылася. Калі ўсяго яшча 20 гадоў таму ліччуеся нармальным законамі дзяржаўны ўлоў судака ў Беларусі пад 350 цэнтнераў, то сёньня ён нават не трапляе ў статыстыку.



СЯРГЕЙ ХАРЭУСКІ — мастацтвазнаўца, пісменнік, кулінар. Аўтар кнігі «Звязы-сучайнікі» і цыклу нарысаў «Сто твораў беларускага мастацтва XX стагоддзя».

МОВА-2005

Пара словаў

Ад нейкага часу я сачыў за артыкуламі ў «Най Ніве», дзе чытачы — руліўцы чысьціні беларускай мовы — прапаноўвалі новыя прыдуманыя беларускія слоўкі тэхналагічнага, хатня-бытавага ці іншага характеру. Мне самому заўсёды карэцца, каб беларуская мова ачысьціла сяя надбагаў русіцыму, палянізму да іншых «ізмаў».

Ёсць у глыбіні беларускага фальклёру словаў, якія трэба стварана пашукаць.

Калісць ў тыднёвіку «Голос Радымы» нагадавалася, што лексікограф Сцяпан Некрашэвіч з групай знаўцаў беларускай мовы ўзьдзілі ўглы і ўшырь Беларусі і знайшли трыста беларускіх слоў, што ніколі не ўжываліся ў беларускай мове і літаратуры (якія і дзе яны?). І вось мне пачалі прыходзіць на думку новыя словаў, і хану запрапанаваць іх пад Ваш разгляд.

Вось, прыкладам, ужываем паліянізм «аканіцы» (рас. «ставни»). А беларускі заменык — «наваконнікі». У вагонах кажуць «буфэры» (анг. «buffers», пол. «zdenaki»), а беларускі заменык — «сутычнікі» (ад «сутыкацца»). Да расейскага «отпуск» беларускі неязлізм — «вольнаткі» (ад «вольны»). Далей, ёсць расейскія «конкі» — прадмет папулярнага прафесійнага і рэкрэацыйнага спорту. Па-беларуску ж — «каузыны» (ад «коузас», «кубэнка»). Або расейскія «лыжы» — па-беларуску «палаўнікі» (ад палаозу ў санях). М.Гарэцкі ўжываў «ірты».

Вышэйнагаданыя новыя словаў дасылаю да вішага ветлівага разгляду.

Вітаўт Рамук, Чыкага



Судак (Lucioperca) — драпежная рыба сям'і акунёвых. Цела працягнутае з бакоў, укрытае шчыльным лускай. Задыраныя лічы, на сківіцах і паднібеных касціах іклы. Сыпіна зеленавата-шэрая, брух белае, на баках 8—12 бура-чорных пяпярочных палос. Даўжыня звычайна 50—80 см, вага 1—3 кг, у іншых краінах сустракаюцца асобіны, даўжайшыя за 1 м і цяжайшыя за 12 (да 20) кг. Мяса белае, няглустае, далікатнае, бяз дробных костак, з высокімі смакавымі якасцямі. Утрымлівае 19% білкоу, 1% тлушчу, добра засвойваеца. У рэстаранах сучаснай Беларусі — адна з найбільш папулярных рыб (пераважна завозіца).

Прычыны тут дзве. Найперш праз будаўніцтва плацінай на рэках спынілася праміграцыя судака ў Балтыйскае й Чорнае моры, адкуль ён некалі не ўніверсальная колькасць падымается ў цэнтар Еўропы. Дарэчы ту сказымае, што мігруючыя судакі паднівага прымор'я значна большыя па памерах у параўнанні з мясцовыми, асельскімі формамі судака ў нашых рэках ды азёрах.

Другая прычына скарачэння колькасці гэтася каштоўнасці рабы — інкантралізація рыбалоўства. Судак у Беларусі высыпівае для размножэння толькі на чацверты-пяты год жыцця (гэта ўдвая даўжэй, чым у Пречарнамор'і). За гэты час ён вырастася пад 40 см, што як і ёсць мінімальная дазволеная памерам для ўлова. Але хто з вудаўёў біра на раку лінейкі ці рулеткі? Такім чынам, судак папросту не пасыпівае ў нас узнаўліца. Памножце гэта на паўсюднае забруджванне вадаў — і лёгка можаце спрагнаваць, што неўзабаве беларускі судак будзе пазбавіць костак. Іх філе — ідэальны прадукт для гатавання.

Мяса судака — клясычны «посны» прадукт. Ум утрымлівае сусім мала тлушчу, але ёсць крыху вітамінай (A, B2, C). Паколькі судак, як і ўсе іншыя сродкі акунёвых, абсалютны драпежнік, ягоная плошча чыстая на толькі ў пераносным, але і ў літаральнym сэнсе. На рыночы прыдомныя адкладаў, не аб'ядночы водарасцьцю, дзе можа напалашваша ўсялякая нечысцьць, які ёсць у мяунушках «чурка», «лабус», «хакол», «бандрэвак».

Але на нашых сталах усё часцей трапляецца судак імпартаваны, выгадаваны ў паштучных умовах. Ціпял яго гадуеца, вай ўсім сівец, ад Польшчы і Расіі да Новай Зэландыі. Гэта той прыклад, калі спрадвечна традыцыйны прадукт стаўся завазным, накшталт чорнай ікры. Для спажывчыка ў тым няма бяды. Галоўнае — адпаведна зга-

таваць.

Дзяля гэтага варт ведаць асноўныя праціўнікі судака, які акуня ў шчупака, трэба разаць, папярэдне прыхапіўшы якой ачучай ці ручніком, каб не парапіць рук восктымі плаўнікамі, шчелепамі ці дускай. Найперш вострым лізом трэба выразаць плаўнікі са спіні. Вымаючы вантробы, трэба быць пільнымі. Бы калі пашкодзіць жоўтэвыя пузырь, можна сапаваць усю рыбіну, забрудзіўшы яе горкай жоўтцю. Выйшыце ў такім выпадку — тэрмінова праца — праміграція вадою і нацерці сольлю. Прамыцы рабіну трэба яшчэ 1—2 разы раз халодна вадою і пасыля саскрабання лускі. Вілкісі судакуў найлепей ахайні пазбавіць костак. Іх філе — ідэальны прадукт для гатавання.

Мяса судака — клясычны «посны» прадукт. Ум утрымлівае сусім мала тлушчу, але ёсць крыху вітамінай (A, B2, C). Паколькі судак, як і ўсе іншыя сродкі акунёвых, абсалютны драпежнік, ягоная плошча чыстая на толькі ў пераносным, але і ў літаральнym сэнсе. На рыночы прыдомныя адкладаў, не аб'ядночы водарасцьцю, дзе можа напалашваша ўсялякая нечысцьць, які ёсць у мяунушках «чурка», «лабус», «хакол», «бандрэвак».

Аднак ёсць сёньня катэгорыя людзей, якія лічыць мяунушку цалкам прыстоеўнай. Гэта тыя самыя, каго хвалюе літэры. Калі падтрымлівае вайну супраць «чурак» у Чачы. І калі ім даспадыў мяунушка, давайце як мага больш ужываць яе ў дачыненні да іх. Каб па адным слове было відноўчана, who is who. Тыбы больш што яны ўжо даўно начали сібе, любых, нават маліваць. Прыгледзіцеся да малионка на плаўніку «картофеля хрустящага», што вырабляеца ў Віцебску пад называй «бульбаш». Даўолі самакрэтычна. Эз дзяцінства замомні такім з кніжак іванку-дурня.

Пінчук Ф., Менск

ВОДГУК

Бульбашы

Згодны з Русланам Равякам (№ 11, «Бульбаш — і гэта прыемна?») у тым, што ніводні беларус, які мае хоць-кто гунару, не назове сібе «бульбашам». Ты, што прыдумаў мяунушку, укладаў лік з вынавязлівісці санс, падобны да таго, які ёсць у мяунушках «чурка», «лабус», «хакол», «бандрэвак».

Быўло мяунушку у беларусаў да вай, хоць перад вайной у Маскву са спраўдзальнымі канцэртамі з БССР прыяжджалі тэатры-этыялі і на радасцях, што яшчэ жыўлівасць пасылька 1938-га году, засыпвалі: «Бульвар, бульвар, бульжарим...».

Зьявілася мяунушка пасылька яе, калі спатрэблілася вылупчы з «адзінага савецкага народу» ўсіх гэтых «чурак». У час Тэрміновай службы ў савецкім вайку да мяне таксама зъявілася з такой мяунушкай. Маўляў, у вас, беларусаў, быў

атрады «бульбашоў», якія эмагаліся на баку фашыстаў. Хоць гэта на так, гэта вай ўкраінцу быў атаман Бульба, а не ў беларусаў. Калі я гэта разтлумачыў, ім не было чым крыча.

Аднак ёсць сёньня катэгорыя людзей, якія лічыць мяунушку цалкам прыстоеўнай. Гэта тыя самыя, каго хвалюе літэры. Калі падтрымлівае вайну супраць «чурак» у Чачы. І калі ім даспадыў мяунушка, давайце як мага больш ужываць яе ў дачыненні да іх. Каб па адным слове было відноўчана, who is who. Тыбы больш што яны ўжо даўно начали сібе, любых, нават маліваць. Прыгледзіцеся да малионка на плаўніку «картофеля хрустящага», што вырабляеца ў Віцебску пад называй «бульбаш». Даўолі самакрэтычна. Эз дзяцінства замомні такім з кніжак іванку-дурня.

КОШТЫ

На платныя прыватныя абвесткі (для прыватных асобаў) на с. 24

Рэкламны расценкі:
— да 20 слов (тэксты модуль) — 4100 руб.

Даведкі прац т. (017) 284-73-29
За кожную наступную 20 словам (тексты модуль) — 4000 руб. Аформенная абвестка з уліком кошту аргін-макету за 1 см — 650 руб.

Абвесткі падытчычнага характару і ад грамадзкіх арганізацій аплучаючыя паводле рэкламных расценак для камерцыйных абвестак.

Каб замовіць платныя прыватныя абвесткі, треба пераказаць грошы прац пошту на разліковыя рахунак: УНП 101115521. Радацца газеты «Наша Ніва», вул. Калектарная, 11. Р/р 301521/200012 у МГД ААТ «Белінвестстанк», код 764.

На заратомы баку блінка паштовага пераказу ў сектры «Для пісъмовых паведамленняў» запісваецца дакладна й чытальна тэкст абвесткі, телефон для сувікі і абавязкова дадаецца сказ: «За рэ-

актаваніем падпісана».

Уесь камплект можна набыць усяго за 15 тыс.

Прапанава дэйнічае да 30 красавіка!

Телефон (029) 643-57-33, e-mail

exlibris@tut.by, паштовы адрес:

Менск, 220050, п/с 333.

Распродажа старога «ARCHE»:

ARCHE 8 (13) 2000 (Скарнына) 1 тыс.

ARCHE 9 (14) 2000 (Мэддыцына) 2 тыс.

ARCHE 3 (17) 2001 (Скарнына) 1 тыс.

ARCHE 5 (19) 2001 (Украінскі) 2 тыс.

ARCHE 1 (21) 2002 (Для ўсіх) 2 тыс.

ARCHE 2 (22) 2002 (Нашы дэйткі) 2 тыс.

ARCHE 3 (26) 2003 (Pax Americana) 2 тыс.

ARCHE 6 (29) 2003 (Еўропа на ўсход ад Зуроў) 2 тыс.

ARCHE 1 (30) 2004 2 тыс.

ARCHE 2 (31) 2004 2 тыс.

ARCHE 4 (33) 2004 3 тыс.

Уесь камплект можна набыць усяго за 15 тыс.

Прапанава дэйнічае да 30 красавіка!

Телефон (029) 643-57-33, e-mail

exlibris@tut.by, паштовы адрес:

Менск, 220050, п/с 333.

Слова ад «Дзяяслава»

На наш часопіс на 2005 год можна падпісацца ў любым паштовым аддзяленні Беларусі.

Наш індэкс 74813 (для індывидуальных падпісчыкаў),
— 748132 (для ведамаснай падпісці).

«НН» з радасцю друкуе ў газэце і на сایце www.nn.by выдадзеныя

чытальня лісты, водгукі і

меркаванні. З

прычыны вялікага

аб'ёму пошты, мы

ня можам

пацвярджаць

атрыманыя Вашых

лістоў, ня можам

ізвестыць

неапубліканыя

матэрыялы.

Рэдакцыя пакідае за

сабой права

рэдагаваць допісы.

Лісты мусіць быць

падпісаны, з

пазнакам адпакі.

Вы можаце дасылаць іх

поштай, электроннай

поштай чи факсам.

Наш адрас: а/с 537,

220050, Менск. Е-

mail:nn@promedia.by.

Факс: (017) 284-73-29.

Доўгі шпацыр у бясконцасьць

КУРТ ВОНЭГУТ

Яны гадаваліся дзіверы ў дзіверы, на ўскрайку гораду, калі падлеў, і лясоў, і садоў, з краівдам на мілую званчку школы для сляхты.

Цяпер ім было па дваццаць, ня бачыліся амаль год. Заўсёды паміж імі была прымесная, гульявая цеплыня, але николі ани слова пра кананье.

Яго звалі Ньют. Яе — Катарына. Толькі мінүт пойдзены, і ён пагрукаў у яе дзіверы.

Катарына падышла да дзіверя. Яна несла тоўсты, бліскучы ча-сопіс, які чытала.

Часопіс быў цалкам прысьвечаны нявестам.

— Ньют! — зъдзівілася яна.

— Не мага я ти пашыцца від ся моі? — сказаў ён. Ньют быў сцішын хлопец, нават з Катарынай. Ён хаваў сваю сцішынниць за адступным выглядам. Нібыта тое, што яго хвялявало, было далёка. Нібыта ен быў сакрэтным агентам на ваканіях, які робіць кароткі пе-рапынак між прыгожымі, далёкімі рыхыкоўкімі ўчынкамі. Ньют заўжды размаўляў у такой манеры, нават калі спраўа тычилася яго больш чым непасрэдна.

— Пашыцца від ся Катарына?

— Крок за крокам, — сказаў Ньют. — Праз лісце, пераз мас-ты...

— Нават не падаравала, што ты ў горадзе, — сказала яна.

— Прыйехаў хвіліну таму, — сказаў ён.

— Усё яшчэ ў войску, як я бачу, — сказала яна.

— Яшчэ сэм месцаў, — сказаў Ньют. Ён быў жаўнер першай кля-сы артылеры. Яго ўніформа скамечылася. Яго быт былі нячып-чаныя. Яму траба было пагаліца. Ён прыцяпнушы руку да часопісу:

— Давай паглядзім прыгожую книжку.

Катарына працягнула часопіс.

— Я выхджу замуж, Ньют, — сказала яна.

— Я ведаю, — сказаў ён. — Да-вой пройдземся.

— У мене столькі справаў,

Ньют, — сказала яна. — Да вясель-ля ўсяго тыдзеня.

— Паслы шпацыру, — сказаў ён, — ты зробішся ружовай. Ты

зробішся ружовай нявестай. —

— Ружовай нявестай... як яна... як яна... як яна, — казаў ён, паказа-ючы ёй ружовых нявест.

Катарына зрабілася ружовой, калі падумала пра ружовых нявест.

— Гэта будзе мой падарунак Генры Сыцоарта Чайзэнзу, — сказаў Ньют. — Калі я вазму цябе на шпацыр, я вярну яму ружовую ня-весну.

— Ты ведаеш яго імя? — зъдзівілася яна.

— Маш пісала, — сказаў ён. — З Пітсбургу?

— Так, — сказала яна. — Ён бы табе спадабаўся.

— Мабыць, — сказаў ён.

— Ты... ты прыйдзеш на вясель-ле, Ньют? — спыталася яна.

— Суміяся, — адказаў Ньют.

— Твой водуск такі кароткі?

— Водуск? — ён разглядаў рэк-ляму хатнія срэбра на дзівере ста-ронкі. — Я юн водуску.

— Што? — сказала яна.

— Гэта называецца самаволкай, — сказаў Ньют.

— Не, Ньют! Скажы, што не! — сказала яна.

— Так, — сказаў ён, усё яшчэ гледзячы на часопіс.

— Чаму, Ньют? — сказала яна.

— Мне траба было высьветліць, які арнамэнт будзе на тавине срэбры.

— ... — сказаў ён. Ён чытаў назывы арнамэнтаў для срэбра з часопісу.

— «Альбомарль»? «Верас»? «Ле-генда»? «Паўзучая ружа»?

— Ён паднім вочы, усміхнуўся.

— Я плянірую падарыць табе і твайму мужу ляжку, — сказаў ён.

— Ньют, скажы мне праўду, — прасіла яна.

— Я хачу прайсціся, — сказаў ён.

— Яна сашчапіла рукі ў сяст-рынскім болі.

— О Ньют, ты мянен падманва-еш, што пайшоў у самаволку, — сказала яна.

Ньют ціх зымітаў паліній-скую сірень і паднім бровы.

— Ад... адкуль?

— Форт Брэг, — сказаў ён.

— Паўночная Караліна?

— Калі Фэствіло, дзе Скарлет О'Хара хадзіла ў школу.

— Як ты дабраўся сюды, Ньют? — спыталася яна.

Ён зрабіў кулаком з адстаўле-ным вілкім пальцам жэст, нібыта галасу на дарозе.

— Два дні, — сказаў ён.

— Твая маці ведае? — спыталася яна.

— Я прыйехаў не наведаць маці.

— Каго ты прыйехаў наведаць?

— Цябе, — сказаў ён.

— Чаму мянен? — спыталася яна.

— Тому што я цябе хакаю, — сказаў ён.

— Цяпер мы можам пра-туляцца! Крок за крокам, праз лісце, пераз мацты...

І яны шпацыравалі, ішлі праз лес па карычневым дыване зь лісці. Катарына была злосна і

ўзрушаная, сылёзы стаялі ў яе вачах.

— Ньют, — казала яна. — Гэта абласлотнае вар’яцтва.

— Што? — спыталася Ньют.

— Цяпер хакаю, што ты мянен каҳаеш. — Ты ніколі не каҳаеш пра гэта раней.

Яна спынілася.

— Давай працягнем шпацыр.

— Не, — сказала яна. — До-сыць. Ня траба міе было нааугл тэбай ісці.

— Ты пайпіла, — сказаў ён.

— Каб вывесыц цябе з дому, — сказала яна. — Калі я бхто-не будзі зайдзіц і пачу, што ты мянен каҳаеш за тыдзен да вясельля...

— Што б яны падумалі?

— Іншы падумалі, што ты зъе-хай з глузды.

— Чаму? — спыталася Ньют.

Катарына глыбока ўзыхнула і пра-мовіла:

— Дазволь мне сказаць. Я вельмі ўражанае вар’яцтвам, якое ты зрабіў, — сказала яна. — Калі я хто-не будзі зайдзіц і пачу, што ты сапраўды ў са-маволцы, але, мабыць, так і сцьб. Я не могу паверыць, што ты сапраўды каҳаеш мянен, але, мабыць, так і сцьб. Але...

— Так і сцьб, — сказаў Ньют.

— Ну, я вельмі ўражанае, — сказала Катарына. — І ты мне вельмі падабаешся як сябар, Ньют, вельмі-вельмі, але пра тужа надта позна.

Яна зрабіла крок ад яго.

— Ты нават ніколі мянен не пада-ваў, — сказала яна і запрацтавала-ла рукамі: я на маю на ўзбас, што ты павінен зрабіць гэта зараз. Пра-сти я хачу сказаць, што ўсё гэта так нечакана. У мене німа нават пры-блізінага ўзяліненя, што табе адка-заць.

— Проста пашпацыруй яшчэ крху, — сказаў ён. — Атрымай задавальне-лынені.

— Якай рэакцыі ты чакаў ад мянен? — спыталася яна.

— Як я мог ведаць, чаго чакаў? — сказаў ён. — Я ніколі раней нічога падобнага не рабіў.

— Ты думаў, я кінуся табе на шыю?

— Мабыць.

— Даруй, што расчараўала пябі,

— сказала яна.

— Я не расчараўаны, — сказаў ён. — Я не разылчваў на гэта. Гэта вельмі прыменна, пра туга прагульніца.

Катарына зноў спынілася:

— Ты ведаеш, што албудзенца паслья?

— Неа, — сказаў ён.

— Мы пасцінен адно аднаму руки і разыдзімся сібрамі. Вось што албудзенца паслья.

Ньют хітні паглаві.

— Пойнты падрадак, — сказаў ён.

— Успамінай мянен час ад часу. Успамінай, я моцна я каҳаў цябе.

Не жадаюць таго, Катарына за-рыдала. Яна павінтулася сіпінай да Ньюта і паглядзела на бяскон-ную калянаду дрэў.

— Што гэта значыць? — спыталася Ньют.

— Лютасіц! — Яна сыпінушла кулакі.

— Ты на меші права...

— Мне траба было высьветліць, — сказаў ён.

— Калі я цябе хакала, — сказала яна.

— Падада табе знак рабней.

— Падада?

— Іншыя!

— Лютасіц! — Яна сыпінушла кулакі.

— Ты на меші права...

— Мне траба было высьветліць, — сказаў ён.

— Калі я цябе хакала, — сказала яна.

— Падада табе знак рабней.

— Падада?

— Іншыя!

— Лютасіц! — Яна сыпінушла кулакі.

— Ты на меші права...

— Мне траба было высьветліць, — сказаў ён.

— Калі я цябе хакала, — сказала яна.

— Падада табе знак рабней.

— Падада?

— Іншыя!

— Лютасіц! — Яна сыпінушла кулакі.

— Ты на меші права...

— Мне траба было высьветліць, — сказаў ён.

— Калі я цябе хакала, — сказала яна.

— Падада табе знак рабней.

— Падада?

— Іншыя!

— Лютасіц! — Яна сыпінушла кулакі.

— Ты на меші права...

— Мне траба было высьветліць, — сказаў ён.

— Калі я цябе хакала, — сказала яна.

— Падада табе знак рабней.

— Падада?

— Іншыя!

— Лютасіц! — Яна сыпінушла кулакі.

— Ты на меші права...

— Мне траба было высьветліць, — сказаў ён.

— Калі я цябе хакала, — сказала яна.

— Падада табе знак рабней.

— Падада?

— Іншыя!

— Лютасіц! — Яна сыпінушла кулакі.

— Ты на меші права...

— Мне траба было высьветліць, — сказаў ён.

— Калі я цябе хакала, — сказала яна.

— Падада табе знак рабней.

— Падада?

— Іншыя!

— Лютасіц! — Яна сыпінушла кулакі.

— Ты на меші права...

— Мне траба было высьветліць, — сказаў ён.

— Калі я цябе хакала, — сказала яна.

— Падада табе знак рабней.

— Падада?

— Іншыя!

— Лютасіц! — Яна сыпінушла кулакі.

— Ты на меші права...

— Мне траба было высьветліць, — сказаў ён.

— Калі я цябе хакала, — сказала яна.

— Падада табе знак рабней.

— Падада?

— Іншыя!

— Лютасіц! — Яна сыпінушла кулакі.

— Ты на меші права...

— Мне траба было высьветліць, — сказаў ён.

— Калі я цябе хакала, — сказала яна.

— Падада табе знак рабней.

— Падада?

— Іншыя!

— Лютасіц! — Яна сыпінушла кулакі.

— Ты на меші права...

— Мне траба было высьветліць, — сказаў ён.

— Калі я цябе хакала, — сказала яна.

— Падада табе знак рабней.

— Падада?

— Іншыя!

— Лютасіц! — Яна сыпінушла кулакі.

— Ты на меші права...

— Мне траба было высьветліць, — сказаў ён.

— Калі я цябе хакала, — сказала яна.

— Падада табе знак рабней.

— Падада?

— Іншыя!

— Лютасіц! — Яна сыпінушла кулакі.

— Ты на меші права...

— Мне траба было высьветліць, — сказаў ён.

— Калі я цябе хакала, — сказала яна.

— Падада табе знак рабней.

— Падада?

— Іншыя!

— Лютасіц! — Яна сыпінушла кулакі.

— Ты на меші права...

— Мне т

Андрэй Хадановіч: «Настаўнікі літаратуры мусяць быць добрымі піяршчыкамі»

Вышаў першы ў гісторыі беларускай літаратуры зборнік лімэрыкаў «Землякі, або Беларускія лімэрыкі». 12 красавіка ў Доме літаратара прэзэнтацыя з удзелам аўтара Андрэя Хадановіча. З Андрэем Хадановічам гутарыць **Яўгенія Манцэвіч**.

— Андрэю, што супольнага між андэграўндам і сучаснай беларускай літаратурай?

— Уся літаратура ў сέньшнім свесе — андэграўнд. Большасць людзей спажывае прынцыпова іншае — ходзячы з супермаркеты па поп-корн і кока-колу. Раней літаратура была заняткам элітарным. Ціпэр слова «эліта» сустракаеца пераважна ў іншых кантэкстах (элітная блягізна й г.д.). Да інтэлектуалаў амаль не прыслухоўваюцца на ўзроўні вялікай палітыкі. У сваю чаргу, інтэлектуалы на лічач патрэбным лезці не ў сваю сферу, на штосьці ўпльываць. Для пісменніка адзінай добраі задачай ёсьць пісанье *добрай* літаратуры, без прэтэнзій на прарочыя мэты. Аднак гэта занадта лёгкі шлях — казаць самому сабе: «Я — андэграўнд, пішу для сябе і вузкая кола людзей». Калі ты не паленаваўся запісаць свае радкі, табе ўжо не абняйка вайдыторыя. А калі так — за аўдыторын трэба пазмагацца. Пазмагацца з поп-корнам, кока-колай, FM-фарматам, маразмам сунтуацыі ў Беларусі, зъ змяшаліся найгоршыя праўныя спажывецкага грамадства й перакыткі постсавецкага калгасу. Аказваецца, зрабіць яшчэ нешта можна. Калі ёсьць пакупнік, то трэба учыміцца на кніжную паліцу. Не наракаць, што цібя не чуюць, а рабіць высілкі, каб пачучы.

— Ці можа літаратура стаць
першай справай людзей?

— Література ня мусіць быць. Бод траба найперш не памерзі з голаду. Калі ты сыты ў задаволены, тады ўзыняючі і духоўныя памкненіні. Шкада, што ў парадунаныні з мінульты стагодзьдзямі чалавек відавочна здрабнечу і звяднісёу, звузліся кала яго патрэб. Аднак ёсьць людзі, што яны могуць абыцьцісь без «непатрабна-лішнія». Література і належыць да такіх прыгожых непатрабна-лішніх рэчаў, якія робіць чалавека чалавекам. Калі чалавек час ад часу глядзіць на зоркі, какахе ёй рэзаге на хаканніе, то наэзія ў літературе павінны трапіць у базавы набор жыццёвых патрэб, без якіх ня можа быць чалавека.

— Школьная праграма беларускай літаратуры такая, што ва ўяўленыні вучняў усе пісьменнікі пісалі пра сялян і іх беднасць.

— Догур час моладзь знаходзілася пад прэсам школьнай праграмы настаўніцы Мар'і Іванаўны, якую найчасцей ненавідзялі. А разам з ёй неінавідзялі аўтараў, якіх яна прапануе. Немагчыма шчыра любіць тое, што цябе прымушалі чытаць і загадвалі ўглазу цыквікам! Натуральна, выбухае бунт. Я прыхільнік

жывой літаратуры «з чалавечым тварам», калі аўтар — на праста труп на фатадымку ў хрэстаматы. Згадваюць радкі аднаго юнага паэта: «Падручнік — гэта ад слова *падучыць* вучняй». Раскажу два выпадкі. Як апавядала знаёмая настаўніца падрыхтаваў аднойчы вучану для няскласнага чытання лімэркі Хадановіча, сказаўшы: «У мінукім стагоддзі з такі пісменнікі». Другі, пачуўшы прозвішча Хадановіча, вырашыў парашуміцца: «Гэта той, каго з Жылкам *расстралялі?*» (Хоць Жылкі николі не расстрэльвалі, мне це ѿсьць такое суседства). Выглядзе, беларускі пісменнік — значыць, мёртвы, беларускі пісменнік — значыць даўно мінулае й неактуальнае, беларускі пісменнік — тое, што мусіш вывучаць пад прымусам і ад чаго як можаш атрымаць прыемнасць. Але ў беларускай і ў сусветнай літаратуры процьма пісменнікі, «створаныя» для прыемнасці, для чытакай асадлды, для таго, каб быць праства неабходным, як далікатэнснае марожанае, як кубакі кавы, як добра цыгарта для аматараў палення, што яны могуць кінуць. Аднак для таго, каб гэта разумелі й чытакі, жывыя пісменнікі мусіць часцей нагадваць пра сябе жывым людзям.

— Але я ўдзячна сваім настаўнікам за тое, што яны прымушалі мянэ чытаць літаратуру.

— Настаунікі літературы мусіць вучицца ў піршчыкай — закідвацца цікаўную веду, працаць в звичнім нетрадыцыйнымі, гульнявымі спосабамі, захоўваючы аўтарытэт. Бо не прымушаць ніхто хлошаць займацца фізкультурай — гуляць у футбол ува-

Калі мне гавораць
пра школьнью праграму
беларускай літаратуры,
я згадваю радкі аднаго
юнага паэта: «Падручнік
— гэта ад слова
падручыць вучняў».

ходзіць у іх натуральныя ўзрос-
тавыя патрэбы. Трэба выкладаць
творчасць традыцыйных піс-
меньнікаў штограз так, каб на
ўрокі літаратуры «беглі», як на
футбольныя стадыён.

— Чаму на ісціпах па літаратуры на пытаньне «Маладая беларуская паэзія» студэнты рассказываюць пра Розанава й Гілевіча; крыху баючыся, пра Хадановіча й Жыбуля; а па часам іхніх маладых Тракт

і Лабадзенку слова сказаць ба-
яцца?

— Ну мяне хоць выключылі з катэгорыі «насамрэч маладых» (*Усыміхаеца*). Маладым беларускі літаратар-пачатковеці лічыўся ў нас да пішцдзесяці гадоў, пасля — пераходзіў у разрад пінсіянэраў. Для Беларус сёньняшня сытуацыя яшчэ неімаверна рэвалюцыйная. Зымрыца з

чык, перакладчык?..

— Шмат хто карыстаеца такім збітным штампам — тыгтан ці волат Адражэння. Я прыводзіць у прыклад вялікіх Міклэндзэла, Леанарда. Чаму? Бо ім удавалася сышвердзіц сябе ў самых розных галінах чалавечага духу, гэта адзнакі пераходнага і цікавага часу. Тут ня столькі заслуга творцы, колькі самай пераходнайшай часу, які правакусе творцу на эксперымент, рызыку, самарацскрываць. У гэтым сэнсе за беларускі прыклад можна ўзяць Лявона Вольскага. Эсэст, якуюца паэты і праказдольнія, і настоількі, а паглядзіш на іх творчасць — і падумаеш: «А чаму табе не сказали раней: «А зайдайся ты чымсыц іншым... напрыклад, музыкой?» У нас ніяма установы, якая бы выхоўвала прафесійнага літаратора, напрыклад, перакладчыка. Ні Лінгвістычны ўніверсітэт, ні БДУ не выхоўваюць. Адзін дае веданыне мовы, другі — культурныя веды. А разам не ёдаеща. Добра, каб у нас быў літаратурны факультэт (не ў Маскве ж па на-



СОЛНЦЕ ДАРЫ

існаваньнем Хадановіча ці Жыбуль — ў літаратуры — гэта ўжо вялікіе ўзрушэнне для акадэмічных колаў. Зывіа будзе расць ў гэта-мэтрыйнай прагрэсіі. Калі сёняня Віктар Жыбуль ці Верна Бурлака трапляюць ужо ў самі дыскусіі пра літаратуру, значыць, заўтра там будуть прысутнічаць і Глеб Ладабенка, і Віка Трэнас. Гім не давядзенца чакае 50-гадаводчы юбілею для «кананізацыі». У маладых творцаў ёсьць генійны шанц іскравымі добіткамі ствараць нешта істотнае! Й паслыпіваць трапляць на радыё, тэлебачаньне, у газэты — раней, чым нехта звернуў зарыентуецца і ўключыць іх у «чорную сіліцу».

— С. Курс у «ARCHE» параднала вас з Пушкіним, Ви адказалі, що лепш быть Хадановічам.

— Пушкінсьм быць таксама добра. Думаю, єн пачувався нядрзняна будучы Пушкінским. Праўда, яму ніхто не прапаноўваў быць Хадановічам. (*Усымка-цица*) І навошта Хадановічу быць Пушкінским? «У кожнага свая долі і свой шлях шырокі», — сказаў Шаўчэнка (паз., не футбаліст). Кожны — у свайя эпосе, свайя краіне, са сваймі калегамі па пыры і чыгачамі. Таму такія рочы не да парашунаўшы. Пушкин малі цешышь, а малі й абражашь парадуны з Гамзрам, Шэкспірам, Байранам. Ён жа Пушкин!. Трэба быць самім сабою.

— Да ік хто ж такі Андрэй
Хадановіч — паэт, выклад-

не абы-які паэт і мастак, перакладчык, наэвіліст — і ліздр не-калькіх музычных праектаў. Гэтая наіскраскайшыя прыклад, але малгі б' быць і іншыя. Асабліва сядр «постбумбамлітаўскай» моладзі. І дзесяцінаў гэтых людзей нельяза падзяляць на п'яціны інастасі. Мне здаецца, што такія інастасі мусіць арганічна дадавацца адна да адной. Калі ты лектар, то па тваіх лекцыях павінна быць відаць, што ты яшчэ й паэт, перакладчык і прэзыднедуш настое, каб быць артыстам. Калі ты перакладчык пазіцыі, то мусіш быць выдатным паэтам (не абавязковая для гэтага пісаць вершы). Ни веру ў добрых паэтаў і пры гэтым дрэнных перакладчыкаў — і наадварот.

— Ці можна навучища пісаць вершы?

— Есьць два скрайня погляды. Першы: усё ад Бога. Другі: у таленце 10 працэнтаў геніяльнасці і 90 — працы. Ісцінна недзе пасягніць.

Але я вядомасць такая будзе каштаваць даражэй і зынкне не наступнага дня!

Важна, кім ти нарадзіўся, як цібе выхоўвалі, ці чытала мама табе казкі. У гэтым працы ніякай няма, толькі кайф ад слуханья, а «міна запаваленага дзеяння» ўжо закладзена. Важны таксама іскай аўтарытэтны чалавек, які па першых спробах скажа, варта ці ні варта праціваць. Нават па tym, што чалавек робіць у 16—18 год можна сказаць, варта яму гэтым займацца далей ці не. Бо калі займацца варта — можна развіць здольнасці да досыць

У рамках вечарыны ка(сь)мічнай пазіі «Землікі: погляд з космасу» адбудзеца прэзэнтация кнігі Андрэя Хадановіча «Землякі, альбо Беларускія лімэрыкі». На арбіце Уладзімер Арлоў, Кася Камоцкая, Максім Жбанкоў, Юрась Барысевіч, Вальжына Морт, Глеб Лабадзенка, гурты «Нідыя», «Рацыйнайальная дымета» і «4..8., «Сны Юр'я Гагарына» у пастоўніцтве эксперыментальнай тэатру «ЕУЕ», «сатурыянскія» паэты Веры Бурлак і Віктара Жыбульды іншыя землякі. Месяц дзеяння: вакілі касмадром Дому літаратурата (вул. Фрунзен, 5). Пачатак а 18.00. Уваход вольны.

Звычайны чалавек плюс/мінус боль

СЯРГЕЙ ПРЫЛУЦКІ



Чытае бібліі—караны;
нібы старэнкі патэфон,

хрыпяць старонікі: «...грэшны, грэшны...»
і там, і тут — паўсюль шыза.

Па твары сlyзгает насыпешна
празрыста: вязкая слизя.

Ён дастае з кішэні пляшку,

бы пісталет/балейчык/нож,

і п'е, каўтае доўга, цяжка...

Пасля выходдіць. Валіць дождик.

На мосьце між нязнаных terra'у
канец маршруту. Fin-de-сялях.

Ані гетры; і колы цемпры,

бы колы пекла, далавах.

2005, студзень

Тры вершы Робэрту Фросту

Упарадкаваны парку

*The place is desert and let who so lurks
in silence, if in this he is aggrieved,
break silence now or be forever silent.*

R. Frost,
«The census-taker»

Зайшоўшы выпадкова ў парк стары
узімку, калі вечер рэзай скальплем марозу
сухія руки й твар, я буйчы унутры
заснуга аазісу у цені высачэзных
акаў, вольхай етс. двух мухчынаў.

Яны напаравес трымалі бэнзапілы; сълёзы —
смалісты мёд — бішчы, бы крывы,
на голых пнях. Я падышоў, спытаўся
і ў адказ пачуў: «Наводім во парадак:

зашмат было тут цемпры, глыбіня
палохае, таму во ачышчы
ад лісця глебу, парк ад лішніх дрэваў».

І я ўявіў сабе прылізаны ляндашфт
з дэкарэтыйнага дрэўцаў да газонаў,
амфіэтарту, ходнікай, арапай...

Бяз той, што ёсьць, таемнасць прысадаў,
маркоты возера і цяжкае расы

на арматуры пліт, фальклёнае жыгучкі,
птушынага хаосу ў сетках крон, —

я ведаю, упэўнены, жыццём перакананы, —
душа схаваецца, зьбяжыць, заб'еца ў норку...

Мне хочацца пакінуць ўсё як ёсьць:
той мілы кут, дзе чалавак дзяячыну,

і лаўку, дзе Каўфасіца чытаў;

той халадок, што абуджае страхі,

Бы мікі-маяс у масоўцы,
на схіле дзён — нішчымны лох,

Найўны прауда- й шчасцялоўца.

Цяпер — што Бах яму, што Боск.

Дом зруйнаваны. «Дах» сарваны.

Ёсьць дрэва, сын і дрэнны сон.

Падарожжа на ўскрайніночы

«...під мостом Мірабо не розійтуся кола піт'ими».

Наталка Білацаркевец

Бухі бухгалтар у таксоўцы
імчыць з фуршту на фуршт.
Яму херова. Ён кіроўчы,
харону ў кепцы, тэт-а-тэт

нікчэмнага жыцьця палову
выкладвае як на духу;
як бавіўся ды бўся клёва,
пра ўсіх знаёмаў — ху-із-ху.

Бы мікі-маяс у масоўцы,
на схіле дзён — нішчымны лох,
Найўны прауда- й шчасцялоўца.

Цяпер — што Бах яму, што Боск.

Дом зруйнаваны. «Дах» сарваны.

Ёсьць дрэва, сын і дрэнны сон.

АЛЯКСАНДРА ВОРВУЛЬ

Слоўнік скептыка



Халасыцяк — чалавек,
якому ўдалося не знайсці
жонкі.

Харакіры — няўдалы
пірсніг.

Характар — тое, што дазваляе
ведань, чаго ты на хо-
чаш.

Хвалявашца — на ве-
даць, дзе быў ваш муж да
пятай раніцы, а потым даве-
дацца.

Хворы на кашаль — чалавек,
які, зразумеўшы, што
хворы, ідзе не лячыцца, а ў
тэатр.

Хіруг — добра ўзброены
тэррапут.

Хітры — чалавек больш
разумны, чым яму гэта неаб-
ходна для шчасці.

Хічкок Альфрэд — чалавек,
які не любіў начных каш-
марай за тое, што яны пры-
ходзяць толькі ноччу.

Хлуснія — лекі ад цікаў-
насці.

Храпун — той, хто заўжды
засынае першы.

Хцівасць — гэта калі хо-
чаш усяго і адразу, а атрымлі-
ваеш нічога і паступова.

Цапка — вынаходка дар-
ослых, прыдуманая дыя того,
каб дзеци не заміналі ім гу-
ляль у свае.

Цнатаўасць — самае не-
натуральнае з сэксуальных
выхварэнняў.

Цнота — адсутнасць дас-
таткова моцных спакусы.

Цуд — падзея, апісаная

людзімі, якія чулі пра яе ад-
тых, хто яя ня бачыў.

Цывілізацыя — гэта калі
цябе забіаць і не адраза-
цьце вушней.

Цыклён — істота, якой хা-
паша і манокля.

Цынізм — патриманы ід-
алізм.

Цырымонія — вынаходка
разумных, якая дазваляе
трымца дурніцу на адлег-
ласці.

Цыгтата — магчымасць
сахаваць уласныя думкі.

Цыгтатык — чалавек, які
выкарыстоўвае чужыя слова
для папярэджэння чужых
думак.

Цывінтэр — месца, дзе ўсё
становіцца на свае месца.

людзімі, якія чулі пра яе ад-
тых, хто яя ня бачыў.

Цывілізацыя — гэта калі
цябе забіаць і не адраза-
цьце вушней.

Цыклён — істота, якой хা-
паша і манокля.

Цынізм — патриманы ід-
алізм.

Цырымонія — вынаходка
разумных, якая дазваляе
трымца дурніцу на адлег-
ласці.

Цыгтата — магчымасць
сахаваць уласныя думкі.

Цыгтатык — чалавек, які
выкарыстоўвае чужыя слова
для папярэджэння чужых
думак.

Цывінтэр — месца, дзе ўсё
становіцца на свае месца.

у засені каштанай, запусценьне
мне застануцца родна стыхіяй.
Я так хачу, каб змоўкі енкі бэнзапілі.

Вось так мы і ўцякаем ад стальнія:
бы дзеци, інфантынай плачам: «Мама!»,
не заўважаючы, што мамы ўжо няма,
што самі ўжо ків'ем на такія свободы;
што час садоўнік з намі зросся,
жалезным шублікам, нажніцамі, пілою
гвалтоўна прачыны абрэны нашы лёсай.
Ды ўсё-такі па-ранейшаму наўні
не ад сябе — ад съвету патрабуем
Гармоніі. А съвет... што съвет? Нічога.
Ён, цынік, клау на нас, съляпых нябогаў.

Выбар

Стань я гандляром несумленным, судзьдзём
прадаждын, распусним старым съвятаром,
дах знайшы даўкадна, якое цапло
і ўтульнасць прыносіць падобнае зло.

Стань фэрмэрам мухним наўбоч ад шашы,
манахам, што песьціц разары душы;
руплюцам культуры, цудоўным шаўцом, —
хваліўся баўсюць — carpe diem! — жыццём.

І вось вагаешся між лёсам тым і тым:
той падаеца падушным, той — благам.

Ды раптам бачыш: кожны ягамосьць
пад маскай застаецца тым, кім ёсьць,
глыбае міса шчасцьця й смутку соль;
звычайны чалавек плюс/мінус боль.

Каменная агародка

Ён быў як агародка з камянёў,
што попельнае зьмейкам трывала
мяжу ўладаныя — горы валуну, —
падобны да рэштак менш трывалых
за гэты дом палацаў, дзе-нідзе
свяціцся драпежнымі хадамі;
не баючыся анічога — і на вадзе,
ні снегу зім не здоючыся, цям'ю,
што небяспека не ў гулі стыхія,
але у росьце трау і шуме дрэваў,
што гэты незнаймёсць съвет — глуху
да жальбаў, і таму ахоўваў — зълева,
справа, асуды — свой абязь,
дзе узвышаўся моцы і зымрэння съцяг.

2005, студзень

АДАМ ГЛЁБУС



Сучаснікі

1988. Віка і съцяг

Блакітнавою Віку Казлову на пад-
сядзэнні таварства маладых літа-
ратараў «Тут'гысь» выбралі намес-
нікам старшыні. Ніякіх літаратурных
твораў Віка на той час не мела. І раптам
яна рабіцца кіраўніком сірэд пад-
этай і падзяліўшыся. Чаму? «Тут'гысь»
былі мадца палітызованыя, і, як кож-
най арганізацыі з акрэсленым съве-
таглядам, што не супадаў з дзяржав-
най ідэалёгіяй, ім трэба было мець у
лідэрах людзей, здатных на герачы-
стную ўчынку. Віктара якраз і
з'яўляўся такі ўчынок. Уночы па-
пажарнай лесівіцы яна залезла на дах
Опэранага тэатру і ўзяла над сталі-
цаю беларускі нацыянальны съцяг.
Бел-чырвона-белы штандар пралунаў
над Менскам адзін дзень. Міліцыян-
ты не знайшли аўтаркі акцыі. І дзякую
боту, бо за падобны ўчынок штамт хо-
тілі атрымаць тэрмін. Віку абрали ў кіраўніцтва «Тут'гы-
сь» — хай не вялікая, але ж узнаго-
рова да герояства.

11.01.2005, 14:30

1986. Дамашэвіч і лёгкасць

Быў час напярэдадні вялікіх зъме-
наў. Адчуванье съвежай візгіўнасці
лунала ў прасторы. На беразе Чорна-
га мора, сядзяць ў дэндрапарку, я на-
пісаў апавяданне пра каканыне
«Паміж папярэднім і наступным». Тэкт я панес у часопіс «Маладосць». А куды ж яшчэ несці апавяданне
пра пілзгіўнись, пра брыдкае і маладое жа-
данні?! Загадчык адзізу прозы —
Уладзімер Дамашэвіч ад мянущы
Дзед — накрэмзай апоўкам на маргі-
нэзе майстро пракаінага опусу: «Луста,
лётка, ні пра што...» Мне спадабала-
ся алінка. Дзед, зразумела, намер-
ваўся выказаць свой скепсіс адносна
малазначасці такай гэммы, як курортны
флірт. Але ў дэрэзньненне ад
Дзеда мне заўсёдзе хадзела пісаць лёг-
тку і ні пра што. Міне ў гэтым пе-
рекану ў дзед — Дамашэвіч.

10.01.2005, 12:14

2004. Стогoff і хлопчыкі

У свай анталёгі рок-н-рольных ус-
памінаў «Бронзавы рок ад «Санкт-Пе-
тэрбургу» да «Ленінграду» Ілья
Стогoff заўважыў у прадмесце: «Ра-
сейскі рок-н-рол буў зроблены хлоп-
чыкамі з добрых сем'яў». Тоэ ж мож-
на сказаць і пра беларускі рок-н-рол.
«Бонда» і «Мроя» — наўпешныя гур-
ты на тут'гышніх аўшарах — стваралі-
ся «хлопчыкамі з добрых сем'яў». У
Лявонін Вольскага бацькі былі адна-
ными пастамі, а івана Маркава тата —
выйбітны скульптар... Есць у нас
яшчэ трэці культавы гурт «НН» —
«Новае Неба», створаны дзяўчынкай
Касяй, якая таксама выхўвалася «ха-
рошымі» бацькамі. І сапрауды, не
зразумела, чаму і ў Англіі, і ў Расеі, і ў
Іспаніі міт, што рок-н-рол граюць
хаблы і жлабы. Напэўна, гэты міт вы-
паўзае з кансерваторыі, дзе людзі па-
двацца гадоў вучанца іграць і съпя-
ваць, а стварыць рок-н-рольны ка-
манды не могуць.

11.01.2005, 14:44

НОВЫЯ КНІГІ

**Лунінецкая муз. Альманах. №15: Іль-
чык М. Дае жыве душа... Вершы, замалёўкі**
/ Рэд. В. Жылко, В. Філатаву. — Лунінец, 2004. —
32 с. 100 ас.

Annus albaruthenicus = Год беларускі. Т. 5
/ Рэд. С. Яновіч. — Крынкі: Villa Sokrates, 2004. —
324 с.

Нумар зъміячысава даследаваны А. Макміліна
«Васіль Быкаў». А. Латышонка і А. Белага «Скандынаўская
каран Рагвалода», а таксама П. Басючанкі, Л. Та-
расевіч, А. Макміліна, А. Разанава, Ч. Мілаша,
ірландскую пазыю і інш.

**Станкевіч Г. Знаві: Вершы / Улад. В. Гра-
кун. — Бешанковіцы, 2003. — 82 с. 299 ас.**

Святыя Казімер у Паазер'і: 400 годад
кацаліцызму ў Лепельскім краі / Улад. А. Белы,
І. Зімчонак, Л. Ульскі, В. Явід. — Лепель: Leple, 2004. — 348 с. 299 ас.

Выход кнігі прымеркаваны да 400 годадзя
Лепельскага касцёлу св. Казімера, а прысьве-
чана яна першаму кіраўніку адроджанага Леп-
ельскага даканату Мечыславу Янчыму. Зъмія-
чысава багаты ілюстрацый і архіўныя матэрыялы.

Сяргей Лескес

Капітан футбольнага клубу «Касьцёл»

Калі Карава Вайтылу спыталі, ці не забаронена кардыналу катаца на лыжах, ён адказаў, што кардыналу забаронена кепска катаца на лыжах. Ян Павал II быў першым папам-спартоўцам. Ён гуляў у футбол, катаўся на горных лыжах, плаваў, ўсё жыцьцё хварэў за польскі футбольны клуб «Краковія».

Съмерці пантыфіка адсунула на другі плян чвэрцьфінальныя матчы футбольнай Лігі чэмпіёнів, развязку прэстыжнага тэніснага турніру ў Маямі, іншыя спаборніцтвы. У суботу ў Італіі, за некалькі гадзін да съмерці Яна Паўла II, быў адменены ўсё спартовыя спаборніцтвы ўік-енду. Адміністры матчы футбольнага чэмпінату ў Польшчы і Мэксіцы, нядзельныя гульні ў першынствах Гішпаніі і Партугаліі началіся з хвіліны маўчання. 4 красавіка на кракаўскім футбольным стадыёне адслужылі съявую ѹімшу. З маленства Карава Вайтыла хварэў за тантрэйшую «Краковію» і пазней, ужо за часамі пантыфікату, заўжды цікавіўся сінімі выступленнямі. Хоць ціпер у польскім чэмпінате зусім іншы фаварыт — «Вісла».

Сам Карава Вайтыла — Ян Павал II, каб не абраў шлях съвтара, мог бы быць нікенскім спартоўцам. Падчас вучобы ў Вадовіцах ён гуляў у футбол — спачатку як абаронца, потым як галкіэр. У 1953 г.

Карава Вайтыла першы раз выбраўся на сплаў на байдарках па Мазурах. Высечкі сталі штогодовымі і традыцыйнымі. Так, у 1958 г. падчас аналагічнага сплаву ў Мазурах прыйшла вестка, што яго адрапілі кракаўскім вікарным біскупам. Аўтостопам Карава Вайтыла прыхінуў у Кракаў, адбыў урачыстасць і — вярнуўся на Мазуры, сплаўляцца далей на байдарках зь сабім. Зімой Карава Вайтыла баў вольны час катаннем на горных лыжах щаандраваннем па Татрах. Захаваў спартовыя звычкі ён і пасля пераезду ў Рым. Тады яшчэ кардынал Вайтыла кожную вольную хвіліну выбраўся ў горы ды заахвочваў да гэтага падначаленых, у якіх дух захопліваў ад гарналахнічай спуску. Усім вядомы наступны факт, калі Карава Вайтыла спыталі, ці не забаронена кардыналу катаца на лыжах, ён адказаў, што кардыналу забаронена кепска катаца на лыжах.

У жніўні 2004 г. у Ватыкане быў створаны дэпартамэнт спорту, а пасля съмерці

пантыфіка прэзыдэнт Італянскага алімпійскага камітэту Джані Патручы заявіў: «Адышоў папа спартоўцаў».

У першы год пантыфікату Ян Павал II загадаў, каб у ягоні летнім рэзыдэнцыі ў Кастэльгандолфа пабудавалі басін. І плаваў у ім да каstryчніка 2002 году! А краху раней, пасля настойлівых просішчаў дактароў, «зазвязаў» з горнымі лыжамі. Але працягваў удзяляць шмат увагі спорту ў сваіх казанях. Ён лічыў, што спорт — адна з найважнейшых звязу, здольных перадаваць глубокую кащоўнасць ўсім зразумедай мовай. «Спорт развязывае не толькі багатыя мажлівасці чалавека, але і ягоныя інтэлектуальныя і духоўныя здольнасці», — назначыў 264-ты біскуп Рыму на съвятаваны спартоўкам Вялікага юбілею хрысціянства ў каstryчніку 2000 года.

29 каstryчніка 2000 г. калі 60 тыс. спартоўцаў з усяго сьвету сабраліся на Алімпійскім стадыёне ў Рыме. Ян Павал II зрабіў на «папамабіль» ганаровы круг на стадыёне, бласлаўляючы ўсіх прысутніх, а затым адслужыў съвятую імшу. Па заканчэнні літургіі адбыўся футбольны матч Італія — Зоркі астяніга съвету. Пе-матч пачаткам гульні, калі аркестр кара-бінэрэу зіграў італьянскі гімн, пантыфік узняўся як прости за ўзяўтар. Апроч таго,

Ян Павал II насуперак праграме прасядзеў на стадыёне ўвесце матч і пакінёў арэну толькі пасля фінальнага съвістка, як і ас-татнія тыфозі.

У ватыканскіх апартамэнтах прыняўся ізсякті спартовых дэлегацый — ад бак-сара Мухамэда Алі да аўтагонішкія Міхээла Шумахера і прэзыдэнта «Фэрары» Люкі дэ Мантэзмальы. Заўтары клубу «Краковія» падарылі яму білет пад нумарам адзін на хатнія падынкі клубу ды майку таксама з нумарам адзін і надпісам «Карава Вайтыла». Легендарная «Барэлён» абраза яго ганаровымі слірами каманды, і пантыфік штогод улетку атрымліваў абанэмэнт на матчы каталёнскага клубу.

Кіраунік «Ромы» Франка Сэнсі называў пантыфіка «Батыстутам гісторыі XX стагодзінды», парадаўшы Карава Вайтылу з наілепшымі форвардамі свайго дружыны, і ўдакладніў: «Але папа ня толькі гулец атакі, які дзікуючы інтуіцы і здольнасцім вырашае мнóstва проблем, ён таксама і капітан, які вядзе за сабой каманду — Касьцёл, і калі трэба, як сапраўдны кіраунік клубу, размаўляе з эй за зачыненымі дзвіярымі».

Спартовы съвет смуткую па добрым папу, які выступаў супраць расізму, допінгу і камэрціялізацыі спорту.

Падрыхтаваў Алег Раівец

Хэнлан вызначыўся са складам

Галоўны трэнер нацыянальнай зборнай Беларусі па хакеі Глен Хілан, што лягася трэнераваў «Вашынгтон Кенігтайз», называў кандыдатуру на пасэду на чэмпіянате свету ў Аўстріі.

Галкіёры — Андрэй Мезін (СКА, Санкт-Пецярбург), Сяргей Шабанай («Мэталюрг», Навакузнецк).

Абаронцы — Андрэй Башко, Аляксандар Радзінскі, Уладзімер Світяз (усе — «Керамін», Менск), Аляксандар Журык, Уладзімер Конопац, Сяргей Ярковіч («Юнацтва», Менск), Аляксандар Макрыцкі («Гомель»), Руслан Салей («Ак Барс», Казань), Сяргей Стас («Эсэн», Німеччына), Алег Хмыль (МУС, Цверь).

Форварды — Міхаіл Грабоўскі («Нафтакамік», Нафтакамск), Уладзімер Цыплакаў (ЦСКА, Масква), Андрэй Касыцкін («Гамільтон Бульдогс», Канада), Зыміцер Дудзік, Сяргей Задзялёнай, Андрэй Расоўка, Аляксей Савін, Аляксей Страхай, Аляксей Угароў (усе — «Юнацтва»), Аляксей Крупіцкай, Зыміцер Мялешка, Яраслаў Чупрыс (усе — «Керамін»), Алег Антоненка (МУС), Яўген Есаудаў («Гомель»), Андрэй Сакебала («Сібір», Новасібірск), Канстанцін Калыдоў («Спартак», Масква).

У складзе магчымыя змены. Хэнлан па-біцца выклікаў на нацыянальную дружыну пару галкіёраў з нацыянальнага чэмпіянату, бо месяц таму Мезін чартовы раз заявіў, што на мае намеру гуляць больш за зборную. Першыя кантрольныя матчы беларусы правядуць у Менску 14 і 16 красавіка супраць зборнай Німеччыны. Цікава, што браму неміц абаране Олаф Колыц, асноўны галкіэр «Вашынгтону».

Першы тытул у сезоне

Максім Мірны і Ёнас Б'ёркман (Швэцыя) выйграли прэстыжны тэнісны турнір соры «Мастэрс» у Маямі (прызывы фонд — \$3,45 млн) — Nasdaq-100. У фінале беларуска-

швэдзкая пара выйграла ўзмбайбайці Уэйна Блізкай і Кевіна Ультса — 6:1, 6:2. У Мінску гэта першая перамога ў пárных разрадзе сёлета і 21 за кар'еру. Пасыпех у Маямі ўзьнік беларусу ў індывідуальным рэйтынгу пárных тэнісістаў з дзясятага на чацвертае месца.

Самсонаў — наймацнейшы ў Эўропе

Майстар «малой ракеткі» Ўладзімер Самсонаў стаў шасціразовым чэмпіёнам Эўропы, выйграўшы ў дэцім Орхусе чэмпінат кантыненту па настольным тэнісес ў асабістым першынстве. У фінале беларус перамог бельгійца Жана Мишеля Сэвэ — 4:1 (11:6, 9:11, 11:9, 11:5, 11:8).

Купляйце францускае

Трэцюю гонку сезона «Формулы-1» («Гран-при Бахрейну») выйграў гішпанец Фэрнанда Алонса на «Рэно». Гэтага днём перамога гішпанца ў сэзоне, і трэцяя запар перамогікам францускай стайні — пераможкамі першага гран-при ў Мэльбурне быў напарнік Алонса Джалікарда Фізыкела. У Кубку канструктараў «Рэно» трymае першыя месца, а вось пераможцы апошніх некалькі гадоў «Фэрары» пакуль не шануе, яны толькі шостыя. Наступная гонка пройдзе 24 красавіка, гран-при «Сан-Марына».

Ясіківічусам цікавіца за аkiяnam

Прэзыдэнт клубу Нацыянальнай баскетбольнай асацыяцыі «Індыана Пісцэрз» легендарны Лары Бéрд заявіў, што хоча бачыць у ігрэзах свайгі каманды цэнтровога тэлевізійнага «Макабі» Шарунаса Ясіківічуса. Бéрд называў літоўскай зборнай адным з найлепшых баскетбалістаў Эўропы. У Шарунаса пакуль адна ўмова пераезду за аkiяnam — выходзіць на пляцоўку ў асноўным складзе каманды, а не сядзець на лаве запасных.

AP

СЫСЛА



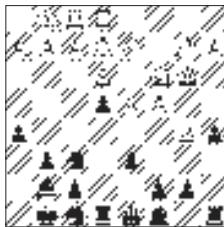
БАРЫСАЎЦАМ ЗАСТАЛОСЯ ДВА РАЗЫ ВЫЙГРАЦЬ, каб выйграць Кубак Беларусі. Матч чвэрцьфіналу між барысаўскім БАТЭ і магілёўскім «Дняпро-Трансмаш» (у белых саколках) завяршыўся перамогай барысаўцаў 1:0.

ІНФОРМАТАР

Менскія аўташколы

- «Аўтахайз Атлянт-М»
вул. Шаранговича, 22
211-58-58
- ТАА «Профіт-А»
пр. Пушкіна, 42
254-11-63
- Аўташкола Навучальна-спартовага юнітарнага прадпрыемства Беларускага абароннага спартоватэхнічнага таварыства (БелАСТТ)
вул. Старожоўская, 21
234-14-27
- УП «Аўтавадаіцель»
вул. Ракаўская, 20
223-78-71
- ТАА «Аўтасправа»
пр. Скарбыны, 98
263-50-42
- Аўташкола «Аўталаюкс»
вул. Харкаўская, 88
251-74-52
- Філіял аўташколы «Аўтасправа»
вул. Кедышкі, 6а
266-98-21
- ТАА «Аўташкола БКР»
вул. Аранская, 1
- 216-21-17
Аўташкола Лякаматыўнага дэпо Менску вул. Брэст-Літоўская, 17
225-20-14
- Аўташкола Менскага абласнога савету Беларускай федэрациі бяспекі дарожнага руху вул. Жылуновіча, 15
210-53-85
- ТАА «Аўтаправа»
вул. Жылуновіча, 15 (1 паверх)
210-50-60
- Аўташкола ТАА «Трансаўтасэрвіс»
вул. Крапоткіна, 44-506
234-22-46
- Аўташкола УП «Мэтрабудаўнік»
вул. Кнорына, 17
266-66-41
- Аўташкола УП «Фонд бяспекі дарожнага руху»
пр. Дзяржынскага, 3-513
229-52-65
- БелАСТТ Савецкага раёну
- бул. Коласа, 55,
285-70-23
- БелАСТТ «Спартова-тэхнічны клуб» Каstryчніцлага раёну вул. Казінца, 3
212-49-30
- АТ «Беларускае таварыства аўтаматааматараў»
вул. Кіжавата, 7/2, офіс 1310 (3 пад'езд)
278-95-91
- Менская аўтадынанная тэхнічная школа БелАСТТ вул. Бехцерава, 8
245-21-74
- ЗАТ «Спэцыялізаваная аўташкола» пр. Скарбыны, 99/2-114
263-27-71
- Спартова-тэхнічны клуб БелАСТТ Менскага чыгуначнага вузла вул. Брэст-Літоўская, 13
225-20-14
- ААТ «Цэнтральны аўтамабільны навучальны камбінат»
вул. Сярова, 2а
275-30-82

ПАРТЫЯ З ГРОСМАЙСТРАМ



Пасля ходу 12...h7-h5, на які ўрэшце наважыліся чытачы, чорныя пешкі тырчыць на розных флянгах, быццам рожкі (фікава, што «Фрыц» працаваў 12...b6, апцыўнайчы пазыцыю як прыкладна роўную). Гросмайстар заканамерна цысле на цэнтрап. 13. Ta1-e1. Відавочна, рыхтвецца f2-f3, але што пропічастаў? Чакаем адказаў: nn@promedia.ru з пазнакай «Kaica», SMS 754-04-53, byches.narod.ru. Да панідзелка, 19:00.

3. Лыбін — чытачы «НН». Ход чорных.

Пятніца, 8 красавіка

БТ, 17.05

«Адкрыты архіў». Беларусь, рэж. Але́с Матафоно́ў.

Тэма «Забытая вайна». Перадача, прысьвяченая вайне 1914—1918 гадоў і звязацца асаблівую ўвагу на пітздзеянне жыхароў ў Менску падчас завірухі Першай сусветнай. Нечаканы поўзір, цікавы факты.

«Лад», 22.20

«Мадам Баварыя». Францыя, 1991, рэж. Клод Шаброль.

Драма паводле Гюстава Флябрэра.

Гісторыя адультэру ў съмерці ў правінцыйным мястэчку выклікала па выхадзе фільмадыскага рамана судовы працэс. Клод Шаброль, «францускі Хікок», таксама правакаваў скандалы «зделаў разлізу». Шаброль аналізуе зрады, комплексы, сацыяльныя аbstавіны ў побытавым ўмовы жыхару буржуазнай сям'і.

Ізабэль Юпэр, якая гравіла Эму Бавары, атрымала ўзнагароду Маскоўскага кінафесту за найлепшую жаночую ролю. Фільм на мінаваўся на «Оскара» за

найлепшыя касцёмы. Кіакрыткы ЗША вылучалі Шаброльеву карціну на «Залаты глебус».

НТВ, 22.35

«Кантакт». ЗША, 1997, рэж. Робэрт Зэмікіс.

Фантастыка паводле раману Карла Сагана.

Навуковец Элі Эроўей (Джодзі Фостэр) зачыта праслаухоўвае неба ў попуткі іншапланетнага жыхарца. Адночы яе лібаратарны прымыса сыгнал з Вогі.

На Зямлі мусіць пабудаваць аппарат для вандруроўкі ў далёкія сьветы...

Відовішчна, разумная і сэнтиментальная фантастыка. Чалавек патрэбен чалавек — і патрэбен Бог. Тэма «Саліярысу» Таркоўскага ў нечаканым варыянце.

Субота, 9 красавіка

НТВ, 19.55

«Разбуральнік». ЗША, 1993, рэж. Марка Брамбіла.

Футурыстычны баявік.

У 2032 годзе з турміў ўпякае замарожаны ў XX ст. злачынец (Уэслі Снейпс). Ка

свету», калі расыпешчаныя паліцэйскія зусім разыленаваліся, спыніць пыхахата здолныя толькі «яго знаёмы» сяржант Джон Спартан (Сільвестр Сталон), які за крутым нораў несправядліва трапіў у турму.

Карціна Марка Брамбілы — лёгкі і дынамічны баўявік, працягі гумарам і іроніяй. Сур'ёзныя кашмары аантыутопіі ў гэтых низумішаным фільме — народна-рэкламныя прыпейкі пра сабачую ежу, сакратар-прыстасавец на японскім і цяжкай дыета падпопішчыкаў. А драматыкі мазгой брутальныя скандалы «зделаў разлізу».

адольную цыгу вязаць чырвоныя півяды.

СТВ, 00.05

«Кніга жыцця». ЗША-Францыя, 1998, рэж. Хел Хартлі.

Камэдыя.

Хел Хартлі — арыгінальны амэрыканскі аўтар незалежнага кіно (гледачы малі бачыць ягоныя карціны «Генры Фул», «Давер» і «Неймаверная праўда»). Хартлі выкарыстоўвае тыповыя сцэнычныя амэрыканскіх крыміналных карцін, сямыні драм і любоўных гісторый, распавядаючы іх з гумарыстычным адчужэннем і іроніяй. У

карціне «Кніга жыцця» ён зьдзекуецца са страхам перад Міленіюм.

31 студзеня 1999 у Манхэтэне зьяўляенца Ісус Хрыстос з сакратаркай Марыяй Магдаленай. Ён зьбраеца зняць пячаткі з Кнігі жыцця і распачаць Апакаліпсис. У Сатаны таксама свае пляны...

У ролі Ісус — Марцін Данаван, а ролю Сатаны выконвае Томас Джай Райн, які праславіўся як Генры Фул. А Уильям Броўз — infant terrible амэрыканскай контракультуры, пазыччы прапаведніку на радыё свой голас.

Нядзеля, 10 красавіка

АНТ, 18.10

«Брыльянтавая рука». Расея, 1968, рэж. Леанід Гайдай.

Эксперыментальная камэдыя. У Стамбуле савецкі турыст Сямен Сімёновіч Гарбунок «шоў, спатыкнуся, прытомеў — гіпс», а ў гіпсе — дыямэнты для кан-трабандыстаў. Заглядзаная да дзірак карціна не старэе і расыяньняту на пытаты. «Нашы людзі ў булачную на таксоўцы на сэздзяды!»,

«Каб ты жыў на адзін зарбак!», а кароннае «Не вінаватая я, ён сам прыйшоў!» скарыстоўваюць у друку з нагоды і без нагоды.

БТ, 22.05

«Гармідар». Вялікабрытанія, 1999, рэж. Майк Лі.

Драма, камедыя. Лёндан, 1884 год. Кампазытар Артур Саліван (Алан Карданэр), стомнены ад крытычных водгукіў і стамодных лібрэта Ўльяма Гілбрэта (Джым Броўдонт), зьбраеца стварыць сур'ёзны твор і пранане драматуру, які нік як не пазавіца ад прывязанасці да магічных заслак і сярэднявечных нораваў, натхніца праўдай жыцця. Прайдай становіца выстава японскай культуры, а вынікам мусіць стаць опера «Мікада»...

Вікторыяnskія норавы — і гармідар сцэны, Англія — і Японія, музычныя нумары.

Джым Броўдонт атрымаў прыз за найлепшую мужчынскую ролю на МКФ у Венецыі. Шматлікі ўзнагароды за найлепшыя фільмы і рэжысёру. «Оскары» за грым і дызайн касцёмам.



ВАРТА ПАГЛЯДЗЕЦЬ

КАІСА

9	8	7	6	5	4	3	2	1
显	挂	鑑	金	王	金	鑑	挂	显
挂	显	金	王	金	鑑	挂	显	挂
金	挂	顯	王	金	金	顯	挂	金
王	金	金	顯	金	金	顯	王	王
金	金	顯	顯	金	金	金	金	金
顯	金	金	金	顯	金	金	金	顯
挂	挂	挂	挂	挂	挂	挂	挂	挂
显	桂	銀	金	王	金	銀	桂	显

Так выглядае пачатковая расстаноўка фігур у сёгі. Пачынаюць чорныя, а у 53% выпадку выйграюць белыя.

калькі мільёнаў, у Беларусі — каля трох тузінаў. Іх леташні паход у стацільных шахматам. Іерогліфы, напесены на фігуры, спачатку адпухваюць на вічку, аднак вучыць Лысенкі засвойвалі і ерогліфы, і назвы за гадзіну-другую. «Таму, хто дапучыўся да сёгі, ўзрасіўся ў Токі. Чэмпіён рэдагуе часопіс «Тэакратыя», вучыць узлюбленыя гульны менскіх гімназісту. Імя П. Паўлючіча менш вядомае ў калишаматычным съвєце, аднак і ён за тры гады туліў сёгі дабіўся посыпеху. У чэмпіяне-2005 адolareў гроўнага Уладзіміра Нікрасава, які ўсур'ёз спаборнічае са сп. Карычыкін і мае другі ў краіне сёгі-рэйтинг.

Школьны настаўнік на падэшце настайлік. На думку сп. Лысенкі, хуткі прагрэс у гульнях на туману сёгі-рэйтингу — пераклад з японскай «вежы». А Лысенка рэдагуе зъмістоўны сайт «Belarusshogi.net» з навінамі, правіламі, філязофіяй гульні. Ды марыць аб паказальных турнірах ў сушы-бары.

ВР

Дзе наўчавыца гульць у сёгі: <http://belarusshogi.net>; контакты сёгістай: kasperovich68@mail.ru, teokratia@mail.ru

карціне «Кніга жыцця» ён зьдзекуецца са страхам перад Міленіюм. 31 студзеня 1999 у Манхэтэне зьяўляенца Ісус Хрыстос з сакратаркай Марыяй Магдаленай. Ён зьбраеца зняць пячаткі з Кнігі жыцця і распачаць Апакаліпсис. У Сатаны таксама свае пляны...

У ролі Ісус — Марцін Данаван, а ролю Сатаны выконвае Томас Джай Райн, які праславіўся як Генры Фул. А Уильям Броўз — infant terrible амэрыканскай контракультуры, пазыччы прапаведніку на радыё свой голас.

Нядзеля, 10 красавіка

АНТ, 18.10

«Брыльянтавая рука». Расея, 1968, рэж. Леанід Гайдай.

Эксперыментальная камедыя. У Стамбуле савецкі турыст Сямен Сімёновіч Гарбунок «шоў, спатыкнуся, прытомеў — гіпс», а ў гіпсе — дыямэнты для кан-трабандыстаў. Заглядзаная да дзірак карціна не старэе і расыяньняту на пытаты. «Нашы людзі ў булачную на таксоўцы на сэздзяды!»,

дзе варта быць

ВЫСТАВЫ

Беларуская Атлянтыда: выставка «Пагоні»

У Музей сучаснага мастацтва ў Менскім кіркі аздылася выстава творчай суполкі «Пагоні». Экспазыцію «Беларуская Атлянтыда» склаілі творы дванаццаці піцці мастакоў, сярод якіх Уладзімер Басалыга, Мікола Куліпава, Рыгор Стрыніца, Уладзімер Вішнеўскі, Віктар Стасічанок, Сяргжук Цімохава.

Бістро

З 12 да 15 красавіка ў выставачных павільёнах НВЦ «Белексі-па» на Машэрава, 14 адбудзеца выставка «Бістро», дзе можна будзе наведаць салены «Летняя кавярня» і «Сучасная крама».

Піва, віны і напоі

З 12 да 15 красавіка тамсама (Машэрава, 14) пройдзе XIV Міжнародная спэцыялізаваная выставка «Піва, віны і напоі». Культурная праграмма складаецца з конкурса дэгустацый піва, він і лікёраў-гарэлочных вырабаў з уручным залатымі сярабранымі і бронзовымі мэдалікамі. Таксама пройдзе конкурс «Бурштынава куфаль», у якім спажыкі вызначаюцца беларускімі півамі.

Адпачынак-2005

З 14 да 17 красавіка ў выставочном павільёне на Я. Купалы, 27 адбудзеца VIII Кірмаш турыстычных паслуг «Адпачынак-2005».

ТІБО-2005

8 красавіка — апошні дзень работы спэцыялізаванай выставкі «Тібо-Інфаком, Інфабанк, Фікс. Бяспека. ТІБО-2005» (Я. Купалы, 27).

Кветкі і пылок

Да 9 красавіка ў павільёне на Машэрава, 14 — В Міжнародная спэцыялізованая выставка «Кветкі, насенне, сад, агарод-2005». Жывыя кветкі, зеління для аранжыроўкі, інструменты аранжавання, аксесуары і ўпакоўка, штучныя расыліны, вырабы з лазы, саломі...

Менскі мэблевы салён

7 і 8 красавіка тамсама — за-качанчыне XI Міжнародная спэцыялізованая выставка «Менскі мэблевы салён», у рамках якой таксама разлізуцца праекты «Кухня» і «Ізбліблей тэхналёгі».

На сваёй зямлі

Да 10 красавіка ў кінатэатры «Перамога» (вул. Інтэрнацыянальная, 20) праце фатавыстасцька Марыны Дрожа «На сваёй зямлі». Уваход вольны.

Фактура

У Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі працуе 20 красавіка праце выставка «Фактура». Творы жы-вапену, скульптуры, міталу, керамікі, скрыў і фарфору «загаворца» па мове фатавыстасці. Экспазыцыю складаюць творы 50 мастакоў з розных мэсцін Беларусі.

Мюзыка

Да 19 красавіка ў музычным сэкторы аддзелу мастацтва Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі праце выставка «Шматаблічны жанр мюзыки».

ІМПРЭЗЫ

Чароўная Нэда ў Менску

7 красавіка ў Палацы культуры прафсаюзаў (пр. Скрыніцы, 25) адбудзеца канцэрт «Нэда і гіганты балтыйскага джазу». Пачатак у 19:30. Кіткі: 12.50—30.00.

Цыда канфіскаванага дзяцінства

9 красавіка ў бібліятэцы Дому літаратаў (Фрунзэ, 5) адбудзеца прэзентацыя кнігі «Віктор Транс: «Цуд канфіскаванага дзяцінства». У імпразе возымуць удзел Валенін Акудоеў, Зыміцер Вішнёў, Вольга Ганіева, ды іншыя. Пачатак а 18-й. Уваход вольны.

Фестываль аўтарскай песні

I Міжгэйзіянальны (VII Гарадзкі) гомельскі фестываль аўтарскай песні пройдзе 15—17 красавіка ў Гарадзкім цэнтры культуры (г. Гомель, вул. Ірынінская, 16). 15 красавіка ў 19-й адбудзеца канцэрт адкрыцця фестывалю, а 17 красавіка а 16-й гадзіне

пачинецца заключны гала-канцэрт.

Мы і космас

8 красавіка а 23-й гадзіне ў памішканіі менскага завода «Пэлен» (Макаёнка, 23) пачинецца міжнародны міядзеўні шоў-фестываль, прысьвечаны Дню касмічнага «Космас наш». Гэта электронная музыка ў выкананні папулярных ды-джэй, відані-сталицы, сяйтавыя эфекты. Можна будзе пачуць самыя розныя стылі сучаснай танцавальнай электроннай музыкі на трох аўтамоніх танцплошках. Усю ноч курсуе аўтобус (ст.м. «Маскоўская») — «Космас наш»)

«Вірус ліха» і «Авеста»

9 красавіка ў Баранавічах калі Старога парку (Царка, 64) а 17-й адбудзеца канцэрт груп «Вірус ліха», «Нагуль», «Авеста» і ды-джея Hot. Кіткі: 4000.

Канцэртная зала «Менск»

14 (чц): 19:00 — канцэрт Віктара Зінчука «Амадзус №146». Кіткі: 18 000—45 000 руб.

Паходны шаўкапрад

16 красавіка ў Тэтры эстрады (вул. Маскоўская, 18а) адбудзеца фэстываль авангарднай і псыхадэлічнай музыкі «Хадоны шаўкапрад». «Нагуль», «Серебрянія свадьбы», «Лояльны мурэв», «Князь Мышкін», Сяргей Пукст, «Zombie Zoo», «Палары», «Газди», «Альтанка», «Первомір», авангардны тэтэр «EYE». Паэты: Андрэй Хадановіч (да таго чы сялівал пад гітару), Дэяна на Балыкі, Насціл Маніцкі, Эльфр. Пачатак а 16-й. Кіткі: 6000.

МГА «Гісторыка» запрашае

У сераду 13 красавіка а 18-й у рамках адзначання Міжнароднага дня помнікаў і памятных місцін на фісткі БДУ (Чырвоная Марсіяйская, 6, ауд. №44) адбудзеца выступ сп. Вадзіма Глінкі, наемнікі старынны Беларускага камітэта Міжнароднай ради па помніках і памятных місцінх на пры юНЕСКО, на тэму «Прамыслові захавання мінскай архітэктурнай спадчыны савецкага перыяду».

Вернікірмаш

З 16 да 23 красавіка на Машэрава, 14 — адбудзеца III перадэвточны «Вернікірмаш». Можна будзе наведаць майстэр-клясы па занарнім і дэкоратыўнай практыкі, складаючыя вернікі, паглядзець фатавыстасцькі і выступы царкўных хоруў і званароў...

ТЭАТРЫ

Опера

7 (чц) — «Дзікае паляванье на карала Стага».

9 (сб) — «Чароўная флейта».

10 (нда) — «Багема».

14 (чц) — «Царская нявеста».

Балет

8 (пт) — «Эсмэральда».

Купалаўскі тэатр

7 (чц) — «Эркі XIV».

8 (пт) — «Я не пакіну цябе...».

9 (сб) — «Згубленыя рай».

10 (нда) — «Дэйзіяна місіс Сэйдж».

11 (пн) — «Смак яблыка».

13 (ср) — «Уваходзіць свободны чалавек».

14 (чц) — «Каханыне ў стылі барока».

15 (пт) — «Івона, прынцэса Бургундзкай».

16 (сб) — «Падступства і каханьне».

17 (нда) — «Ромул Вялікі».

Ранішні спектаклі

17 (нда) — «Паўлінка».

10 (нда) — «Ажаніца — не журыца».

Малая сцэна

8 (пн) — «Мух для гаэтэсы».

9 (сб) — «Беларусь у фантастычных спадчыннях».

15 (пт) — «Адныніце канцэрт-рэй».

16 (сб) — «Баянда пра каханье».

Тэатар беларускай драматургіі

7 (чц) — «П'емонік».

8 (пт) — «Валіянца».

9 (сб) — «Адам і Ева».

10 (нда) — «Адам і Ева».

13 (ср) — «Палёты з анёлам».

14 (чц) — «Песні на вайку».

**17 (нда) — «Толькі дурні суму-юць».****Тэтар імія Горкага**

7 (чц) — «Адзінні спадкаваць».

8 (пт) — «Тата, тата, бедны тата...».

9 (сб) — «Дэзектар хлусні».

10 (нда) — «Опэра жабракоў».

Музычны тэтэр

7 (чц), 8 (пт) — «Юнона і Авось».

9 (сб) — «Дардзяя».

10 (нда) — «Вясёлая ўдава».

Моладзевы тэтэр

7 (чц) — «Позынне каханье».

8 (пт) — «Банкір».

9 (сб) — «Хітрыкі Скалэна».

10 (нда) — «Шкляны зъяўрынец».

КЛЮБНАЕ ЖЫЦЬЦЁ**Графіцы (671—58—65)**

12 (аўг), 20.00 — «N.R.M.» (акустыка).

Акварыюм (671—58—65)

15 (пт), 18.00 — Другі беларускі фэстываль:

«Алмазны фронт», «Чык-чык», «Няпілава», «Адыс-Афэра», «Віrus ліха»...

Для дзяцей**Тэтар юнага гледача**

7 (чц), 15 (пн) — «Маленькая тра-гедыя».

8 (пт) — «Якав стварыла цуд».

9 (сб) — «Маленьki лорд Файт-лерой».

10 (нда) — «Паглядушка».

12 (аўг) — «Тарас на Парнасе».

13 (ср) — «Кепскага нарову вар-ты плён».

Правілы здыманья для закаханых гледачоў

Хітрыя пракатчыкі, каб пры-

біць ў кінатэатры аматараў «саленінъягага», называлі карыпіну

надзвычай адмысловы. Але ў

арыгінale называ фільму гучыць

як «Hit» — і гэта лёгкая, чнат-

лівая і рамантанская камадыя,

дзе закаханы дзяўчынка трыва-

масяць на галавах томік «Рамэз і

Джульетта», а хлопцы якімікі

з 30) на ведаюць, якімікі.

Чарніскүры Алекс Хіт (Уль-

Сыміт, вядомы ў горадзе як

доктар Свяціца, дзяламагае

безнадзеінай закаханым мух-

чынам да бабіцкай паміж сібірскім

музыкіком і дачкой Ракфлерам,

сам сутраке закаханы свайго

жончыца. Ягоная закаханы —

акула сьеўцакі журнастыкі і

працагаліца, заціклена пошу-

кімі смажаным фактур'ем (Ева

Хітч).

Сучасная інкарнацыя съяўто-

га Валіянца вучыць гледачоў

простым і салодкім, як цукерка,

ісціцамі: галоуну — какашца,

«ты павінен яе агаломышыць».

«весом зь дзесяці жанчын ма-
раць пра падцалунак». А ў
якісці праверкі ведаў — кант-
рольныя падцалунак на другім
сплаткі.

худнелую (ад дзэллаговага жыць-
ця) багаціцую. Недарачныя
ляля, замілаваньне, патам-
ныя танцы за сілнай сваёй люб-
бай — і палкі падцалунак у фіна-
ле. Даволі нікепскія і сцэні-
кі, калі доктар Свяціца ў журнали-
сткі высвятляюць адносіны ў
клубе самотных сэрцай — і ша-
кулюць мужчын, жанчын ды аня-
мелага пысятэзрапутэ — заба-
лільника.

Карына найболей прыдатная
да Дня святога Валіянца, але
падыдзе і для лёгкага да ра-
мантычнага веснавога настрою.

Андрэй Расінскі

ЛЕВЫМ ВОКАМ



Дранікі пад шубай

Самыя щасльвия людзі на плянце — аматары беларуска-расейскай інтэграцыі. Фэльетон Лёліка Ушкіна.

Знайшоў сябе новую гульню — чытаць перадавыя артыкулы, прысьвечаны дню юдзяніння народу Беларусі і Расей.

Здавалася б, нутру тут яшчэ сувіткаўца вясла газавых і інфарматорных войнай. Але народнагазэтніцы, звязаныя з часамі Лумумбы не гандлюю паводле згланаага прынцыпу? Даўш што, расейска-арыканская інтэграцыя пераплюнула расейска-беларускую? Адзінае, відавочна, што замінае ім стварыць Саюз Расей і Афрыкі, гэта вечная дыскусія наконт размынчынна аздынага эмісійнага цэнтру валюты новай дзяржавы — у Маскве або на беразе Лімана?

Мазгі нармальнага перца адразу пачы-

наюць пухнучу. Хіба Расея з любой краінай Афрыкі, накшталт Гвінез-Бісау, яшчэ з часамі Лумумбы не гандлюю паводле згланаага прынцыпу? Даўш што, расейска-арыканская інтэграцыя пераплюнула расейска-беларускую? Адзінае, відавочна, што замінае ім стварыць Саюз Расей і Афрыкі, гэта вечная дыскусія наконт размынчынна аздынага эмісійнага цэнтру валюты новай дзяржавы — у Маскве або на беразе Лімана?

Ну, гэта ў вас мазгавы ступар. А ў афрыкі ёсце лягічна. І гэта супэр! Прыменя, што ў нашы цяжкія часы ёсьць унікүмы, здольныя дзяячыць наўкаму трансу башыць будучыно ў ружовых акулярах. З другога боку, санкцыянаўны ідеалізм нашых афіцыйных мас-мэдія — вялікая крываца рызыкі.

Калі бы я быў сэктантам, якому дзяржава забараніла ўпадаць у мэдэгтачью пад манты Крышны, я проста стварыў бы клоб аматараў інтэграцыі. Каб легальна выходзіць у адкрыты астрал пад выглядам мараўб асаёзе.

І хутка справа зайшла б досьць далёка. На нашым сэнсе абазікова зявіўся б крэздэль і сказаў бы: «Што, братва, пра што мары? Пра аднаўленыя эканамічныя сувязі часоў СССР? Вы што? Я ўчора закінуўся амфетамінам і ў натуры ўявіў, як распластчаваюся з бабкай за семкі расейска-беларускай аздынай валютай. Прыкін? А калі мы закаўбасім групэнсэкс на могілках, то, мяркую, убачым і трэцюю ветку газаправоду «Ямал—Эўропа». Ну што, так і будзем сядзець?»

Змрочная перспектыва росквіту сэктаў вымушася ўлады хуценька прыніц закон аб ругуале сувіткаўцаў 2 красавіка: крываці радасці павінныя стаць не ружоўныя мары фанатыкаў, а проста адыход ад

штодзённай руціны шляхам выканання негайкага ругуалу. Натуральна, ругуал павіен увабраць ўсё найлепшае з усіх сувіточных традыцый народаў сvetу. Я бачу гэта ета.

Раніца 2 красавіка пачынаеца з таго, што я спускаюся да паштовай скрынкі. А з'яе, акрамя квітанцы ад Мінэнэрга, выліялася жменя «пушцінак» з усіх краін СССР! Анадыр, Калінінград, Урупінск. Мні прысемна, бо я таксама даслаў Ресею прорву «лукашынаю». У сувіточным настроі канану на праспект, а там — ваў! — дэфіле сбюро БРСМ! Маладыя патрыёты наразаюць колы па Каstryчніцкай, сцебуны сябе пугамі ў знак выкуплення грахой белавескай тройкі. Увечары 2 красавіка ўсё сям зыбэрэцца за становом, каб сувіточна падзяліць паміж сабой традыційную страву інтэграцыі — пильмені і дранік пад шубай.

І, натуральна, салют! Якая інтэграцыя без салюту!



Уладзімер Вербавікоў

У кулюарах Канфэрэнцыі дэмакратычных сілаў Гомельшчыны, з якой пачалося вылучэнне аздынага кандыдата ад дэмакратаў. Старонка 2.

Конкурс на тэкст для мэрамыялу ў Курапатах

Прадстаўнікі грамадзакага аўяднання ахвяраваў палітычных разрэспікт і сібры міжнароднага таварыства «Мэрамыял» аўбіяўцілі адкрыты грамадзакі конкурс на найлепшы тэкст для мэрамыяльнага знаку ў Курапатах. Конкурс працягнёцца да 30 траўня, да 15 чэрвеня журы будзе разглядаць варыянты. Тэкст мае ўтрымліваць ня больш за 170 знакаў. Грапановы з пазнакай «На конкурсе» можна накіруваць на адрес: 220005, Менск, Варвашэні, 8 альбо электроннай поштай (ink1430@mail.ru). Мэрамыяльны знак збіраюцца пастаўці за народныя гроши.

ПАШТОВАЯ СКРЫНКА

Аксане П. з.з. Менску. Верш перадаў рэдактору старонкі вершанага радка. Сагу «Аранжавая жуйка» ў іншым варыянце ўжо пасіці надрукаваў С. Балахонав.

Алесю П. з.з. Віцебску пра «Інструменты» ды іншасе. У газетах ціпер так ня пішуць. Калі будзе Ваша згода, перадамо ў «Дзеяслоў», які мусіць цікавіцца літаратурнай крытыкай.

ПРЫВАТНЫЙ АБВЕСТКІ

КАНТАКТЫ

Анічык Уладзімер Пархоменка Ігар! Адгукніцеся! Магадзе адшукваць вас. Мацавін Алег, выпуск: 1993 Менскага педагогічнага інстытуту. Т.: 506-09-41.

Беларусь ў Еўропу! «Малады фронт» на www.mfront.net. Т.: 755-69-90. За Радзіму разам!

Прадам кветкі — танка. Т.: 221-21-81.

КВАТАРНА

Два браты (адзін — студэнт БДУ, другі — інженер) здымуць адна-двахвакевую кватру ў раёне Паўднёвага Захаду ці вул. Маякоўскага. Т.: 755-03-70. Зынцье.

КНІГІ, МУЗЫКА

Куплю «Незвычайні канцэрт» (mp3, DVD ці на касэце) у Гомелі. Электронны адрес: liovin@tut.by. Т.: 339-46-14.

Тэрмінова прадаў калекцыю слоўніка па беларускай мове. Ластоўкі, Байкоў, Некрашэвіч, глумчакі, Лексычны атлас, энцыклапедыя беларускай мовы. Можна пасобку.

T.: 753-91-96

Мінія ёнцыклапедыю «Этнографія Беларусі» на ёнцыклапедыю «Археалогія і нумізматыка Беларусі». Т.: 234-93-71, 707-40-01.

Сяржук

«Замкі і людзі» М. Ткачова, «Стражаная спадчына» (замкі і палацы Беларусі), «Беларускія баро́кі», «Славяне» і «Балты». М.Гібутас, іншыя кнігі, слоўнікі, віда, СД на Румынцаў, 13 (ТБМ) з панядзелка да пятніцы (13.00—19.00). Т.: 707-40-01.

Футбал DVD за беларускім рок-гуртам. Т.: 221-21-81. Слава

Шукак DVD за беларускім рок-гуртам. Т.: 221-21-81. Слава

ПРАПАНОВЫ

Справядлівасці вышываныя кашулі на замову. Лісім гавана, пакуль краіскі. Т.: 757-02-53 або 212-57-75 (пасын 21-й).

Пашук ваших працоў на тэрыторыі Беларусі, складаныя радаводу. Слісы удзелыніку паустання 1830—1831/1863—1964г. Т.: 404-47-24

ПРАЦА

Для вясельля (канец красавіка) патрэбны адзін-три музыка, якія граюць старадаўнюю беларускую музыку XV—XIX ст. Т.: 341-22-97

- Прыватную абвестку ў «НН» (на больш за 15 словаў) можна падаць звязынай лістом (а/с 537, 220050, Менск), а таксама электроннай поштай на адрас nn@promedia.by або размынчыцішы на форуме сайту www.nn-by. Дык скрыстацца!

Запрашаем у падарожжа

17 красавіка (нядзеля)

на маршруце Менск —

Лагойск —

Жардзіжжа —

Амнішава —

Ваўкалата —

Парафіяна — Сіці —

Порліча — Будслаў —

Даўгінава — Камена —

Менск. 21000

10 красавіка

(нядзеля)

«Браслаўскі край»:

Ахрэмайцы — Іказнь —

Слабодка — Браслаў —

Опса — Далёкія —

Відзы — Відзы —

Лаўгінскія. 22000

T.: 279-05-85, 232-54-58,

622-57-20 (Зынейцер)

264-12-38, 776-24-35

(Павал)

Наша Ніва

незалежная газэта

заснаваная ў 1906, адноўленая ў 1991

галоўныя рэдактары «Нашай Ніве»:
З. Вольскі (1906), А. Уласаў (1906—1914),
Янка Купала (1914—1915), А. Луцкевіч,
У. Знамяроўскі (1920), С. Дубавец (1991—2000).

сакратарка рэдакцыі Настя Бакшанская

галоўныя рэдактары Андрэй Даніко

фотарэдактар Арцём Ліва

нам. галоўнага рэдактара Андрэй Скуро

тэхнічныя рэдактары Андрэй Чык

мастакі рэдактар Сяргей Харэўскі

выдавец і заснавальнік Фонд выдання газэты «Наша Ніва»

АДРАС ДЛЯ ДОПІСА:

220050, Менск, а/с 537

Tel/fax: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,

8-029-707-73-29.

E-mail: nn@promedia.by

On-line: www.nn-by

© НАША НІВА. Спасылка на «Нашу Ніву» абавязковая. 12 палос

форматам А2, 6 друк. арк. Друкун РУП «Выдавецтва Беларускі Дом друку». Менск, пр. Ф. Скаріны, 79. Радзікай не нісе адказныя за змест рэкламных аблістоў. Кошт свабодны. Пасведчаныя за реєстрацыю перыядичнага выдання №591 ад 4 ліпеня 2002 г., выдадзены Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь. Юрыдычны адрас: Менск, вул. Калектарная, 20а, 2а/Р. №591200012 у МГДААТ «Белінвестбанк». Менск, код 764.

Наклад 3457. Газэта выдаецца 48 разоў на год.

Нумар падпісаны ў друку 20.06.2005.

Замова № 1945.

Рэдакцыйны адрас: Менск, Калектарная, 20а/2а